

fókuszban a játék

Játszol velem?

A templom nem játszótér?!

Isten egyérintőt játszik velünk

élő víz

Evangélium a macskaköveken

A halál árnyékában

Tizenkét lépés! Meg mered-e lépni?

híd

evangélikus missziói magazin

2018. I. szám

<http://misszio.lutheran.hu>

Tartalom

fókuszban a játék

- 3 „Fütyörésem s Uram, te hallgatod” | Szeverényi János
3 A csavargó a halálra gondol | Áprily Lajos
4 Kitekintés | Kis Ferenc Balázs
5 A templom nem játszótér?! | Farkasné Gombár Ildikó
6 Játsszol velem? | Jásdi Beáta
7 Tanárnök, játsszunk! | Ittész Szilvia
8 Játék az életem | Bakay Beatrix Tíkva
10 Amikor nem játszik a lelkész-anya... | Balog Eszter
11 A játék jelentősége a sportban | Reisch György
12 „Már túlléptem rajta”
13 Lássuk a medvét! | Nagy Zoltán
14 Játék a sport – avagy a világ legfontosabb mellékes dolga?
Lakatos Zoltán
15 Átlényegülés | Deli Eszter Kinga
15 Miért játszunk az óvodában? | Lassu Tamásné
16 Az Óperenciás tengeren is túl – az idősek otthonában
Büky Anna
17 Gamification | Boda Zsuzsa
18 Egy békés harcos | Gazdag Zsuzsanna
19 Sakkfigura | Füle Lajos
20 Komoly komolytalanság – komolytalan komolyság
Bence Imre
22 Isten is játszik | Szák Kocsis Pál
23 Játék – az élet kicsiben | Szigeti Jenő
24 Életjáték | Szakács Tamás
25 Isten egyérintőst játszik velünk | Simon András
26 Játék az élet?! | Dr. Györi Józsefné dr. Drenyovszky Irén
27 Játsszótér Klcsi eMbereknek | Muzslai-Bizik Bence
28 Üvegnek üveg ad üveget | Weltler Sándor
29 Játsszunk Luther Mártonnal! | Bence Domonkos
30 Játék a Bibliában | Györi János Sámuel
32 Rejtvény
32 Imádkozzunk | A. L.
33 Könyvajánló

élő víz

- 34 GYÜLEKEZET – Evangélium a macskaköveken
Grendorf Péter és Grendorf-Balogh Melinda
36 TANÚSÁGTÉTEL – A halál árnyékában
Dobóné Somogyi Eszter
38 CSALÁD – Boldogok a rugalmasok, mert ők nem törnek el
Erdészné Kárpáti Judit
41 TÁJOLÓ – Személyiség és jellem | Szabados Ádám
42 BELMISSZIÓ – Tizenkét lépés! Meg mered-e lépni? | A. A.
44 20. SZÁZADI HITVALLÓINK – „Tudományomat nem annyira
szereztem, mint inkább magam is kaptam” | Id. Zászkaliczky Pál
46 BIZONYSÁGTÉTEL – Nem maradt el tőlem, és nem hagyott
el engem | Roszik Mihályné Glazewski Melitta
48 KITEKINTÉS – Gémes István
50 APOLÓGIA – Neuroteológia – Isten az agyban?
Dr. Szalai András
52 KORTÁRS – A hit, amely látóvá vakít | Ribár János
53 LUTHER – Luther igehirdetéseiből | Göllner Pál
53 „Hogy mindnyájan egyek legyenek” | Füle Lajos
54 RÁDIÓMISSZIÓ – A megújuló rádiómisszió
55 ÉNEKEM AZ ÚR – Székely asztali áldás – Élő forrás
56 BESZÉLŐ KÉPEK
58 KÜLMISSZIÓ – Bengalúri misszió | Sánta Ágnes
58 DERŰ
59 REJTVÉNY * KÖNYVAJÁNLÓ
60 Tavasz ujjongás | Dsida Jenő

Játsszol velem?
6. oldal

Isten is játszik
22. oldal

Játsszunk Luther
Mártonnal!
29. oldal

Címlapfotó: Szeverényi

Impresszum

híd

Evangélikus missziói magazin
2018. I. szám
Megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787-5749

Kiadó és szerkesztőség:
Evangélikus Missziói Központ –
Magyar Evangélikus Rádiómisszió
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
tel./fax: 06 1 400 3057
e-mail: evmis@lutheran.hu
http://misszio.lutheran.hu
számlaszám: 11716008-20157087

Felelős szerkesztő:
Szeverényi János
tel.: 06 20 824 5463
e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu
www.szeverenyijanos.hu

Munkatársak:
Balog Eszter, Erdészné Kárpáti Judit,
dr. Garádi Péter, Kis Ferenc Balázs,
Stifner-Köháti Dorottya,
Szeverényi Jánosné, ifj. Zászkaliczky Pál

Olvasószerkesztők:
Miklósné Székács Judit, Diószegi Rita

Layout, grafikai tervezés, tördelés:
Kreatív Flotta Stúdió
Perl Andrea, Perl János
www.kreativflotta.hu

Nyomdai kivitelezés:
Pauker Nyomdaipari Kft.
www.pauker.hu

Egy szám ára: 600 Ft
Előfizetési díj egy évre: 2400 Ft
Megrendelhető a kiadónál.
Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett
példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

magyar
nyomdaipari termék
HIVATALOS FÁHÍRÓK ÖSSZEKÖTÉSE

Partnereink:

NOREA
MEDIEMISJON

„Fütyörészem s Uram, te hallgatod”

Hallom komoly prédikációkban manapság is, hogy választani kell Isten és a világ között: a világ tele van bűnös kívánságokkal, örömmel, Isten viszont szent, tiszta.

Ez így számomra és sok nyitott, élni akaró embertársunk számára kevés, riasztó és megtévesztő. Igen, a világnak van rossz, sötét, sőt démonikus oldala is. A benne lévő gonosz valóban elválaszt a jótól, a boldogságtól, Istentől, de a teremtett világ – még így, elesett állapotában is – sok szép, csodás jelenséget is hordoz. A törvényeskedő, életidegen, prüd kegyesség ellenében alakult ki a szabados, gátlástalan mentalitás. Ez a két oldal folyamatosan ingerli, zaklatja egymást, táplálja az indulatokat, és életben tartja a szélsőséges nézeteket.

Az élet Istene szeretetből adta nekünk a természet szépségeit, a fényeket, színeket, ízeket, illatokat, a harmóniát, a zenét, a derűt, a humort, a játékot, a szerelmet, a szexualitást, a családot. Hitünkben, személyiségünkben, gyülekezeti, egyházi életünkben mindezek harmóniában, egységben megélhető ajándékok.

SZEVERÉNYI JÁNOS

Fotó: Szeverényi

Fotó: Révészné Bellai Csilla

Uram, a tél bevert a templomodba.
Álltam vaspántos portádon belül
s ámulva néztem botra-font kezemre
sugárban omló fényességedet.
Térdelt a nép, én álltam egyedül,
úgy hallgattam, amit beszélt papod:
„Ez világot szívedben megutáljad
és úgy menj ki belőle meztelen –”

Uram, te ezt így nem akarhatod.

Tudom, hogy földed nagy területéből
egyetlen barlangod jutott nekem,
s megreng az is, ha viharod zenéje
végigrobajlik fenn a tölgyeken.
De ha tavaszod jó, enyém az erdő,
és jó hozzám az erdő: ennem ad,
rigószavaddal kelt a kora-reggel
s odvamba surran este sünfiad.
Gazdám, a nyár, az ősszel hullt levéllel
új őszig minden gondot eltemet:
mezítláb járom harmatos meződet
s verőfényed fűrészti mellemet.
S ha kóborolni küld a nyugtalanság
s nótázva fut mellettem patakod,
kurjantással köszöntöm kék lakásod,
s **fütyörészem s Uram, te hallgatod.**
Zöld asztalomon vadgyümölcs az étel,
otthon-kínáló tűz nem int felém,
de mondd, volt-e valaha szép világod
valakié úgy, ahogy az enyém?

Ha menni kell, vállamról rongy-ruhámat
egy rándítással elhullathatom,
saruim szíja sem marad velem.
Uram, utálni nem tudom világod,
de indulhatok, amikor kívánod,
ígéd szerint: egészen meztelen.

(Áprily Lajos: *A csavargó a halálra gondol*)

Kis Ferenc Balázs

Kitekintés

Foto: Szevényi

„Többet megtudhatsz másokról egy óra játék, mint egy év beszélgetés alatt.”
– Platón

„Minden igazi férfiban ott lakozik egy játszani vágyó gyerek.” – Nietzsche

„Az igazi férfi két dolgot akar: játékot és vesztélyt. Ezért akarja az asszonyt legvesztélyesebb játékszer gyanánt.” – Nietzsche

„A gyerekek... a játék élvezetért játszanak oly elmélyülten: az igazi tevékenységek felnőttkorban is önmagukban jutalmazók.” – Szendi Gábor

„Nem tudok annál szomorúbb és magányosabb dolgot elképzelni, mint mikor egy gyerek ül a képernyő előtt, és egyedül játszik. Játszani legalább ketten kell, de inkább tizen, húszan, mert a közös játék a legnagyobb dolog az életben.” – Csukás István

„Az, amit a fiúk a verekedős játékok alkalmával elsajátítanak, minden hímnemű számára lényeges lecke: miként lehet mókázni, zajongani, még akár bedühödni is, és ugyanakkor tudni, hogy mikor kell megállni. A férfiak számára, akik együtt élnek a tesztoszteronnal, mindez létfontosságú. Ha férfitestben élsz, meg kell tanulnod, hogyan irányítsd azt.” – Steve Biddulph

„Mi a közös az üzletben, a szerelemben és a háborúban? Mindhárom stratégiai játék.” – Adam Fishwick

„Az ember csak ott egészen ember, ahol játszik.” – Friedrich Schiller

„A játékról szóló könyvében Johan Huizinga remek példáját adja annak, hogy a játék a valóság és a látszat világa közötti villódzás »mintha-világa«. Az anekdota egy ifjú apáról szól, aki belépve a szobába azt látja, hogy négyéves kislánya egy széksor első székén ül, és »vonatot játszik«. Ahogy meg akarja ölelni fiát, a kislány megszólal: »Ne csókold meg a mozdonyt, apu, mert akkor a vagonok nem fogják elhinni, hogy igazi!« A mozdony egy szék, de olyan, mintha mozdony lenne; tudjuk, hogy nem mozdony, és mégis úgy teszünk, mintha mozdony lenne.

Érdeemes volna nekünk is gyakrabban belemenni ebbe a mintha-játékba. Érdeemes volna azt játszani, hogy nem félünk, hogy szabadok vagyunk, hogy felelősségteljes polgárok vagyunk, hogy megbízunk egymásban, hogy tudunk segíteni a rászorulókon, hogy fel tudunk építeni egy jobb világot, hogy halandók vagyunk, hogy örökké élünk, hogy játék az élet, hogy nem játék az élet, hogy van értelme az ember életének.” – Hankiss Elemér

„Olyan játék ez, mint a tenisz: te elütöd a labdát, a másik visszapatintja. Néha elhibázod, néha elhibázza. De újra szerválsz, míg egyre jobban játszod a szeretet-játékát. Az a legcsodálatosabb, ha megtalálsz azt, akivel egy életen át játszhatod.” – Bójte Csaba

„Ha csak lehet, játszik a gyermek. Mert végül a játék komolyodik munkává. Boldog ember, ki a munkájában megtalálja a valamikori játék hangulatát.”
– Sütő András

„A játék a kutatás legjobb módja.”
– Albert Einstein

„A játék ellentéte nem a munka, hanem a depresszió. Játszani annyit tesz: cselekedni, tudatosan, örömmel és annyira elkötelezetten, mintha az ember tudná, mit hoz a jövő.” – Brian Sutton-Smith

„Létfontosságú, hogy az ember időnként olyasmivel foglalkozzon, ami nem létfontosságú.” – Mérő László

„Ha az ember a valóság alapján ítél, nincs többé semmiféle játék. S ha játék sem lesz, mi marad akkor?” – Lev Tolsztoj

„Nem azért felejtünk el játszani, mert megöregszünk, hanem attól öregszünk meg, hogy elfelejtünk játszani.”
– George Bernard Shaw

„A gyermekkor munkája: a játék.”
– Jean Piaget

„Nagyobb tétben játsz, mint amennyit megengedhetsz magadnak, hogy elveszíts! Csak így tanulod meg a játékot.”
– Winston Churchill

Fotó: Sub Sándor

Fotó: Sub Sándor

Fotó: Takácsné Megyeri Andrea

A templom nem játszótér?!

Gyermekkoromban heteket töltöttünk öcsémmel és unokatestvéreimmel együtt keresztanyám falusi parókiáján. Nem volt elég a hatalmas udvar és a padlás, bebeszöktünk a templomba is játszani. Bújócskáltunk, istentiszteleteset játszottunk. Nem randalíroztunk, csak bementünk az oltártérbe, és a szószékről is jó volt a kilátás. Egy alkalommal valamelyikünk délben fennhangon hirdette az igét a szószékről, mikor éppen harangozni jött az egyházi, aki „A templom nem játszótér!” leteremtéssel azonnal véget vetett a szertartásunknak, és kihajtott minket a templomból.

Az élmény maradandó lett, de hála Istennek nem tudott elriasztani a templomtól, sőt ma is ott játszom orgonán, kendővel, gyerekekkel és idősekkel. Mert bár a templom szent tér, és valóban nem a rohangálás és a zűrzavar helye, mégis **teret adhat az önmagán túlmutató játéknak, amely visszatükrözi Isten és ember kapcsolatát.** Kiskörösi gyülekezetünk templomában ezért van gyermeksarok, ahol kis asztalok mellett lehet rajzolni, kirakózni az

istentisztelet alatt. Családi istentiszteletek alkalmával többször alkotunk installációt gyerekekkel fakockákból, termésekből, kapnak interaktív feladatot, amely a prédikáció témájához kapcsolódik, az ő szintjükön viszi közelebb hozzájuk az üzenetet. Imaházunkban nem egyszer perdültünk már körtánra, és éltük át családokkal az összetartozás élményét. Színpadunkon sokszor elevenedtek meg jelenetek, s a színjáték során épültek kapcsolatok, íródtak szívekbe igék, versek, énekek. Gyülekezeti termünkben jól megfér egymás mellett a játék tere és a communio helye, a színpad és a szószékoltár.

Legújabb játékom pedig a padlóképezés, a Kett-pedagógia, mely egyes elemeivel, mozzanataival a keresztény élet alapvető mozzanatait mintázza, és minden korosztálynál használható tevékenység. Körben ülünk, egymással közösségben vagyunk, egy középpontra tekintünk, aki Isten, az ő igéje, világossága. A kendővel a megbíza-

tást, a feladatot, a felelősséget, gondosságot gyakoroljuk. A megszólaló finom hangok, gesztusok, a szemkontaktusok segítenek figyelni az apró jelekre, meghallani egy hívást, belső hangot, vagy éppen elcsendesítenek. A tárgyak, színek, formák

mind-mind szimbólumokká válnak, melyek Isten egy-egy tulajdonságára utalhatnak, de érzékszerveinkre is hatnak,

nem csupán az intellektusunkra. Ez a fajta tevékenység még időskorban is visszaidézi az emlékeket, mozgósítja az idegrendszer több területét, egyszerre ad igei üzenetet és testi-lelki-szellemi élményt. Így az óvodásokkal, családokkal és a szeretetotthonban lakó idősekkel együtt továbbra is csak ennyit mondhatok: „Bizony, jóságod és szereteted kísér életem minden napján” (Zsolt 23,6), és az Úr házában játszom egész életemben.

Az Úr házában játszom egész életemben

FARKASNÉ GOMBÁR ILDIKÓ

Játszol velem?

Azt mondják, unokák és nagyszülők közt különleges összhang van. Annak ellenére, hogy korban a szüleikhez állnak közelebb, játszótársnak inkább a nagyszülőket választják.

Részben praktikus okokból: hisz a Mama főz, a Papa füvet nyír, a Nagyi viszont ráér. Akkor is, ha nem. Amikor Panka elkiáltja magát: „Nagyi, játszol velem?” – azonnal eldobom az egeret vagy a fakanalat, és rohanok. Mindennap elámulok, hogy egy két és fél éves gyerek mi mindent tud. És mennyi mindent lát, ami a felnőttek számára láthatatlan!

Azt mondja az unokám egyik nap: „Nagyi, nyissuk ki az ajtót a nyuszinak!” És nézi az előszobaajtót óriási szemmel. Kinyitom, betessékelem az óriási nyuszt, aki csokitojásokat hozott – június közepén. És már én is látom a tapsifülest, amint ugrádozik befelé a szobába. Annyira, hogy magam is ugrádozni kezdek. Tiszta örület...

Dél előtt a kertben teregetek. Panka elkunyerál néhány színes ruhacsipeszt, leül a kerti útra, és a köre rakódott finom mohát kezdi vele kapargatni. **„Fagy! Nem kész?” „Kérek, naná – imádom a mohafagyit!”** Miután így jólaktunk, visszamentem a konyhába, hogy befejezzem az ebédet. Egy idő után feltűnően nagy lett a csönd. Ilyenkor azonnal utána kell nézni, mit művel a két és fél éves, mivel már tapasztaltam, vannak ötletei. A kislány egy bokor alatt ült, és a babája fülébe sarat kengetett. „Fáj a füle” – mesélte bánatosan. Teljesen logikusnak tűnt, hogy kezelni kell a szegénykét. Tény, hogy közben Panka is sáros lett itt-ott, még az orra hegyén is, de mit csináljunk, ez a természetes gyógymód velejárója... Anyaként nem valószínű, hogy örültem volna a sarazásnak, most viszont tökéletesen megértem.

Egyébként is „nagyitigrisként” védem az unokám érdekeit. Egyik este egy vendégünk határozott mozdulattal kivette Panka szájából a cumit: „Minek ez egy ekkora nagylánynak?!” Természetesen Panka pártjára álltam cumiügyben, azonnal visszanyomtam a szájába. A cumi egy két évesnek jár!

Máskor, derült augusztusi estén kiballagtunk a hidegkúti repülőterre, hogy hullócsillagokat lássunk. Panka már jó előre készült az alkalomra (emiat aznap később feketett le), és azt javasolta: „Vigyünk magunkkal kosarat, és szedjük fel a leesett csillagokat, jó?” Elképzeltem a csillagokkal teli kis kosarát, és az ötletet ragyogónak találtam...

A kislány figyel. A nagypapája egy időben Horvátországban dolgozott, csak hétfvégekre járt haza. Panka egyik nap megkérdezte – arcocskája csupa bánat: „Akkor te most egyedül maradtál, Nagyi?” Kis karjával átölel, és azt mondja: „Foglak, jó?”

Panka mindezekén túl nagy macska. Pici korától nemcsak elfogadja, hanem viszonzni is tudja a szeretetet. Még-hozzá látványosan. Apját puszilgatja, ahol éri, bújik a Mamához, a Nagypapához és – nagyon sokszor – hozzám. Ül

az ölemben, felnyúl bársonyos kis kezével, és végigsimít az arcomon, nem hiszem, hogy le tudnám írni az érzést... Azt viszont tudom, hogy még soha életemben nem vártak így haza, mint most az unokám. Panka áll a lépcsőn, két karját az ég felé nyújtja, és így kiabál: „Agyíííííí!”

Megkérdezte tőlem a napokban valaki, miért jobb nagymamának lenni, mint anyának. Talán, mert **most tudok felszabadultan, teljes szívemből és önfeledten – játszani.**

Panka már majdnem tizenegy éves kis nagylány. Amikor délután átjön, s én megkérdezem: „Játsszunk?” – boldog mosoly önti el az arcát. Ma is.

Ajándék az Istentől: nincs rá jobb kifejezés.

JÁSDI BEÁTA

Előző nap felkészülök – a laptopnál, a nappaliban a kanapén vagy este az ágyban. Nagy ritkán aznap reggel a villamoson. Ezt persze az én édes, drága, jogaikért kitartóan küzdő diákjaim nem is nagyon sejtik: hogy az a tanóra nem csak úgy magától lesz.

Tanárnő, játszunk!

Felkészülök hát, lelkesen fénymásolok még egy adagot, előkeresem a cédét, összeszedem a filceket, és átgondolom a legfontosabb paramétereiket: mekkora a tanterem, hol van az ablak, és az ebédhez képest hányadik órában is járunk? Ha mindez megvan, még a folyosón odafele elmondok magamban egy imát, hogy édes Istenem, add, hogy legyen értelme a jelenlétemnek, segíts, hogy általam inkább közelebb kerüljenek hozzád, mint távolabb, és támogass abban, hogy **szeretni tudjam őket továbbra is, hiszen enélkül hiába készülök én bármivel is!** No, ennyire hosszú imát csak a 301-es terem felé menet tudok elhadarni, mert az a legfelső emeleten van. A 210-eshez alig jutok a feléig.

Belépek, kicsit késve, de annál jelentősegteljesebben, és érzem, ahogy elkezdődik az óra: a lányok gyorsan végignézik, hogy passzol-e a pólóm a szoknyámhoz, a fiúk betömik a maradék szendvicüket a szájukba. Lassan lecsitul mindenki, de még messze vagyunk attól, hogy végre taníthassak is valamit. Előbb még kezdődik az elmaradhatatlan kisegyes-osztogató házfeladat-ellenőrzés az obligát nyugtatóssal: igen, persze, mihelyst bemutatod, kihúzom a bünti egyest! Nem, most sincs ez másképp, mint az elmúlt héten, hónapban, évben. Ma, kedves diákom, akár hi-

szed, akár nem, pont ugyanazt a szabályt alkalmazom, mint az összes eddigi angolórán, melyet te is jól ismersz. Nem kell félni hát: ha bepótolod, kihúzom! Lehet, hogy rossz hangulatban ébredtél ma reggel, vagy bennem látsz valami nem oda-valót. Attól még ne aggódj, a szabály szabály marad, és ez jó hír!

No, most mindjárt megtanítom nekik azt, ami miatt elvileg összejöttünk, csak még hárman szeretnének feltétlenül elmesélni valamit, ami persze nem hozható teljesen összefüggésbe a tananyaggal, úgyhogy ez nem könnyű. A játékszabályok szerint, ugye, most ennek itt nem lenne helye, csak persze egy nyelvtanár gondban van ilyenkor: mégiscsak az a cél, hogy akarjanak nekem mesélni a rám bízott diákok, hiszen ha sikerül átfordítani az idegen nyelvre, akkor már tanultunk is valamit! Talán tanítottam is! Úgyhogy most ezt meghallgatjuk.

És amikor úgy érzem, hogy végre ráterhetünk a ragozási táblázatokra, akkor megszólal valamelyik: „Tanárnő, játszunk!”

Ami azért hoz nehéz helyzetbe, mert alaposan megtanították nekünk annak idején, hogy a nyelvórán sokat kell játszani. Ha nem játszol, akkor bizony nem vagy jó nyelvtanár. **De játszani nem könnyű! Ahhoz tudni kell a sza-**

bályokat, és be is kell őket tartatni.

Abban részt kell vennie mindenkinek, annak is, akinek ehhez most nincs kedve. Ahhoz együtt kell dolgozni a csapattársaddal, és el kell tudni viselni, ha nem nyersz, és ha másról kiderül, hogy jobb nálad.

Úgyhogy nem gyakran játszunk, így legalábbis nem. „Haladni kell, én már tudok angolul, de ti még nem, gyerünk, nyisd ki a füzetedet!” – szoktam elhadarni, és csak kicsit érzem rosszul magam.

De néha inkább így válaszolnék: Hisz mást sem csinálunk, csak játszunk! Hát nem vetted még észre?! Becsengetéstől kicsöngetésig, angolórától angolóráig! Összejövünk egy adott időre (45 perc). Előre felállított szabályok szerint viselkedünk (te padban ülsz és jelentkezel, én elől állok és felszólítalak). Igyekszünk elviselni, hogy van, aki jobb, és van, akinek nehezebben megy. Van egy szerencsefaktor is, hiszen a feleltetést akár meg is lehet üszni. Én vagyok a játékvezető, és néha úgy döntök, hogy kilépünk a keretből. És ami még fontosabb: igyekszem semmiképp sem kevésbé szeretni téged, kedves diákom, csak azért, mert most nem te nyertél, mert becsúszott egy rosszabb jegy. Még ha azt is gondolod néha. Így játszunk hát az iskolában.

ITTZÉS SZILVIA

Igazi homo ludens. Játéktérre van szüksége a színpadon, a pódiumon és a katedrán. Értelmesen játékos ember, aki lubickol a fantázia tavában, humorbombákat gyárt, szenvedélyes kreátor, és halálos elszántsággal borong vagy mókázik. Sokoldalú játékmester, aki megbecsüli a játszótársait, felesküszik a játékszabályokra, és vallja, hogy a színjáték véresen komoly dolog.

Tágra nyílt gyermeki lelkét megőrzi, alkotóműhelyében örök kísérletező, kutató és újító marad, és *Johan Hui-zingával* együtt pontosan tudja, hogy „az emberi kultúra a játékban, játékként kezdődik és bontakozik ki...” *Jáger András* a Győri Nemzeti Színház művésze, andragógus, egyetemi tanár, bábjátékos, terapeuta, zenész.

Játék az életem

Találkozás Jáger Andrással

Lételemed a játék. Milyen asszociációkat vált ki ez a fogalom egy színpadi színészből?

Már kisfiúként rájöttem, hogy a szerepjáték megmozgatja a benső világomat. A színjáték szépsége és izgalma, hogy bár mindenki tudja, hogy játszunk, azért azt, ami a színpadon történik, komolyan kell venni. A színészek játszótársai a nézők, hiszen beleélik magukat abba, amit a színpadon látnak és hallanak. A játékszabály az, hogy mindnyájan úgy csinálunk, mintha nem tudnánk, hogy ez nem a valóság, hogy így elérjen bennünket az az érzelmi töltet, amely katarzist vált ki. Ha a néző sír vagy nevet az előadás jelenetei közben, az azt jelenti, hogy megérintette a szívét, munkába vette az érzelmeit.

A színész élete akkor egy nagy játszóházi kaland? Innen származik a vágyódásod arra, hogy sok mindent átélj, kipróbálj?

A játék az élet sava-borsa. Későn érő típus vagyok, lehet, hogy örök gyerek maradok... Zalaegerszegen színészmesterséget tanultam a Hevesi Sándor Színház Stúdiójában. Itt indult a pályám. Elmúltam negyven, amikor andragógusi diplomát szereztem feleségem biztatására, már itt, Győrben. A szakdolgozatom témája, a „mindennapi színművészet” annyira megtetszett a rektor úrnak, hogy felkért, hogy tanítsam is a Nyugat-magyarországi Egyetemen. A pedagógus, a politikus vagy az üzletember számára döntő a verbális és nonverbális kommunikáció. Meg lehet tanulni, hogy hogyan lehet ezekkel úgy bánni, hogy a prezentációk során az üzenetet erősítse. Jelenleg az egyetem zeneművészeti tanszékén beszéd- és színpadtechnikát tanítok.

Hiánypótló kurzus ez. Hiszen ki ne szeretne a hallgatósága elé vonzóbb kommunikációs eszköztárral kiállni? Tehát igaza van Shakespeare-nek, hogy „Színház az egész világ, és színész benne minden férfi és nő”?

Pontosan. Minden ember mindennap szerepeket játszik, álarcokat cserél. Nem arról van szó, hogy másnak adják ki magukat, mint akik valójában. Csak egyszerűen a darab, vagyis az élethelyzet mindig más-más maszkot kíván. Egyszerre vagyok férj, apa, ügyfél, rockzenész vagy tanár. Ez mind én vagyok. Alkalmassint előveszem a repertoárból az éppen megfelelő karakterhez az odaillő jelmez és viselkedési formát, így a kommunikációs minta működni kezd.

Nem veszik el a valódi személyiség a sok álarc mögött? Nem manipulálok így másokat?

Manipulálni tilos, nem szabad ezzel visszaélni. De egy előadónak, bármilyen területről hozott üzenettel áll is ki az emberek elé, meg kell felelnie bizonyos elvárásoknak. Legyen érthető a beszéde, alkalomhoz illő a külseje, érdekesítő az előadásmódja. Felelőssége van. Sok minden gátolhatja vagy segítheti az átadást. A színész bárkinek kiadhatja magát a színpadon, de a mindennapi színművészetben csupán a kommunikációs eszközökkel való sáfárságról van szó.

Milyen a játékos magánélete? Elég, ha a színművész igényesen mulattat a színpadon, vagy példaképpé kell válnia a hétköznapiakban is?

Igen, azt tapasztalom, hogy ez elvárás. Minden közszereplőnek, akinek ismerik az arcát az újságok lapjairól, a hangját az éterből, aki megjelenik a televízióban, vélemény- és izlés-, sőt értékrendformáló hatása van. Huszonnégy éve vagyok a Győri Nemzeti Színház tagja. Ismernek. Azt is tudják, hogy a legkisebb szerepre is igényesen készülök fel, és este héttől tízig a legjobb tudásom szerint teszem a szívemet a színpadra. És azt is, hogy a próba és az előadás között mindig a családommal töltöm az időmet, és előadás után egyből rohanok haza, hogy még jóéjtpuszít tudjak adni a gyermekeimnek. Korán nősültem, huszonkilenc éves koromra már kétszeres

apa voltam. A feleségemmel idén harminc éve élünk együtt. Igazi realista, pedig gyönyörű versei is vannak. Ő az én legnagyobb kritikusom.

A fiad is színésznek készül, a lányod pedig medika Izraelben. Kirepült a fészekalj?

Egy év kellett hozzá, hogy megszokjuk: a gyermekeink már önálló utakon járnak. Simon Marosvásárhelyen él a menyasszonyával, és papíron is kolléga lesz. A szó legnemesebb értelmében örökölte tőlem a játékszenvedélyt. Lányom, Sára orvos, de az élettörténete akár igéretes hollywoodi sztori is lehetne. A pécsi zsinagógában ismerkedett meg szerelmével, az izraeli medikussal. Betért a zsidóságba, perfektül beszéli a hébert. Tavaly volt az esküvőjük hüpe alatt, rabbi szolgálatával, pohártöréssel. Felejthetetlen élmény egy tradicionális zsidó menyegzőn részt venni a Szentföldön, pláne ha még örömapa is ott az ember.

Hívó keresztyénnek vallod magad? Hogyan éled meg a hitedet?

Nem vallásos családban nevelkedtem gyermekkorom színhelyén, Balatonfüzfőn. Magam is inkább materialista voltam. A nyolcvanas évek közepén-végén engem is elérte az ébredési hullám. Pályakezdő színészként kerültem egy szabadegyházi közegbe. Elkezdtem olvasni a Bibliát, és nagyon erős megtapasztalásaim voltak Isten jelenlétében. Ugyanakkor nyomás nehezedett rám. Hogyan tovább? A gyülekezeti tagok véleménye szerint a színész élete és a hit útja összeegyeztethetetlen volt. Istenhez fordultam válaszáért, és kaptam egy ígét: „Mindenki maradjon abban a hivatásban, amelyben elhivatott” (1Kor 7,20), és ez mindent eldöntött. A személyválogatás, képmutatás, szeretetlen viselkedés nagyon visszatetsző számomra. Nem járok gyülekezetbe, de az élő hit vonz. A folyamatos zörgetés, keresés jellemző rám.

Az önálló ested is ebből a nyughatatlanságból született meg? A győri Öt Templom Fesztivál programfolyamában a Menház Színpadon állítottad színpadra *Álmom: Isten* címmel. Megrendítő jutalomjáték ez a 75 perc, ahol költői dalnokká változol, egy arctalan báb a játszópajtásod, és egy gitár húrjain pengeted lényed legmélyebb dalmaidat.

Jól érezted meg. A folyamatos istenkeresés állapotában vagyok. A kételytől a nagy találkozásig loholok. Lázadok és megbékélek az úton. Közben nem min-

Fotók: Tóth Zoltán

dig tombol bennem a hit és a jóság, de vállalom, aki és amilyen vagyok. Az úton levés gyümölcse ez az önálló est, amire nagyon büszke vagyok. A díszletet én faragtam, a bábót kimondottan ehhez a darabhoz készítettem el, és én is rendeztem. Ez egy zenés, lírai credo, ahol például Dante-, Sütő-, Villon- és Ady-versek között Tankcsapda-szám dübörög. Jónás próféta monológja mellett Hobo- és Quimby-számok csendülnek fel. A bábjáték különösen is közel áll a szívemhez, hiszen a Vaskakas Bábszínház tagjaként megtanultam életre kelteni a bábót a színpadon. A gyermekem, az ellenfelem, maga Jónás és persze szimbolikusan a régi önmagam is ez a báb, akinek az illúzióin túl kell lépni, aki meghalt, és ezért el kell temetni.

Ez úgy hangzik, mintha letörtek volna a bilincseid. Mitől kellett megszabadulnod? Milyen volt a régi éned?

Erős dohányos volt például, csaknem harminc éven keresztül. Sajnos több mint két dobozzal füstöltem el naponta. Megismerkedtem az Allen Carr-módszerrel, és egyik napról a másikra eldob-

tam a cigarettát. Évek óta szemináriumokat tartunk országsszerte. Terapeuta lettem. Nagyszerű érzés, amikor valaki felhív, és elmondja, hogy már egy éve boldog, szabad ember, mert a segítségünkkel le tudott szokni a dohányzásról. A fizikai függés valójában három hét alatt megszűnik, amire a nikotin kiürül a szervezetből. A mentális függés azonban évekig megmaradhat. Ahhoz, hogy a szemről lehulljon a hályog, és a korábban vonzó dolog elveszítse a vonzását, az elme megújulása kell. A terapeuta azért van, hogy ez a megújulás megkezdődjön.

Kiszorultunk a magazin margójára. Elfogytak a felhasználható karakterek. És még nem olvastunk a Triász rockformációról, a kőszínházi rendezésed terveiről, a Kortársas-játék izgalmas vetélkedőjéről, a pantomimes múltadról vagy az improvizatív beugrásokról. De az igazi homo ludens úgysem adja fel, mert tudja, hogy a játéknak folytatódnia kell.

BAKAY BEATRIX TIKVA

Amikor nem játszik a lelkész-anya...

...mert egyébként rengeteget játszik, ha van rá ideje. A fiákkal legjobbak a párnacsaták, a foci, a kutyasétáltatás, a Monopoly, az Uno, a kerti bogarászás és egyéb kerti munkák, vagyis nálunk bármi elég hamar játékká válik. A sütés-főzés, a takarítás – bár itt néha azért nehézségek mutatkoznak. A játékkal eltöltött időre olykor sajnos rányomja ólomsúlyát a mindennapi leckék áradata, amiből jut még nekem is, főleg, ha asszonykör vagy presbiteri után későn érek haza. Így történt ez pár napja is.

Dani fiunk (9 éves) egy „önálló munkás” leckére mutat rá az olvasókönyvében este kilenc órakor, és így szól:

– Anya, ezt egyedül kell megoldani.

– Hát akkor rajta, oldd meg! – mondtam határozottan.

– De segíts! – Nálunk ez a varázsszó. Itt az anyai szív meglágyul, és máris odaülök mellé. A férjem szerint mindig itt romtom el. De hát olyan késő van már!

Megnéztem a feladatot, amely könyv vagy gép használatára buzdított. Fejtsük meg, hogy miért Isten ostora Attila, és mi-

lyen volt a személyisége. (A személyiség szót olvasva némi kihívást látok a feladatban magam is.) Továbbá hogyan halt meg, és hogyan temették el.

Na jó, este kilenc óra után egy gyerek már használhatatlan. Nekilátok, kinyomtatom. Közben Miki fiam (7 éves) szorgalmasan, szó nélkül írja a betűket az írásfüzetébe. Szóval neki is van elmaradt házija. Mit csináltak ezek egész délután? Persze, játszottak. Na, mindegy! Haladjunk! Leülök Danival „attilázni”, ő sírósan rákezd:

– Anya, ebből holnap dolgozatot írunk!

– Micsoda?! Na, akkor gyorsan írd! – És máris diktálok.

Attila személyisége nem csigázta fel, de még a hadjáratai sem. Dani bosszankodik: minek ennyit írni? Kínlódik, és én is vele. Aztán álmos szeme lassan kezdi visszanyerni eredeti ragyogását, amikor az Attila halála körüli bizonytalanságok kerülnek elő: alvás közbeni orrvérzés, Attila fülébe csepegtetett mérge stb. Ez mind izgi a számára. Kérdésekkel kezd bombázni, hogy az milyen mérge lehetett, mert ő tudni akarja. Kérdéseit visszakézből ütöm, és amint lehet, rávágom, hogy „Ne beszélj, írj!” De ő tudni akarja. És azt is, hogy hol van a Tiszának az az ága, ahol kettéágazik, ahol eltemették Attilát.

– Mit tudom én! Írd, amit mondok! – felelem egyre mérgeesebben. Közben megtalállok egy információt, és tájékoztatom: a Tisza egyik ágát lezárták, és úgy temették el, valahol Szegednél.

Danika teljesen felébredt. Hogyan csinálták? Zsilippel? Akkor már használtak zsilippet? Hogyan zártak el akkora folyót?

Közben Miki egyre jobban belemerül az írásleckebe, görnyedezik az asztalánál.

Sietve rátérünk, hogy Attilát hármas koporsóba fektették, aranyba, ezüstbe és...

– Tudom, bronzba! – vágja rá hirtelen Dani.

– Nem, vasba. De most már ne szólj közbe, elfogy a tü-

relmem! – mondtam. – Írj!

– De anya, utána felengedték a zsilippet? Elúszott a koporsó? Vagy ott van elásva még most is? Mert ha igen, odamegyek, és kiásom, és GAZDAG leszek! – és tágra nyílt szemekkel vigyorog rám.

– Dani! Hagyd abba a kérdezősködést! – fakadtam ki. – Már lassan fél tíz! Hullafáradt leszel holnap! Ilyenkor már minden gyerek alszik, neked is rég aludnod kellene! Ne kérdezz semmit, dolgozz! Én is fáradt vagyok, és mit tudom én, hogy ott van-e még Attila sírja, és különben is, fogalmam nincs, hogy miért kell erről ilyen részletesen tanulni olvasásórán. Meg hogy milyen volt a személyisége! Miért kell ezt manapság tudni? És egyáltalán minek ez a rengeteg házi feladat?!

És ekkor Miklóska megmondja a tutit. Hirtelen hátrafordul a vonalas füzetétől, egy pillanatra átérzi ennek az egész nyomorult világnak a helyzetét – mert tutira átjárták az egész délutánt és estét, amíg nem voltam otthon –, és minden világtapasztalással, amelyet csak hétvévesen birtokolni lehet egy lelkészcsaládban, nemes egyszerűséggel rávágja:

– Azért kell ezt tudni, Dani, mert ha lelkész leszel, tudnod kell erről a fajta temetési módról is!

Elnevettem magam. Aztán arra gondoltam: hát, ha így lesz, megérte ez a félóra is. Mint ahogy a többi délutánok és esték, félóráink összessége, amikor végre együtt tudunk lenni leckézve vagy autózva, legózva. Hiszen minden percem érték van.

Ja, és egyébként nem ebből írtak dolgozatot másnap.

BALOG ESZTER

A játék jelentősége a sportban

Isten tenyerén, új év elején, Isten játékosaként, Krisztus csapattársaként, szent-lelkesen: játszani, játszani, játszani!
– Mi is ez?

Fölemelkedni a földről, nem tudni veszélyről; kinyílni, megnyílni, igazán kreatívnak lenni, és így: alkotni! Többet teremteni magunknál! Oxigénszomjas vérünknel, savasodó izmainknál, verítékkel koronázott fáradtságunknál! Megvalósítani valamit (a hitünket, a rengeteg tanulás/gyakorlás örömeit-keserveit); megvalósítani valakit (Teremtőnket, szüleinket, elődeinket, edzőinket, drukkereinket) – mindegy: magunkat. De ez már nem játék. Ez verseny. A legsport-szerűbben is: küzdelem! Amint Pál apostol üzeni: „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végül eltétetett nekem az igazság koronája...” (2Tim 4,7–8)

Ha a verseny és szabályai s a kötelek nem játék, akkor mi az? A játék: ami indít és formál, és elvisz a versenyig. Az életig! Arra, ami a Létre avat. A Teremtőből egy darab éltető falat. Önkéntes, örömszerű fejlődés! Akár egyedül, akár csoportban; akár cselekvésben avagy gondolatban; extrovertáltan vagy visszahúzódóan; földhözragadtan vagy égbe álmódóan; némaságba burkolózva vagy nagy hangon ordítva. De mindegyképp önként, örömmel, önkéntesül. Öslényege és környezete mozaikjait nekilendült fantáziával magáévá varázsolja. Így lehet egyedül úrhajós vagy akár „celeb” a magányos kisgyerek. Vagy játszhatnak doktorost hasonló korú szomszédok.

A játék: teremtettségi bizonyíték!
Életbe kódolt jelenség. (Hisz' játszik a cica, a csikó, a kutya s a vadon élő élőlények kölykeinek sokasága, bármilyen vadak is.) S döntően fontos: örömmel, önként fejlődve!

A játék azonban nem veszélytelen terület. Mert amint az Édenben, úgy a mai életben: a gonosz – sáttáni trükkkel, csábba – a megkedvelt játékot függő rabsággá deformálja. S bár a játék kortalan (történelmi tekintetben csak úgy, mint a személy fejlődésében), hiszen mindenkor játszottak a gyermekek, a felnőttek, az idősek, de ha nem nemesen tették ezt, könnyen el is veszhetnek. S könnypatakává lehetett a játék vége. Játék által fölkészülve, az életben edzettebben ténykedők többek lehetnek, többet tehetnek, többet merhetnek közösségükért, hitükért, Teremtőjükért!

P. S.: Még – játékként – egy e témához kapcsolódó alapművet ajánlanék: *Johan Huizinga Homo ludens* című művét. A holland szerző igen kedvelte a magyarokat. Nemegyszer megfordult nálunk, s a Magyar Tudományos Akadémia tagjává is megválasztották.

REISCH GYÖRGY

„Már túlléptem rajta”

Ernst Ludwig Heim (1747–1834) a maga korában a legkeresettebb orvosok egyike volt Németországban. Róla mondta el a szintén orvos C. W. Hufeland az alábbi történetet:

1810-ben Heim jelentős pénzüsszeget helyezett el egy berlini bankban. A kor kedvezőtlen körülményei miatt azonban a bank csődbe került, úgyhogy a hatvanas éveiben járó Heim elveszítette szinte az egész vagyonát. Amikor néhány nappal ezután Hufeland meglátogatta őt, és kifejezte együttérzését, Heim így válaszolt:

- Már túlléptem rajta.
- Hogyan fogott hozzá? – kérdezte Hufeland.
- Képtelen voltam elfelejteni az ügyet.

A tetemes pénzüsszeg egyszer csak elveszett! A betegeim is megszenvedték, mert mindig szétszórt voltam. Otthon sem volt már örömöm. Feleségem, aki egyébként mindig olyan derűs szokott lenni, lógatta fejét az asztalnál, ahol pedig felüldülhetne az ember. Némán ültünk egymással szemben. A máskor olyan vidám gyermekeink tétován néztek minket. Én, szegény féreg, aki tehetetlen voltam, **hogy kikerüljek ebből a nyomorúságból, a Mindenhatóhoz menekültem.** Besiettem hálószobámba, magamra zártam az ajtót, és letérdelve buzgón könyörögtem, hogy az Úr adja vissza életkedvemet és erőmet, szilárdságomat és nyugalمامat. És az Úr ezt mondta szívem-

ben: „Heim, te egy szegény lelkész fia vagy, és én megáldottalak téged hivatásodban és magánéletedben, úgyhogy befutott ember lettél. Éveken át megengedtem, hogy játssz a pénzzel, amelyet most elveszítettél. Nos, Heim, ne légy okatlan legény, és hagyd abba a szűkölést, különben máshogyan kereslek meg. Enyém minden pénzesláda kulcsa, és kellőképpen tudom pótolni veszteségedet. Legyél hát ismét jó kedélyű, és add rá kezedet, hogy ismét örömmel akarsz élni hivatásodban is!” Megígértem ezt az Úrnak, és áldottam őt. Az asszony és a gyerekek ismét derűsek. Az ügyön valóban túlléphettem – most azonban beszéljünk valami másról!

Lássuk a medvét!

A selyemúton érkeztek hozzánk. Lányaim két évesek voltak, mikor egy ismerősünk meglepett bennünket a két egyforma macival. Kínában látták meg a napvilágot, és szép, skót kockás sál is tartozott hozzájuk.

Borika számára ez a játék lassanként amolyan személye körüli miniszter szerepét kezdte el betölteni, míg Luca, a másik lányom nem foglalkozott vele többet, mint bármely más játékaival. Tíz éve lakik nálunk az állat, elég idő volt arra, hogy meglássuk, hogyan alakul a kapcsolat játék és gyerek között. A mára már eléggé megviselt maci központi szerepet játszik a család életében. Ki is ő valójában?

Családjá nem tekint vissza nagy múltra, ha minden igaz, akkor az első játémacit az 1800-as évek végén készítették, de csak a századforduló után és a '20-as években kezd elterjedni és lesz közkedvelt. *Roosevelt* elnök kedvence, innen kapja a Teddy nevet. Ezek még kóccal, illetve úgynevezett afrikai voltak kitömve. Ám a mi maciknál a feje búbjától a talpáig puha, s ami a legfontosabb: mosolyog. Hiszen olyan, mint egy ember! A mosolya olyan „cuki”!

Igen! A kutya itt van elásva. Érdemes egy kicsit át gondolni ezt. Az ember, amikor még az erdőben vadászott, és ki volt téve alkalmasint kellemetlen találkozásoknak is, ez az ember mélyen tisztelte a medvét. Az északi féltekén kialakult medvekultusz istenként tekint a medvére. Ámulattal nézi emberfeleltyi erejét, ő maga szeretne medve lenni, nem a medvét „csökkenti” emberré. Ő az emberi nem összülője, totemállat.

A játékaink minket modelleznek

Ott van a csillagos égen is mint Ursa Minor és Maior.

A modern ember magát helyezi a kozmosz közepébe, sem függőleges, sem vízszintes hierarchiát nem ismer és nem fogad el. Vonalzóval, órával méri a végtelent. Számára nincsenek totemek, nincsenek szent-

ségek, csak ő maga van, tehát a világot a maga képére teremti újjá. Az állatok ebben a művilágban emberszabásúak lettek, és kivették az állati mivoltukból. Emberi tulajdonságaik vannak, és szinte csak állatmaszkba bújt emberek. A valóságban csak állatsimogatókban, akváriumokban,

állatkertekben találkozunk velük, elszaktunk a világtól.

A játékaink is minket modelleznek. Nem gyerekeink igényeit elégítik ki, hanem az általunk gyermekinek képzelgetet ábrázolják. Esély sincsen arra, hogy a természettel egészséges kapcsolatunk legyen így. Elnézem kislányom, ahogyan öltözteti a Bantist. Ősanyáink gondoskodását látom. Hallgatom, ahogyan beszélgetnek, átszellemülten. Egy egészen más dimenzió nyílik meg ilyenkor, a Mindenség vall ősi titkairól. Hja, a medve nem játék!

NAGY ZOLTÁN

A szerző fazekas, a sárszentlőrinci gyülekezet felügyelője

Játék a sport

– avagy a világ legfontosabb mellékes dolga?

Gyerekkorom óta kedvelem a sport világát. A verseny izgalma, az eredmények, a győzelem mindig is foglalkoztatott. A játékok terén is így gondolkodtam, legyen szó társasjátékról, célbodobásról vagy éppen fociról. **A sport játék!** Örömmel, jókedvvel végzett tevékenység, amelynek a végén valahogyan mindenki győztes.

Az is megfogalmazódott bennem, hogy a sport a világ legfontosabb mellékes dolga. Van ebben egyfajta kettősség, hiszen ami a legfontosabb, az nem lehet mellékes, ami pedig mellékes, az hogyan lehetne fontos... Mégis, évtizedek múltán is látom: azért fontos, mert rengeteg embert érint, megmozgat – szó szerint is, vagy csupán átvitt értelemben –, ugyanakkor „csak” játék, szórakozás, kikapcsolódás, ami nem lehet listavezető tevékenység.

Játék a sport. A legnagyobb sportrendezvény a nevében is hordozza: olimpiai játékok. Nem kell vére menő küzdelmet folytatni, nem ellenségekről van szó, csupán ellenfelekről. Bennem maradt egy kép a '90-es évekből az USA–Irán futballmérkőzésről, amikor a két csapat játékosai egymást köszöntve, baráti módon a játékra figyelve álltak a fotósok elé, felülírva minden aktuális politikai ellentétet.

Játék a sport? Felmerülhet a kérdés: valóban játék-e a sport, amikor dopping-

botrányok követik egymást sok-sok csatlódást, kiábrándulást okozva. Játék-e a sport, amikor az a bizonyos téli ruhadarab kerül említésre, mert a sportszerűsége túl más érdekeknek kell érvényesülnie? Vagy éppen a sportfogadások területét is említhetnénk. Játék-e még akkor is, amikor hihetetlen mennyiségű pénz van benne, és az az ember érzése, hogy elsősorban már üzletről beszélhetünk?

Mindent figyelembe véve meggyőződésem: **a sport több, mint játék!** Több akkor is, amikor az egészséges életmódra nézünk. Sokan mondják: a rendkívül fontos egészséges táplálkozás mellett a napi 10-20 perc mozgás elengedhetetlen a jó közérzethez. Korosodva egyre inkább tapasztalom ennek igazságát.

A sport több, mint játék! Egy fiatal kerékpározó korosztályos versenyén a győzelemre is esélyesként megállt, hogy elesett társának segítsen, mert nemhogy nem ellenségnek, de még ellenfélnek sem tekintette abban a helyzetben. Majd Istenbe vetett hitéről vallást téve elmondta: „Ez nekem többet ért, mint egy győzelem!”

A sport több, mint játék! Az ezredfordulót követően a sokak által várt focivilágbajnokság előtt a köztudottan vallásos, sőt újjászületett hívó labdarúgókkal készülő brazilok az edzőtáborban tartott

bibliaórákon nem a saját győzelmükért imádkoztak, hanem hogy az nyerje meg a tornát, aki a győzelemért Istennek ad dicsőséget. **Van, ami a győzelemnél is fontosabb!**

A sport több, mint játék! Sok mindenre megtanít lelki értelemben is. Isten gyermeke nem a meghátrálás embere, hanem a kitartásé; nem a kényelmet keresi, hanem kész az áldozathozatalra; nemcsak magát látja, hanem képes az önmegtagadásra. Pál apostol előszere-tettel használt sportos példákat, hasonlatokat. Az Első korinthusi levélben olvashatjuk: „Nem tudjátok-e, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenydíjat? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek. Aki pedig versenyben vesz részt, mindenben önmegtartóztató: azok azért, hogy elhervadó koszorút nyerjenek, mi pedig azért, hogy hervadhatatlant. Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözők, mint aki nem a levegőbe vág, hanem megsanyargatom és engedelmessé teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemre.” (1Kor 9,24–27) Sportkedvelőként is vallom: ez az élet legdöntőbb dolga!

LAKATOS ZOLTÁN

A szerző református lelkipásztor

Átlényegülés

Van valami nagyon komoly a játékban. Azt hiszem, talán az, hogy teljes lényünket beleadjuk, amikor igazán játszunk. Számomra a művészet a gyermekkori végtelen játék folytatása. A műterem egy olyan hely, ahol felfüggesztődnek a mindennapi élet rutinreakciói, és a mandarincsomagolás műanyag hálója átlényegülhet a Balaton vizére vetülő sejtelmes árnyékká.

Hasonló átlényegülés történt egy jövőre ötvenéves jubileumát ünneplő könyv keletkezésénél is. *Eric Carle* éppen papírt lyukasztatott szórakozottan, amikor hirtelen eszébe ötlött egy könyvmoly. Szerkesztője inkább hernyóra asszociált, amire Carle-nak bevillant a pillangó képe. Így született meg *A telhetetlen hernyócska* alapötlete. A lyukasztó a könyv kivitelezésénél is nagy szerepet játszott: a különleges, kézzel festett kollázstechnikával készített lapokon a főszereplő útját valódi lyukak jelzik.

Szerzője szerint *A telhetetlen hernyócska* reménnyel teli történet. Az icipici hernyó felnővekedhet, szárnyat bonthat és elrepülhet.

Amikor valamibe beleadjuk, valakinek odaadjuk teljes lényünket, akkor megengedjük magunknak azt, hogy átalakuljunk, azt, hogy átalakítsanak. Ez bizalmi kérdés. Mint amikor azt játszunk, csukott szemmel eldőlnünk, és a többiek elkapnak. Nemcsak úgy csinálnak, hanem tényleg megfognak, mielőtt a földre esnének.

„Ha pedig meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy vele együtt élni is fogunk. Hiszen tudjuk, hogy Krisztus, aki fel támadt a halottak közül, többé nem hal meg, a halál többé nem uralkodik rajta.” (Róm 6,8–9)

DELI ESZTER KINGA

Miért játszunk az óvodában?

Aválasz egyszerű: mert játszani jó! A játék célja: a játék maga. Az önfelelt szabadság, örömteli tevékenység, a sokszínű élmények feldolgozásának lehetősége. Jézus mondja a felnőtteknek: „...aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba!” (Mk 10,15) Le kellene vetköznünk a komolyságot, merevséget, leülni a gyermekhez, megtanulni újra játszani, újra gyermekké lenni, **aki őszinte nyitottsággal fogadja Jézus szavát, és bizalommal szólítja meg mint közellévőt.** Belegondoltunk Jézus szavába: „semmiképpen”?

Az óvodás gyermek alaptevékenysége, élettere a játék, nélküle nem létezhet. Az óvodába érkező hároméves gyermek igényli a felnőttel való együtt játszást, ugyanakkor szüksége van arra, hogy meghagyjuk számára az önálló játékválasztás lehetőségét. Fontos feladatunk olyan keretek biztosítása, amelyek között biztonságban lehet, és szeretettnek érezheti magát. A sokféle tárgyi eszköz mellett az óvó néni jelenléte, szeretete, a gyermekre való nyitottsága, a gyermek világába való beilleszkedése a legfontosabb feltételt jelenti. A játék témája, tartalma nagyrészt a gyermekek valóságról szerzett benyomásaitól, ismereteitől függ, ezért arra kell törekedni, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék környezetüket, részesei legyenek az eseményeknek. A játékfajták közül a szerepjátékban a „mintha-helyzet” átélése, az érzelmek szabad mozgása oldja a feszültségét, és átalakíthatja a világot tetszése szerint. Jó lenne a felnőtt kényszerszerepeinket letenni, és kisgyermekként befogadni Jézus szavát, aki hív magához bennünket: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” (Mt 11,28)

„A Bibliában a gyermek, ez a lényege szerint játszó ember, annak a boldog létnek a jelképévé és foglalatává vált, amelyet elvesztettünk, és amelynek visszanyerése után vágyakozunk. A játék ízlelése annak az Isten felé hajló testi-lelki harmóniának, amelyet Mennysországnak nevezünk.” (Kincsesné Szele Rita: *A játék szerepe a hitoktatásban*. Új Ember Kiadó, Budapest, 2001. Új Ember pasztorális füzetek 3.)

LASSU TAMÁSNE

Az Óperenciás tengeren is túl – az idősek otthonában

„...a cethal, amelyet azért formáltál, hogy játszadozzál velem.”
(Zsolt 104,26)

Az elmúlt év egyik legmeghatározóbb élménye volt számomra októberi utazásom a távoli Ausztráliába. A sok-sok élmény, benyomás és szépség megtapasztalása közepette is kiemelkedő jelentőségűnek éreztem a találkozót a Sydney-ben élő magyarokkal. Azt a szeretetet és nyitottságot, kedves érdeklődést, amelyet mutattak irányomban, azóta is sokszor és örömmel idézem fel magamban. Ismeretlen ismerősként élhettem át velük egy addig soha meg nem tapasztalt érzelmdús megemlékezést az 1956-os eseményekkel kapcsolatban. Bevallom, nem is gondoltam volna, hogy a hazájuktól távol élő magyarok ilyen mértékű összefogásra képesek. Mi itthon gyakran ennek pont az ellenkezőjét gondoljuk a külföldön élő magyarokról, miközben a helyszínen átéltek teljesen más valóságot mutattak számomra. Azóta is levelezésben állok egy-egy ott megismert, újdonsült barátal.

De hogy jön ide a játék? És a cethal, amelyet drága Istenem azért formált, hogy játszadozzon velem, vagy még inkább, hogy mi, akik az ő gyermekei vagyunk, játszadozhassunk vele – Vele együtt?

„Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött. Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága.” (Jn 1,3–4)

Sydney-ben, a magyar házban megtartott rendezvényt követően a Szent Erzsébet Otthonba is ellátogathattam, ahol többségében magyar származású, nagyon idős lakók élnek. Szívet szorongató találkozásokban volt itt részem olyanokkal, akik még 1949-ben vagy néhány évvel később, 1956-ban vándoroltak ki Ausztráliába. Meghallgattam az emlékezéseiket, majd én is felolvastam nekik az

Az idős ember legnagyobb fájdalmában is ott rejlik a gyermeki öröm, az életjáték szépsége

édesanyám által leírt ötvenhatos napló-bejegyzést. Azután együtt énekeltünk magyar dalokat és a himnuszot.

A „nézők” soraiban a felidézett emlékek hatására sokan elsírták magukat, de még a „szereplők” közül is többen sírva fakadtunk, helyesebben szólva csordogáltak a krokodilkönnyeink a megrendültségtől. Én még soha ilyen intenzitással nem éltem át a honvágy és a hazaszeretet kifejeződését. Olyanokkal ünnepeltem, akik noha már hosszú évtizedek óta elhagyták a szülőföldjüket, mégis eleven őrizték szívükben a gyermek- és ifjúkori élményeiket, mindazt a szépséget és fájdalmat, amelyet az örökre hátrahagyott otthon jelentett számukra. Együtt énekeltem velük önfeledten: „Oly távol, messze van hazám, / Csak még egyszer láthatnám! / Az égbolt, felhő, vén hold, szellő / Mind róla mond mesét csupán.” De az együttlét – noha olyanok is ünnepeltek, akik súlyos betegségük okán tudhatták, hogy ez az utolsó ilyen közös megemlékezésük – mégsem fulladt valamifajta végtelen szomorúságba, a jelen lévő nagyon idős magyarok tekintetéből a köny-

nyek mögött teljesen nyilvánvalóan megcsillant az öröm. Hatalmas lelkesedésről tettek tanúbizonyságot, és túlcsoordult belőlük a szeretet, ahogyan visszaemlékeztek a gyermek- és ifjúkorban átéltekre, a szabadságért folytatott küzdelmeikre. **Remény áradt belőlük, és hitet sugároztak. Gyermeki bizalmat!** Csillogó tekintetükből – ahogyan egymásra és rám néztek – sugárzott az életöröm. Isten csodálatos kegyelme, hogy a legnagyobb fájdalom közepette is az emberben örökkön-örökké él a fenséges életjáték öröme. A csodálatos, önfeledt odaadás.

A Szent Erzsébet Otthon idős lakóinak arcán pedig láthatóvá vált az együttlét alatt, a közös megemlékezésen és az éneklés során az igazi krisztusi öröm, amely nem ismer sem időt, sem földrajzi határokat. Biztos vagyok benne, hogy Isten azóta is, és mindig gyönyörködik bennük, megmutatva, hogy az idős ember legnagyobb fájdalmában is ott rejlik a gyermeki öröm, az életjáték szépsége.

BÜKY ANNA

A regisztrációt követő első vásárláskor **200 forintnak** megfelelő pontot adunk ajándékba.

Bizalomkártya
BIZALOM A MINDENNAPOKBAN

Ennek a viszonylag új fogalomnak (ejtsd: gémfifikésön) a magyarra fordítása kezdetben még a szakembereknek is fejtörést okozott. Jobb híján a *játékosítás* szót találták ki rá, ami tulajdonképpen jól lefedi az angol eredeti jelentését. A gamification során ugyanis a játékok elemeit és a játékkervezés technikáit alkalmazzák az élet nem játék típusú területein, hogy az adott feladatot még érdekesebbé és ösztönzőbbé tegyék.

A gamification alkalmazásakor az ember játékra való kedvét használják ki, miközben az elért eredményekért folyamatos jutalmazás jár. A jutalom pedig sokféle lehet: pontok, jelvények, virtuális fizetőeszközök, kedvezmények, különleges kiváltságok vagy magasabb szintre való lépés. A siker kulcsa legtöbbször az ember versengésre való hajlamában is rejlik.

Bár a kifejezést 2002-ben alkotta meg a brit származású programozó és szoftverfejlesztő *Nick Pelling*, széles körben csak 2010 óta kezdett el terjedni. A játékosítást elsősorban digitális eszközöket igénylő területeken alkalmazzák, de manapság egyre többször használják az úgynevezett off-line környezetben is.

GAMIFICATION A MUNKAHELYEN

Egyre több munkaadó él a lehetőséggel, hogy alkalmazottait egy közös (szerep-) játékban ösztönözze feladataik minél eredményesebb végzésére. Egy szinga-

Gamification

púri, elsősorban marketinggel foglalkozó cég munkatársai például a Trónok harca című közkedvelt fantasysorozat szereplőiként végzik nap mint nap a munkájukat, azzal az aprócska különbséggel, hogy itt a területhódítás nem háborúskodással történik, hanem a cégek számára új előfizetők „meghódításával”. A dolgozó játékosok értékelése és jutalmazása mindig a hét végén zajlik, az így összegyűjtött érmeiket pedig az év végén különféle díjakra válthatják be.

S hogy a játékosítás a munka területén nem játék, azt az is bizonyítja, hogy a munkaerőpiacon egyre több vállalat alkalmaz a toborzásban gamification-elemeket a hagyományos állásinterjúk mellett.

GAMIFICATION A VÁSÁRLÁSBAN

Ha a kedves vevő jól szórakozik a vásárlás során, netán még sikerélménye is van az összegyűjtött pontok vagy érmék miatt,

akkor bizonyára legközelebb is abba az üzletbe fog betérni. Sőt másoknak is ajánlani fogja. Marketingszempontról pedig ez a legfontosabb. Bankoktól kezdve benzinkutakon és drogériákon keresztül egészen az éttermekig a legkülönfélébb profilú cégek vetik be üzletpolitikájukban a gamification-stratégiát az utóbbi években.

Az egyik kedvencem e témában az az interneten is megtalálható másfél perces YouTube-felvétel, amelyen egy hazánkban is megtalálható pizzérialánc egyik üzletében digitális asztalon mindenki maga állíthatja össze a pizzájára a feltétet. Amíg elkészül a pizza, addig ugyanazon az asztalon hatféle digitális társasjáték egyikével játszhat az éhségében is játékos kedvű vevő. Érdemes rákeresni az interneten: Pizza Hut gamification.

BODA ZSUZSA

Egy békés harcos

Találkozás Portisch Lajossal

„Sakkjáték az életünk. Sakkot játszunk szüntelen. Mi és az Isten. Lépünk, azután csönd. Ő következik. Lép. Végre! Lépünk. Eltérít utunkról. Újra lépünk...”
Mácz István író gondolatai jártak a fejemben, miközben a *Portisch Lajossal* megbeszélte találkozóra igyekeztem. A nemzetközi sakknagymesterrel, a nemzet sportolójával játékról és dalokról beszélgettünk.

Fotó: Kiss Tamás

Amikor jeleztem, hogy a játék lesz magazinunk témája, azt is kérdeztem Öntől, mi a véleménye: a sakk vajon játék-e?

És én azt feleltem, hogy a sakk nem játék, hanem sport. De van, aki tudománynak tartja. Ám szerintem mégis leginkább művészet.

Egy korábbi interjúban pedig egyenesen azt nyilatkozta, hogy „ajándék az emberiségnek”.

Igen, ezt most is tartom. Akár sportnak, akár művészetnek tekintjük, ajándék.

Mikor lett ez az ajándék az élete részévé, miként ismerkedett meg vele?

Valóban játékként indult minden: ott-hon, Zalaegerszegen egyszer az öcsémmel sakkot kaptunk karácsonyra a szüleinktől, így kezdődött. Egyébként hobbiszinten az apám és a nagynéném is sakkozott, de igazából a szüleim is és én is azt szerettük volna, hogy zenész legyek, hegedültem.

Azt olvastam, hogy a zene, pontosabban az éneklés szeretete az egész életét végigkísérte.

Több mint harminc évig jártam énektanárhoz, ma is énekelek, és rendszeresen fellépek. Amikor versenyeztem, az éneklés volt az, ami kikapcsolódást jelentett a számomra, és feltöltött.

Mely stílust vagy stílusokat részesített, illetve részesít előnyben?

Csakis a klasszikusokat, természetesen. Először a német dalirodalmat kedvelem. Öt nyelven adok elő: magyarul természetesen, németül (magam is német származású vagyok, a család a Szudéta-vidékről ered), oroszul, olaszul és franciául.

A zene nagyon fontos volt az életemben, de végül a sakk győzött. A sakk és a muzsika világa különben sem idegen egymástól. *Erkel Ferenc*, a híres zeneszerző, karmester és zongoraművész sakkmester is volt, az 1864-ben alakult Pesti Sakk-kör egyik alapítóját és első elnökét tisztelhetjük benne.

Mi a véleménye, kiből lehet, kiből lesz jó sakkozó?

A logikai gondolkodás mellett szükséges még a szenvedély, a belefeledkezés, a játékosság és az öröm. És persze az, hogy valaki tudja, mi ennek a játéknak a lényege.

Mi a lényege?

Természetesen a győzelem (*nevet*), és az összhang a figurák között. Ezért is volt számomra komoly dilemma például az, hogy szabad-e imádkozni a győzelemért. Római katolikus lévén még egy etikaprofesszort is megkérdeztem erről a Pázmány-egyetemen, aki azt mondta, hogy a győzelemért szabad imádkozni; *Papp László* birkózóról is köztudott, hogy imádkozott a mérkőzések előtt, így én is nyugodtan fohászoktam egy-egy megmérettetést megelőzően. Mivel a sakk voltaképpen hadijáték, „elkél a felülről jövő segítség”.

Néhai *Vántus István* zeneszerző teóriája szerint egyébként a sakkot egy in-

diai zenész találta fel azért, mert a sakk-táblát egyfajta tabulatúráként használva örökítette meg a zenei motívumokat.

Én inkább azt mondanám, hogy a sakk egy indiai hadijáték volt, mert a figurák elnevezése ezt támasztja alá. A futár oroszul *szlon*, ami elefántot is jelent. Az elefánt Indiában harci eszköz volt. A futár angolul *bishop*, vagyis püspök, mert a püspökök valamikor nagy harcosok voltak. Németül pedig *Läufer* a futár, vagyis az a valaki, aki hozza-viszi az üzeneteket a fronton.

A bástya németül *Turm*, azaz torony, tehát itt is félreérthetetlen az utalás. A királynő elnevezés a franciáktól származik, ennek a figurának vezér volt az eredeti neve.

A stratégia és a taktika is mind-mind katonai kifejezések. A legjobb hadvezérek mind kiválóan tudtak sakkozni, viccesen szokták is mondani, hogy a francia hadvezér, *Bonaparte Napóleon* azért vesztette el az orosz hadjáratot, mert *Mihail Illarionovics Golenyiscsev-Kutuzov* orosz tábornok jobban sakkozott, mint ő.

A készségekre visszatérve: a jó sakkozóknak szüksége van arra is, hogy több lépést is lásson előre, gondolom.

Erre a következő történetet tudom elmesélni: amikor néhai *Vaszilij Vasziljevics Szmiszlov* orosz világbajnok sakkimestertől megkérdezte egyszer egy zszurnaliszta, hogy hány lépést lát előre, ő így válaszolt: Egyet. Mire az újságíró: Hogyhogy csak egyet? A felelet erre így hangzott: Mert tudom, hogy az a legjobb lépés.

Visszatérve az eredeti kérdésére: a sakk valahol az idegek sportja. Nagyon kemény harc, ha az ember egy versenyen napokon keresztül keményen koncentrálni.

És vélhetően sokat is gyakorol valaki egy-egy komolyabb megmérettetés előtt.

Természetesen. Magam is napi nyolc órát gyakoroltam annak idején. Hiszen

– mint említettem – az ember azért játszik, mert nyerni akar, és a nyéréshez hozzátartozik a gyakorlás.

Szellemi és fizikai igénybevételt is jelent a sakk.

Igen, hiszen az egész ember benne van.

Ön miként szerezte és őrizte meg a szükséges lelki-szellemi kondíciót?

Intenzíven sportoltam, futottam, teniszeztem, bár ez utóbbiban nem voltam túlságosan sikeres, mert mint minden sakkozó, általában én is sokat beszéltem, és a teniszpartnerek a pályán ezt nem szerették.

Sokat beszélt...? Azt gondoltam volna, a sakkozók inkább csendes, befelé forduló emberek.

Négy-öt óra csend után az ember alig várja, hogy megszólalhasson. A játszmák után hasznos kiértékelni, átbeszélni a játékot, eszmét cserélni az esetleges hibákról és rossz, kevésbé szerencsés lépésekről, arról, hogy mi lehetett egy-egy vesztes oka. Lényeges, mert fontos, hogy őszinték legyünk önmagunkkal, és szembesüljünk azzal, hogy megvannak a magunk korlátai. A komoly eredmények eléréséhez az embernek tisztában kell lennie önmagával, az ars poeticájával.

És mi az Ön hitvallása, életmottója?

Fontos számomra az, hogy tisztességes legyen a játék. Ezért sem kedvelem túlzottan a számítógépes sakkot, mert az lehetőséget nyújt az esetleges csalásra. Amit még szem előtt tartottam, az volt, hogy bármilyen ellenszenves is volt az ellenfél, soha semmilyen nemtelen eszközt nem használtam vele szemben. Egy-egy elkerülhetetlen vereséget pedig úgy fogadtam, mint egy lehetséges eszközt, amelyen keresztül Isten akar tanítani.

GAZDAG ZSUZSANNA

Sakkfigura

Egyszerű sakkfigurád vagyok
én Noked, Uram,
lovad, parasztod, futód,
amit akarsz, ahogy akarod.

Sosem akartam király lenni,
bástyának se lennék jó, tudom,
de jó a Te kezekben lenni,
s odaállni, ahova akarod,
ahová bölcs gondolataid
vezényelnek, s vesztég maradni, míg
kegyelmesen új jelt nem ad kezéd.

Vidd velem győzelemre gondolataidat!
S ha néha netalán
ki is ütnek démoni erők,
végy kegyelmes kezembe újra,
rendelkezz velem!

Egyszerű sakkfigurád vagyok
én Noked, uram!

Füle Lajos

Komoly komolytalanság – komolytalan komolyság

Miért játszunk a gyülekezeti közösségekben?

„Ha olyanok nem leszte, mint a kisgyermek...” – mondja Jézus, és én még nem láttam kisgyermeket, aki ne szeretne játszani. A gyermeklét alapvető szükséglete a játék. Az a felnőtt tud elmélyedni a munkájában, hivatásában, aki kisgyermekként bele tudott feledkezni a játékba.

Érlelődő felnőttként még halálosan komolyan akartam venni az életet. Azt gondoltam, hogy

mindent

tudok és mindent meg tudok oldani, de ahogy szállnak az évek, egyre inkább látom, hogy törekeny az életünk, csak a gyermeki bizalom és az ebből fakadó játékosság, könnyedség vezet át azokon az akadályokon, amelyekkel szembe kell néznünk.

A hit különben is azt jelenti, hogy nincs veszítenivalóm! Ha feltamadott Jézusom van, akkor egyáltalán nincs mitől félnem. **Vannak emberek, akik azért nem szeretnek játszani, mert nem szeretnek veszíteni.** Vannak olyanok, akik azért nem szeretnek játszani, mert túllontúl komolyan veszik magukat. S vannak olyanok, akik a méltóságukat, a felvett álarcukat féltik, mert a játék sok esetben lerángatja rólunk a maszkokat.

Ha azt szeretnénk, hogy gyülekezeti közösségeink igazi közösségek legyenek, akkor éppen az álarcok levételével kell az őszinteséget és a bizalmat erősíteni. Ezt legegyszerűbben a táborokban és az ifjúsági és gyermekalkalmakon gyakorolhatjuk. Gyülekezetünkben természetes volt, hogy ezeken az alkalmakon mindig volt játék. Először csak a közösségi játékokat használtuk, és láttuk, hogy ennek is van missziója, hiszen a gyermekek ma már nem nagycsaládban nőnek fel, és a családi tevékenységek között kevés teret kap a közösségi vagy a társasjáték. Volt olyan ifjúsági tagunk, aki elmondta, hogy középiskolás korában játszott először társasjátékokkal az ifjúsági óra végén.

Városi viszonylatban látható, hogy keveset találkoznak egymással kötetlenül a gyermekek. Nemcsak azért, mert sokkal több különóra iratják be őket, mint

ami egészséges lenne, hanem azért is, mert a város veszélyei miatt nehéz a spontán találkozásokat megvalósítani. Tehát az a gyülekezeti közösség, amely tud az igei eledel mellett (és nem helyett!) játékot is biztosítani a gyermekeknek, fontos missziót végezhet ezzel is. Már csak azért is, mert a monitor mellől felállított gyermekek csak nyerhetnek ezzel. A szabadidő jó felhasználására is tanítjuk azokat a gyermekeket, akiknek játékot tanítunk meg.

Egészen más minőségű kapcsolatok formálódnak ott, ahol mernek és tudnak együtt játszani az emberek. A játékok általában segítenek a megnyílásban, karakterjegyeink szabad megélésében és egymás igazi arcának megismerésében. A játékba nem lehet belehalni. Ott a vesztesnek is mindig megvan az újrakezdési lehetősége, és egymás által gazdagodhatunk. Nemcsak a játékra fogékony gyermekek körében, hanem a felnőttek között is nagyon hasznos lehet a játékosság.

A „frontális tanítás” ideje egyébként is leáldozóban van. **A tanítás interaktív elemekkel való gazdagítása sok esetben segíti a megértést és az elmélyítést.** Tehát a játék már nemcsak időkitöltő és nemcsak közösségformáló eszköz a kezünkben, hanem a tanítás – s így akár az igehirdetés – eleme is. Nemcsak arra adatott, hogy jól érezzük magunkat, hanem arra is, hogy úgy tanuljunk, hogy nemcsak a fülünket és az agyunkat, hanem szinte minden érzékszervünket használjuk a tanulási folyamatban.

Milyen játékokat játszunk a gyülekezetben?

Szabad fejleszteni a gyülekezet társasjátékkészletét. Rendkívül jó és szellemes társasjátékok kaphatók. Ezek között sajnos nem mindig a legélvezetesebbek a bibliai témájú játékok. A közösségi játékok a különböző játékgyűjteményekben megtalálhatók. A gyülekezetben figyelni kell arra is, hogy ne azok legyenek egy-egy közösség kedvenc játékai, amelyek eldurvulhatnak. Egyik korábbi ifikörünk az *Úsd a jobb oldalt* című játékot játszotta

Fotó: Szeverényi

volna a legszívesebben, és az erős fiúk már külön gyúrtak arra, hogy miként csapkodják pirosra a gyengébbek lábát. Komoly erőfeszítést jelentett számomra is, hogy újabb és szelídebb játékokra vegyem rá őket.

A szerepjátékok az oktatás folyamán gyakran előkerülhetnek, de ahhoz is hozzájárulhatnak, hogy a gyülekezetben szolgáló csoportként megjelenjenek a színjátékosok. Minden közösségnek jó célkitűzés lehet az, hogy színdarabokat tanul be.

A szerepjátékoknak van olyan területe is, amelyben képzettnek és jártasnak kell lenni a vezetőnek. A bibliodráma például az emberi léleknek a mélyebb szintjét is megérintheti, tehát szakember, komoly lelkgigondozó nélkül nem szabad vele kísérletezni.

Gyülekezetünkben a konfirmanduszvizsgát váltotta fel több éve egy-egy színdarab megtanulása. Ezeket a színdarabokat – sokszor a konfirmandusok bevonásával – magam írtam. Persze irodalmi súlyuk messze elmaradt *Sztáray Mihály* iskoladramáitól, de a Szentírás és a káté üzenetét megszólaltattuk minden esetben. Az volt a tapasztalatom, hogy a közösséget szorosabbá tette, hiszen a fiatalok nem magukban készültek fel a vizsgára, hanem együtt kellett próbálni, sőt a szülők is aktívabbak lettek (például a diszlet előkészítésében). **Azt pedig észre sem vették, hogy a szerep megtanulásával hány memoritert tanultak meg.**

Számomra a 2017. év egyik legnagyobb élménye a szerepjátéknak az a fajtája volt, amikor a mesélő a történet izgalmas mesélésével mozgatja meg a hallgatóságot, s teszi őket a játék aktív részesévé. *Szia,*

Marci Bácsi! címmel írtam ötrészes mesét *Luther* életéről, és a gyermekek, fiatalok és felnőttek, akik részt vettek a programon, nagy beleéléssel játszottak a darabban, és ezzel sokkal könnyebben memorizálták a reformátor életét.

A gyülekezet minden korosztályát élte-tik a különféle vetélkedők és kvízzjátékok. A Biblia évében külön – hétről hétre visszatérő – bibliai vetélkedőt terveztünk. S nem múlhat el gyülekezeti nap vagy hétvége egy-egy jó, szellemes és tartalmas vetélkedő nélkül. Rengeteg energiát igényel egy ilyen játék összeállítása, de bőségesen megéri.

Több fórumon mutattuk már be az *Imádkozz okosan!* című játékunkat, amelyet a jól ismert *Gazdálkodj okosan!* játék analógiájára készítettünk, csak nem porszívót és mosógépet kell gyűjteni, hanem az üres templompadokat kell a játék során „hívekkel” megtölteni. (Sajnos a játék előállítása olyannyira költséges volt, hogy az első száz darab elkészítése után nem mertük/tudtuk vállalni a sorozatgyártást.)

A játék és a játékoság az igehirdetéseknél is teret kaphat. A vári igehallgatók hozzászórtak már ahhoz, hogy olykor – nem csak a családost istentiszteleteken – valami játékos szemléltetés is része az igehirdetésnek. Biztos sokan megjegyezték azt az igehirdetést, amelyben *Balicza Iván* a szószerken a Jenga nevű játék kockáit húzogatta ki sorban, szemléltetve ezzel azt, hogy ha Isten parancsolatait semmibe vesszük, összedől az életünk.

Vagy arra, amikor a szivacsból készült szív felszívta a mocskos vizet is, és szennyesé lett. Vagy amikor mindenkinek bele kellett néznie a körbeadott tükörbe. A közelmúltban pedig azért jelentkezett felnőtt konfirmációra valaki, mert az egyik igehirdetésben az Isten szeretetét a jójával szemléltettük. Az Isten kezében tart bennünket, és amikor mi eltávolodunk tőle, akkor ő úgy ránt meg bennünket – nagyon ügyesen és tapintatosan –, hogy újra közeledjünk felé.

Kosztolányi Dezső Akarsz-e játszani? című verse sokszor eszembe jut. A gyülekezetben is ezt kérdezzük azoktól, akiket ebbe az izgalmas „játékba”, az Isten útjának keresésére

meghívunk, hogy akarnak-e játszótársaink lenni. Akarnak-e olyanok lenni, akik nem csupán egy geoládát keresnek, hanem az Isten országát. **Olyanok, akik nem egy stratégiai játékot játszanak, hanem a kísértő ellen keresik a megoldást.** Olyanok, akik nem csupán a kvízzjáték megoldásaira kíváncsiak, hanem arra, hogy miként erősödhet a szívükben a hit, a remény és a szeretet. Olyanok, akik gyermekek maradnak, és tudják, hogy Isten őket is szereti.

Isten is azt akarja, hogy ne vegyük annyira komolyan magunkat – de vegyük komolyan azokat a szabályokat, amelyekre ő tanított, s vegyük komolyan azt a bűnbocsátó kegyelmet, amely mindig megadja nekünk az újrakezdés esélyét, és komolyan játékosá teszi az egész életünket.

BENCE IMRE

Isten is játszik

Fotó: Szeverényi

Mosolyt csal arcunkra a *játék* szó említése: játszik a gyermek, játszanak a fiatalok, a felnőtt nemzedékek, s úgy sejtjük, játszik maga az Isten is. A játék, ha jó, sok örömet és izgalmat ad.

A nagybetűs Élet nem könnyű dolog, de amíg eljut valaki a kapujáig, sokféle játékon át tanulja meg szabályait, helyzetait, a viselkedést, a merészséget, a döntés felelősségét, azt, hogy mikor mit és hogyan kell tennie. „Élettanulás” hát a játék; szocializáció, társadalmi szereppróba, belépés valóságos vagy képzeletbeli helyzetek és alakok világába és személyiségébe.

Szívmenengető, ahogy az apró gyermek a „felnőtt tárgyak” kisebb, egyszerűbb, puhább változataival játszik elmélyülten. Csörgőzik vele, harapdálja, tologatja, rakosgatja, építgeti. Sokszor a legjobb játék abból a tárgyból lesz, amelyik nem játék.

Az életkor során változnak a figyelmét lekötő játékok, azonban minden időszakra igaz, hogy **a játszás átvezet az időtlenségbe és határtalanságba, vagyis nyitottságot teremt a transzcendens felé.** Tárgyakat telít meg élettel és személyiséggel, vagyis ösztönösen megteremt egy helyzeteket irányító és egy azokban cselekvő személyiségszituációt, az alá-fölé rendeltség ember–Isten helyzetét.

„Jöjj el, szabadság! Te szülsz nekem rendet, / jó szóval oktasd, játszani is engedd / szép, komoly fiadat!” (*Levegőt!*) József Attila tisztában van a játék fontosságával a szorongástól, félelmeiktől mentes felnőtté válás, a kiérett személyiségfejlődés útján.

Ne feledkezzünk meg a felnőtt játékokról se: a táncról, a színháztárságról vagy a zenéről! Mennyi szabadságérzést, lelki

emelkedettséget, tanulságos, vidám vagy drámai, katartikus játékelményt nyújtanak! Kultúrát teremtenek úgy a népi, mint a magas művészet művelői és alkotásai. Ugyanakkor egyes játékok (pl. kártya, szerencsejátékok, pusztító, gonosz, bűnös játszmák) szenvedéllyé válva rossz útra visznek, jellemtorzulást okozhatnak.

Minden játéknak végtelen variánsa, de szigorú szabályrendszere van. Ezt ismerte fel a Nobel-díjas *Neumann János* és *Oskar Morgenstern* a matematikai játékelmélet kidolgozásakor, amelyben az ismert univerzum működésének rendszere is felismerhető: hogy tudniillik a véletlenek és a természeti törvények kétarcúsága irányítja a végtelent. **Ez már Isten nagyszabású játékát sejteti.** E kozmikus „játékról” a Bibliában is olvashatunk mint bölcsességről: „...amikor határt szabott a tengernek, hogy a víz át ne léphesse partját, amikor kimérte a föld alapjait, én már mellette voltam mint kedvence, és gyönyörűsége voltam mindennap, színe előtt játszadozva mindenkor. Játszadoztam földje kerekségén, és gyönyörködtem az emberekben.” (Péld 8,29–31)

Platón két és fél évezrede így fogalmazott: „Az embernek be kell látnia, hogy csak játékszer isten kezében.” És alkalmazkodnia kell ahhoz a helyzethez, hogy életét „a legszebb játékok játszásával tölti”.

Játsszunk mi is sokféle szép játékot! Ám az „élet-játékhoz” jó ismernünk Isten legfontosabb játékszabályát: önála aki veszt, az nyer! (Mt 16,25)

SZÁK KOCSIS PÁL

Játék

– az élet kicsiben

A játék az egyik legemberibb, legkomolyabb dolog a világon, olyan, mint az életünk, csak kicsiben. Pontosabban fogalmazva a játékból tanulunk meg élni. Az egyik legfontosabb képességünk az alkotó fantáziánk, mely minden munkánknak szülőanyja. **A játék: édeni örökségünk.**

Aki játszik, nyerni és veszíteni tanul. Mindkettő fontos az életünkhöz. Ha nyerünk, meg kell tanulnunk, hogy nem körülötünk forog a világ, mert a mai nyertesek lehet, hogy holnap vesztesek lesznek. Ha meg veszítünk, tanulnunk kell a kudarcot elviselni, és újjult erővel újra küzdeni a nyereségért. Meg kell tanulni, hogy a társ nem ellenség, legfeljebb ellenfél. Szükségem van rá, mert nélküle nem játék a játék. Ezért a játék segít a társadalmi beilleszkedésünkben. Életünk legfontosabb szabályait gyakoroljuk be általa, köztük a becsületességet, a kudarcok elviselését és a másik megbecsülését.

A játékot is megfertőzheti a bűn, mely lényegében az önzés. Ez akkor jelentkezik, ha nem tudunk már egymásnak örülni, egymás társaságában jól érezni magunkat. **Jézus szavai az önfeledt, gyermeki lelkületű játékra tanítanak.** Így fohászzkodott minden igaz szível játszó emberért: „Magasztallak, Atyám, menny és föld Ura, mert elrejtetted ezeket a bölcsék és értelmesekek elől, és felfedted a gyermekeknek.” (Mt 11,25; MBT 1990) Máshol pedig így tanított: „Bizony mondom nektek, ha meg nem tér-

tek, és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermekek, nem mentek be a mennyek országába.” (Mt 18,3) Gyermekek születünk, a játékkal illeszkedünk be a világba, így tanuljuk meg alapvető készségeinket. Ez a gyermek lényegében soha nem hal meg bennünk, csak néha az élet gondjainak súlya alatt elfelejtjük önünknek ezt a titkos, játékos oldalát felfedezni, újra használni.

Hugo Rahner, a jeles római katolikus teológus egy gyönyörű összefüggésre mutat rá: „Izsák, akinek a neve azt jelenti: nevetés, játszani kezd a »türelemmel«, mint ahogy a zsidók Rebekát nevezik... Az igazságban játszó ember egyszerre vidám és komoly, nevetés és könny között, vidámság és türelem között él... A türelem a nevetés segítőtársa. Egy ókori bölcseletű idézve: »Mi más tevékenység lehet illőbb egy bölcshöz, mint hogy játsszon, hogy vidám legyen, boldog legyen a türelemmel a jóban?« (A *játsszó ember*. Kairosz Könyvkiadó, Budapest, 2013.)

Az Újszövetségnek két kulcsszava a szeretet, illetve a *gyermek*. **Isten szeret minket, ezért lehetünk az ő boldogan játszó gyermekei.** Jézus Krisztus bizonyos értelemben az üdvösség isteni játék mestere, aki gyermekek között érzi otthon magát. Ezért ígérte meg, hogy velünk marad a világ végezetéig (Mt 28,20). „A Bibliában a gyermek, ez a lényege szerint játszó ember, annak a boldog létnek a jelképévé és foglalatává vált, amelyet elveszítettünk, és amelynek visszanye-

rése után vágyozunk.” (Kincsesné Szele Rita: *A játék szerepe a hitoktatásban*. Új Ember Kiadó, Budapest, 2001. Új Ember pasztorális füzetek 3.).

Jézus arra tanítja az embereket, hogy gyermeki bizalommal hagyatkozzanak Isten gondviselő szeretetére. Az Istenre hagyatkozás játéka ez: „...ne aggódjatok életetekért, hogy mit egyetek, vagy mit igyatok, se testetekért, hogy mibe öltözködjetek... a ti mennyei Atyátok pedig tudja, hogy szükségetek van minderre. Keressétek először Isten országát és az ő igazságát, és mindezek ráadásul megadatnak majd nektek.” (Mt 6,25.32–33) Az evangélium örömhírének játékszabálya a nyolc boldogság lelkülete, amely az istengyermekek élet egyszerűségében, örömeiben, valamint Isten és a felebarát szeretetében mutatkozik meg. „A szeretet teljessége titokzatos módon mindig hordoz valamit a játék szelíd lendületéből” (Bagyinszky Péter Ágoston).

A Jelenések könyvében az új ég és új föld megteremtése által az üdvtörténet a csúcspontjára ér, s az ember teljes mértékben részesül az Isten által teremtett életből, melyből nem hiányzik a játék, az öröm, a gondtalanság. Ezért az üdvösség kezdetét a Jelenések könyve egy nagy lakoma leírásával jelképezi. **A lakoma, a jókedv túlcserdülő öröme lesz az élet nagy játékának kiteljesedése.** Így nyilatkoztatta ki számunkra a Biblia az üdvösség célba érését, amikor az ember önfeledten átadja magát Isten boldog örömeinek, melynek gyenge visszfénye az önfeledten játszó gyermek.

SZIGETI JENŐ

Életjáték

Hajdan sokat játszottam sakk-tábla-automatáimmal – fizikai folyamatokat modellezve. Ez a sejtautomatáknak egy speciális fajtája, hasonlít a hajdan népszerű Conway-féle életjátékra. Ebben az egyes sejtek küzdöttek a túlélésért.

Vajon ez a sejtek egymással vívott organizált versengése? Küzdelem a túlélésért? Bár a program szabálya ezt sugallná, itt valójában egy modellezett organizmus fejlődéséről van szó! Vajon hitünk észreveszi-e a világ elemeinek versengő kavalkádját szemlélve, hogy abban mégis egy Teremtő által adott életrend szervezettsége rejtőzik? Vajon keresztyén életünkben észrevesszük-e az egyéni versengés közelképén túl a távlati képet, a Krisztus-test organikus fejlődését, a közösség együtt munkálkodását?

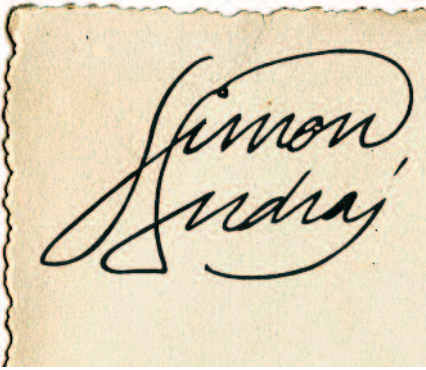
Neumann János kilencven évvel ezelőtt tudományos rangra emelte a játékot, amikor megalkotta a játékelmélet alapjait. E tudomány a közgazdaságban alkalmazott egyik érdekes tulajdonsága, hogy még a profitéhes vállalatoknak is jobban megéri az együttműködés stratégiája, mint a szintiszta versengés, a kis halak kapitalista felfalása, mert – meglepő módon – több profitot termel a kooperáció. (A bizalom önzéssel szembeni kifizetődőbb volta felfedezhető egy klasszikus játékon keresztül – kis angoltudással – a <http://ncase.me/trust/> internetcímen. Érdemes kipróbálni!)

Van mit tanulnunk a hétköznapi játékainkból is. Milyen nehezen viselik a gyermekek, ha nem nyernek egy társasjátékban! Mindegy, hogy a hatfős családi játékunk esetén öten úgysem lehetnek elsők. Az eredmény mégis sírás, hiszti, akár

a dobogó második fokán is. Milyen véresen komollyá is tud válni a játék! (Láttam egyetemi évfolyamtársaimon is hasonló tüneteket, amikor hétvégeként hosszú Rizikó-háborút játszottunk...) *Spurgeon* mondta: „Micsoda áldás, hogy nem kell az emberekkel hadakoznunk (versengenünk), hanem az Úrhoz menekülhetünk!” Mert másképp is lehet játszani... Van olyan játékunk is, amelyben a résztvevők összedolgozva nyomozhatják ki egy szegény kiskutya számára, ki is a gazdája. Nem gondoljuk, hogy végre az egyházban is felismerhetnénk az ezerfelé húzás versengése helyett a Krisztus-fő alatti, Isten akaratába simuló organikus együttműködést, a keresztyén közösséget?!

Az életjátéktól indultunk. **Sokan az életet valóban játéknak tekintik.** Ha ez azt jelenti számukra, hogy könnyen veszik az akadályokat, akkor az áldást jelenthet. Ha azonban felelőtlenséget takar, az káros, kárhozatos. Kiderül ez akkor, amikor eljön a nagy *game over*. Ám ezt nem csupán a monitoron jeleníti meg a számítógép, hanem a világegyetem Programozója írja bele sejteinkbe. Amikor nem a Conway-féle sejtek halnak ki, hanem biológiai építőköveink lesznek az enyészete: porrá lesz, ami porból vétetett. Nemcsak a sakk-tábla végjátéka hoz mattot, hanem saját életünk játéka is véget ér – hogy elkezdődhessen az igazi Élet azoknak, akik az Élet Úrához tartozva játszották végig a krisztusi életet. Addig is milyen stratégiát követsz? Játsszunk együtt? Versengünk vagy együttműködünk?

SZAKÁCS TAMÁS

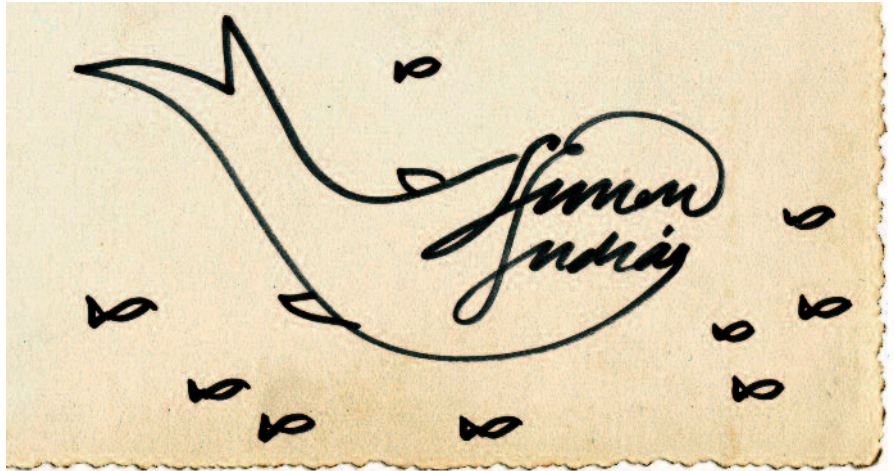
Isten egyérintőt játszik velünk

Avagy hogy lesz a szignóból cethal?

Véleményem szerint a játék nemcsak az ember lételeme, hanem az Istené is. Ha a Teremtő nem lenne Deo ludens, akkor teremtménye, az ember sem lehetne homo ludens. Hiszen az Atya a saját képére és hasonlatosságára teremtett minket. Szeretetteljes jókedvében kigondolt valamikor az idők hajnalán, megfürdetett minket feltétel nélküli szeretetében, gazdaggá tett önmagával, és elrendelte, hogy a szüleink szerelméből hús-vér emberként a világra szülessünk. Abban a pillanatban kezdte el velünk az Élet Játékát.

Én a saját életemet szent játéknak tartom. Néha úgy érzem, hogy az Isten „egyérintőzik” velünk. Tudjátok, ez az a labdajáték, amikor úgy kell pontosan visszapasszolnunk a felénk rúgott labdát, hogy csak egyszer érhetünk hozzá. Gyerekkoromban sokszor játszottunk ilyet. Teljes fizikai és szellemi jelenlét kellett ahhoz, hogy pontosan oda rúgjuk vissza a lasztit, ahonnan kaptuk. Szerintem Isten is így játszik velünk. Apró labdaként gurítja felénk a múltó percek, és elvárja, hogy szeretettel megtöltve passzoljuk vissza hozzá az összeset. Azok a perclabdák, amelyeket figyelmetlenül és hanyavetin gurítunk vissza hozzá, eltávolítanak tőle, és aznapra talán ki is esünk a játékból. De az Isten nem unja meg ezt. **Halálunk pillanatáig passzolja nekünk a perclabdákat, és visszavárja őket.**

Szeretek játszani. Egy-egy huncut tréfával úgy teszem játszótársaimmá embertársaimat, hogy gyakran csak utólag veszik észre, de azért jót mulat-

nak a végén. Egy alkalommal bérletet kellett vennem az újpesti metróaluljáróban. Ahogy közeledtem a bérletpénztárhoz, észrevettem, hogy szegény pénztárosnő a fáradságtól már félig aludt. Érthető, zárás előtt pár perccel érkeztem. Gondoltam, segítek kicsit magához térnie. Harsányan ráköszöntem: „Kezicsókolom, meghoztam a pénzt!!!” Ettől a váratlan mondattól egészen felvillanyozódott, és csodálkozva kérdezte, hogy milyen pénzt. „Hát, tetszik tudni a bérletért, melyet most adni fog nekem.” Megbocsátón mosolygott, és titkon talán örült is, hogy valaki felrázta az alvásba forduló eseménytelenségéből.

Ma reggel is huncutkodtam egy kicsit. Betértem vásárolni a közeli zöldségeshez. Anyyira szép volt a mag nélküli mandarin, hogy abból is vettem egy kilót. Miközben az eladó a zacskóba szedte a gyümölcsöt, felvettem, hogy azért mégiscsak jó lenne, ha len-

nének benne magok, mert az úgy sokkal természetesebb. Azonnal meg is kértem, hogy egy külön zacskóba mérjen ki nekem 15 dkg mandarinmagot, hogy otthon hámozás után beletehessem a gyümölcsökbe... Az eladónő rögtön kapcsolt. Teljes komolysággal mondta, hogy igazán sajnálja, de öt perccel előttem adta el az utolsó 20 dkg mandarinmagot, és ígérte, hogy jövő hétre többet fog rendelni. A boltban tartózkodó vevőknek nagyon tetszett a szokatlan párbeszéd. Volt, aki komolyan is vette. Ez is játék. Játék a szavakkal, a fantáziával. Isten ajándéka, hogy jókedvűek legyünk.

S végül bevallom, hogy szeretek játszani a vonalakkal is. Bemutatom, hogy a művészi aláírásomat hogyan alakítom át cethallá. Ki tudja, talán még Jónás is benne van...

SIMON ANDRÁS
simogaleria.hu

Játék az élet?!

A játék lehet ajándék az életben

Gyere, fussunk, röppen a labda...

Lejegyezte: dr. Győri Józsefné

Gye-re, fus - sunk, röp - pen a lab - da, mesz - sze, mesz - sze száll, A - ki
 dob - ta és aki kap - ta, egy - más - ra ta - lál. Trala
 lal - la la, trala lal - la la, trala lal - la la, trala lal - la la, A
 víg - ság Is - ten nyel - ve, az ö - röm é - gi szó.

Ez a régi dal jól bevált vigasztaló kicsi dédunokáimnál (hat hónapostól a négyévesig). Ha valamijük fáj, betegek vagy rosszkedvük van, örömmre derülnek, ha énekelve nekilátunk labdázni. Megélik fontosságukat akkor is, amikor kapják, és amikor visszadobják vagy gurítják a labdát. Már szüleik is megtanulták és használják ezt a játékot.

A játék felüdít és közösséget épít, ezért hívtam jó szívvel az ismerősöket fiaim 35 éves jubileumi koncertjére, a volt József Attila, most Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumba. Diákkorukban a Studium Dixieland Band a „Ki mit tud?”-on első helyezettet lett. Azóta a játékosok különféle polgári foglalkozást folytatnak. Három számban Jancsi unokámat is bevonták trombitálni. Jókedvű játék volt ez. Egyéni megterhelésekkel, erőfeszítésekkel, mégis közösségi együttműködésben, közös céllal: örömet szerezni a közönségnek és

egymásnak. A népes gyermekcsapatból volt olyan, aki csaknem végig táncolva élvezte a zenét, de akadt olyan baba is, aki szép nyugodtan végigaludta. Megható volt az utolsó szám, „A szentek bevonulása”, amely énekszóval is hangzott. Sokan éreztük Isten közelségét.

Az ígért játéknak az alapja, hogy velük legyen az Úr

Teremtő Istenünk végtelen szeretettel, bölcsességgel, szépséggel, változatos-sággal teremtette a

világot, benne a játékot is (Zsolt 104,26; Jób 39–41; Péld 8,30–31).

Amióta az ember engedetlen lett Isten iránt, és kiüzetett az Édenkertből, játéka is megromlott. Aki próbált már veszekedő fiúcskákát szétválasztani, vagy sportjátékok kapcsán az ellenfelek szurkolóit, szomorúan tapasztalhatja ezt. És hány ember, család, közösség tragédiáját okozta már a szenvedélyé vált játék (internet, kártya, szerencsejáték)! Hány gyereket tévesztett már meg, indított utánzásra a média sugározta játékfilm, ahol a vég-

JÁTSZÓTÉR KICSI EMBEREKNEK

zetes ugrást, ölést gombnyomásra jóvá lehet tenni!

Szomorú az is, ha valaki földi bábérok reményében művészi játékát vagy az olimpiai játékokban kecsegtető aranyérmét mindennél fontosabbnak tartja, és megfélekedzik a hervadhatatlan koszorúról, amelyet Isten az őt szeretőknek készített.

Elrettentő példa Izrael fiainak története, amikor nem tudtak tovább várni Mózesre, és aranyborjút készítették, és az egy igaz Isten helyett azt bálványozták. „Leült a nép enni, inni, és felkelt játszani.” (1Kor 10,7)

Isten azért küldte Fiát, hogy helyettünk elszenvedje bűneink büntetését, és mi Isten gyermekeiként örömteli életet élhessünk vele.

Megörültem, olvasva az *Útmutató* mára kijelölt ígését: „Ezt mondja az Úr: Visszatérek a Sionra, és Jeruzsálemben fogok lakni... A város terei megtelnek fiúkkal és leányokkal, akik vígan játszadoznak a tereken.” (Zak 8,3,5) Ennek az ígért játéknak az alapja, hogy velük legyen az Úr.

Jézus szomorkodott az őt be nem fogadók miatt. „De mihez hasonlítsam ezt a nemzedéket? Hasonló a piacon ülő gyermekekhez, akik ezt kiáltják a többieknek: Zenéltünk nektek, és nem táncoltatok; siratót mondtunk, és nem gyászoltatok.” (Mt 11,16–17)

Halljuk meg Jézus szerető, vele és testvéreinkkel közösséget teremtő, hívó szavát! Ne legyünk közönyösek!

Vele örömeiket élünk meg már itt a Földön, helyükre kerülnek a dolgaink, nincs szükségünk ajzószerre (tabletta, alkohol, drog stb.) ahhoz, hogy boldogok legyünk. **Ővele játékaink sem teremnek rossz gyümölcsöket,** sőt a veszteségeket is a sikeres újrakezdés reménységében élhetjük túl.

Éljünk a mennyei Atya jelenlétében, és akkor fogadhatjuk felnőttként is az ő gyermekeiként a tőle jövő játék-ajándékokat.

**DR. GYŐRI JÓZSEFNÉ
DR. DRENYOVSKY IRÉN**

Ha a címben leírt nagybetűket összeolvassuk, akkor egy keresztényen színtársulat nevét kapjuk: Jákim. Mi, akik ennek a stúdiónak a tagjai vagyunk, szeretünk olyan nagy izgalommal játszani, akár a kisgyermekek.

Alakulásunk időpontja 2000. január 24. Az elmúlt tizennyolc évben sok színdarabot játszhattunk Isten kegyelméből az országon belül és határainkon túl is. Előadásaink vagy nyíltan evangelizálnak, vagy más módon gondolkodtatnak el, de mindenképpen Isten szeretetét és igazságát bemutató darabok. Ilyen volt például a *Raoul Wallenberg-ről – Rejtett világosság* című előadásunk, mely részben valós, részben fiktív szereplőkkel ábrázolja 1944–45 valóságának egy szeletét, és igyekszik hiteles képet adni arról az emberfeletti munkáról, melyet ez a svéd diplomata Magyarországon a háború borzalmi közepette több tízezer üldözött zsidó ember megmentése érdekében végzett. A darabot Isten nagyon megáldotta; a PAX Televízió a mai napig időnként a műsorára tűzi, társulatunk pedig 2014. január 17-én megkapta a Raoul Wallenberg-díjat. Ezt nemcsak az említett színdarab miatt kaptuk, hanem egész addigi munkásságunkért: „...a kisebbségi és többségi társadalom harmonikus együttélése érdekében kifejtett tevékenységünkért”.

Hisszük, hogy a színház nem önmagáért való művészet, hanem az Urat szolgálja, és nagyon jó eszköz a mondanivaló közvetítésére sokan számára. Istentől ered, belőle fakad „minden jó adomány és minden tökéletes ajándék” (Jak 1,17). Tapasztaljuk, hogy **sokan még nem nyitottak arra, hogy**

a templomba, gyülekezetbe elmenjenek, viszont színházba szívesen ellátogatnak.

Legújabb darabunk címe: *Az utolsó élet itt az első, azután...* Ez az előadás tulajdonképpen egy hangos kürtszó arról, hogy Jézus hamarosan vissza fog jönni, ahogyan megígérte. Várjuk tehát készen őt, mert bármikor megérkezhet, mint a tolvaj éjszaka.

A színdarab több különálló jelenetből áll, amelyeket mozaikszerűen összerakva, különböző variációkban is elő tudunk adni, így 25–30 perces változattól kezdve 90–110 perces is lehet az előadás, igényektől függően. A legtöbb jelenet önmagában is egy külön használható egységet alkot.

Jelenleg az Eötvös10 Közösségi és Kulturális Színtéren játszunk a darabot havonta egyszer, de a fentiekből kifolyólag alkalmas arra is, hogy meghívják, és beilleszkedjen egy evangelizációs jellegű programba, vagy akár önállóan, egész estés előadásként is használható.

Szeretnénk a jövőben mindenhol elvinni a darabot, ahova az Úr akarja. Akár Budapestre, akár vidékre, határainkon belülre és túlra egyaránt. A jövőbeli terveink között sok minden szerepel tehát. Egyrészt vinni az örömhírt legújabb darabunkkal mindenfelé. Távlati tervünk *Vincent Van Gogh* életét színpadra vinni, ha Isten is úgy akarja. A weboldalunkon (jakim.hu) is egy tőle származó idézet olvasható: „Minél többet gondolkodom rajta, annál inkább az az érzésem, hogy nincs nagyobb művészet az emberek szeretésénél.”

Ebben is Urunkat, Jézust szeretnénk követni. Az örömhírt képviselni minden darabunkkal. Krisztus az életénél is jobban szeretett bennünket, s ha a művészetünk ezt egy picit is megközelíti, akkor az Úr a dicsőség, és már megérte.

MUZSLAI-BÍZIK BENCZE

Üvegnek üveg ad üveget

a lényegét, hogy mire is megy ki itt a játék, és nem fárasztottál azzal a sok nem ide való vitával, amelyek inkább mulatságosak, mint komolyak. Egyedül te tapintottál rá a dolgok elevenjére, nyakánál ragadva meg a libát.”

Az evangéliummal foglalkozó tehát nem kockázhat, mint egykor a Krisztus keresztje alatt a királyjátékmal szórakozó római katonák. Az evangélium ügynökei kockáztatnak! **Kockáztatják életüket, vásárra viszik a bőrüket, de mások életét nem kockáztatják.** S mit kell látnunk? A fókát dobáló delfinhez képest a vallásos emberek is úgy elaljasultak, hogy ingyen, kéjjel ölnék. A prófétáktól Krisztus vére ontásáig. Miközben az emberek folyton-folyvást megfogadják, hogy soha többé, mégis mindig a „véres játéknál” lyukadnak ki.

Isten ügyében járva Luther nem úgy játszott, mint Mózes népe az aranyborjú körül (2Móz 32,6); ő a prófétanővel énekel (Bír 5,3). Nem is úgy játszott, mint akikről a próféta írta: „Hárfakisérettel dalolásznak, és azt hiszik, hogy zenéjük olyan, mint Dávidé” (Ám 6,5); ő a zsoltárossal zengi szíve énekét, ahogyan Pál apostol tanította: „...mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket, énekeljétek és szívetekben mondjatok dicséretet az Úrnak” (Ef 5,19). Mert a legszebb és legjobb „játék” Krisztusnak énekelni, hálát adni...

WELTLER SÁNDOR

Lutherról senki nem mondhatja, hogy nagy játékos volt, hacsak nem a lantjátékával kísért Istent dicséző énekeire gondolunk. Luther, mint Pál apostol, Isten szolgája, a földieknek pedig kemény ellenlábas. Egyikükkel sem játszott: Istennek szolgált, az ördög uralta világgal pedig folyamatosan csatázott. Volt hozzá elhivatottsága, illetve kellő bátorsága. **Isten igéje nem játék; akik őt szolgálják, nem játékosok.** Kérdés, hogy a rejtőzködő Isten játszik-e. Agyaljanak rajta a filozófusok és a tudósok! (Vö. *Einstein*: „Isten nem kockázik!”)

A mai értelemben vett játék a 16. században még ismeretlen fogalom volt, vagy ha ismerték is, egészen mást értettek rajta. Luther nem kockázott, nem próbálta ki a szerencsését. Igaz, egyszer az Úristen kártyajátékáról beszélt: „Istennek igen erős kártyajátéka van, csupa hatalmasságokból: császárból, királyból, fejedelmekből van összeszedve, és az egyiket a másikkal üti... Egyik nagyúr az alsó, a pápa a felső, a török a király, a császár a tízes. Az Úristen osztja ki a lapokat, és a pápát Lutherre üti, mert Isten kezében Luther az ász.”

Máskor is biztatott embereket, hogy tegyék próbára szerencsájukat: „Aki húszéves koráig nem lesz szép, aki harmincéves koráig nem lesz erős, aki negyvenéves koráig nem lesz okos, aki ötvenéves koráig nem lesz gazdag, vesse latra, mennyi szerencse szorult belé.” Tehát a húsz év feletti csúnyácskák, a harminc év feletti gyengécskék, a negyven év feletti butácskák, az ötven év feletti szegénykéek lottózzanak, járjanak já-

tékbarlangokba. Ma a szerencsejátékok virágkorát éljük. Tán csak nem azért, mert már elfogytak a szépek, az erősek, az okosak és a gazdagok?

A játék egyik formája a szójáték, amely kezdettől fogva ismert a retorikában. Luther egy szép üvegpoharat küldött barátjának, e sorok kíséretében: „Üvegnek üveg ad üveget: találd ki, vajon ez mi lehet?” A reformátor e szójátékával az élet és a hit törekénységére, „cserépedény” voltára utalt. Személynevekkel is lehet, bár nem illik játszani. *Husz János* halála előtt magát libának, az utána jövőt hatyúnak nevezte. Egy vita után Luther és *Eck* a neveiket formálták át trágár szavakká: Lutherből „Luder” (dög), dr. Eckből „Dreck” (szemét) lett.

Amikor egy angol Luthertől szeretett volna németül tanulni, így válaszolt neki: „Odaadom magának a feleségemet, az majd jól megtanítja. Mert nagy beszédes, és oly tökéletesen megértik, hogy még engem is messze felülmúl.” Az egyik prédikátornak a szószéken szögbe akadt a ruhája. Mire Luther: „Gondoltam, hogy oda van szögezve, azért nem tudja abbahagyni.” Ilyen és ehhez hasonló játékos megjegyzésekre az asztali beszélgetések folyamán került sor, tanúsítva, hogy Luther nem „búsképű lovag”, hanem „vidám fickó”.

Az evangélium ügyével nem tréfálkozott! A lipcsei vitában (1519) így tekint vissza a történetekre: „...minden eddigi játék volt csupán.” Hasonlóan nyilatkozott 1525-ben, amikor a leghíresebb könyvében *Erasmust* méltatta: „Azt is dicsérem benned, hogy egyedül te értetted meg ennek az úgynek

Bazileuszjáték a jeruzsálemi Antonia erődben

Játsszunk Luther Mártonnal!

A reformáció ötszázadik évfordulója alkalmából rengeteg tárgy, alkotás született, amelyeken keresztül emlékezhettünk a lezajlott eseményekre vagy magára Luther Mártonra.

Többek között megjelent egy evangélikus magyar fejlesztésű társasjáték is, amely nemcsak a gyerekeknek szól, hanem az egész családnak, sőt felnőtt baráti társaságok is előveszik, játszanak vele. A játék egyik legfontosabb eleme, hogy nem kell hozzá ismerni Luther Márton életét. A hittantanárok előszeretettel viszik be az órákra, mert a játék oktat, játszva tanít, a gyerekek észre sem veszik, mennyi tudás ragad rájuk. Sőt több hittanár és lelkész jelezte, hogy a játék egyes kártyái milyen sokat segítettek az oktatásban. Az illusztrációkat, a kártyán lévő rövid leírásokat nem a játék részeként alkalmazták az órán, hanem szemléltetésként.

A szabályról röviden: A játékosok írkokat alakítanak, és kártyák segítségével kell lejegyezniük Luther Márton életét. Minden kártyán egy-egy információ szerepel (helyszín, évszám, esemény, tárgy), amelyeket a megfelelő történetekhez kell lerakni, ugyanis a játékban Luther Márton élete tizenhat fejezetre oszlik a születésétől a ha-

láláig. Minden kártyán szerepel egy vagy több kis könyvjelző, attól függően, hogy az adott információ hány történethez kapcsolódik. Például a „Wittenberg” kártyán öt könyvjelző szerepel, mert öt fejezethez kapcsolódik: a teológiai tanulmányaitól kezdve a kilencvenöt tétel közzétételén keresztül a Biblia német nyelvű kiadásáig. A játékosoknak minden kijátszott kártyára rá kell tenniük a saját színű korongjukat, így lehet tudni, hogy melyik játékos melyik kártyát rakta le. Amelyik játékos a legtöbb kártyát játszotta ki egy sorban, az kapja a legtöbb pontot a végén.

Azonban vannak különböző akciókártyák, amelyekkel megnehezíthetjük az ellenfeleink helyzetét. Például a „Plágium” kártyával egy játékosársunktól húzhatunk kártyát, a „Könyvégetés” kártyával eldobhatunk egy lerakott kártyát.

A *Luther – A kártyajáték* fontos eleme, hogy legendák nem szerepelnek benne, csak történelmi tények. Ennek biztosításában dr. Csepregi Zoltán egyháztörténész professzor segített. Az ötletet a játék megvalósításához Czöndör István csövári lelkész adta, az illusztráció Bence Áron szentendrei lelkész keze munkáját dicséri. A játékszabály kidolgozásával pedig jómagam és feleségem, Bencéné Horváth

Noémi töltöttünk el hónapokat, míg elnyerte végleges formáját.

Nagy örömünkre szolgál, hogy a játék német nyelven is megjelent, sőt a Közép-Németországi Evangélikus Egyház tesztjén a játék első helyezést ért el, amelyen közel negyven játékos nyolc olyan játékot tesztelt, amelyek témája a reformáció volt.

A játék megrendelhető a www.luther-game.com oldalon; ugyanitt a viszonteladó üzletek listája is megtalálható.

BENCE DOMONKOS

Játék a Bibliában

Ha komolyan vesszük a teremtésprédikáció azon kijelentését, hogy Isten a maga képére és hasonlatosságára teremtette az embert, akkor ez vonatkozik a *homo ludens*re is.

Azt már senki nem vitatja, hogy az ember élete tele van játékkal. Szinte nincs az életnek olyan szakasza, melyre ne lenne jellemző a játékoság. Még a legutolsó borongós, halálközeli állapotban is játékos az ember. *Kosztolányi Dezső* a gégeműtétje után, amikor felesége egy alkalommal átkötötte a sebét, beszélni

nem tudván játékosan, írásban köszönte meg, így: „Gézcsókom!”

Hajlamosak vagyunk a játékot, a játszást profán, e világi jelenségnek bélyegezni, pedig az a Biblia üzenete szerint teremtetségünk lényege.

Igaz, a bűneset miatt kiűzettünk a Paradicsomból, ebből a – most hadd fogalmazzak így – önfeledt játéklétből, ebből a porból és hamuból alkotott ember számára készített „homokozóból”, és ránk zúdult az átok. Mégis az ember hozta magával a játékot. Ez segített neki elviselni a bogáncskóró és arcvérték „eredményeit”. Sőt későbbi játékaiban maga keresi az akadályt, maga állít fel küzdelmet nehezítő gátakat, hogy annál nagyobb legyen a győzelemöröm, a játék öröme. „... játszani is engedj szép, komoly fiadat!”

(József Attila: *Levegőt!*) – őszinte, teremtetségi vágyunk.

A bevezető szavakból következik, hogy **szabad a teremtést is egyfajta isteni játékként értelmezni**. Ne botránkozzunk meg! Nem a pogány mitológiákból való a gondolat, ahol az istenek játszadozva formálják a hegyeket és az embereket, hanem a Szentírás, a teremtésprédikáció szemlélete ez. Látásom szerint a korai misztériumok is megsejthettek valamit a teremtés valóságából, csak nekik nem adatott meg az igei kinyilatkoztatás.

1. Teremtés: *homo ludens* és „*Deo ludens*”

Amikor arról beszélünk, hogy valakinek milyen jól megy a munka, azt mondjuk, hogy játszi könnyedséggel végez vele.

Az, hogy több teremtésmítosz istenségével ellentétben a bibliai Teremtő nem „erőlködik” a teremtés közben, abban is megnyilvánul, hogy csak egy szót szól. Ez nemcsak azt jelzi, hogy milyen hatalmas a Teremtő, hanem arról a játékos könnyedségről is szól, mely jellemző a Teremtőre.

„...mert amit ő mondott, meglett, és amit parancsolt, előállott.” (Zsolt 33,9)

Ez bizonyos értelemben végighúzódik az egész Biblián, egészen odáig, hogy a Teremtő gyermekké lesz, ha majd meglátogatja a Földre vetett emberiséget.

1Móz 1 szerint ez a teremtői játék többfordulós. A részeredményt a Teremtő naponként nyugtázza, és a legmagasabb felértékeléssel illeti: „Látta Isten, hogy jó!” Ezért a természeti világra is rányomja bélyegét a játékoság. Amit mi, emberek komoly és szigorú természeti törvényeknek tartunk, lényegében a gravitáció, a kohézió, a mágneses erők, az RNS és a DNS, a levegő, a napfény, a víz stb. „játékozása”. **A természeti szabályokra és törvényekre nyugodtan mondhatjuk: játékszabályok.**

Mennyire szereti az emberiség a labdajátékokat! Mennyire játékos a bolygórendszer „labdáinak” mozgása! Mennyire játékos emiatt az évszakok változása, és mennyire alakítják ezek az ember játékait is, és az orcaverítéssel, mégis játszi könnyedséggel végzett munkát is. Milyen szenvedéllyel veti bele magát a mai homo ludens lázas kutatási játékokba, hogy munkát segítő gépeket szerkesszen, hogy átok okozta betegséget gyógyítson! Élvezem a kutatókról, kutatásokról készített alkotásokat. Az egyik ráncos homlokkal, iszonyatos komolysággal szól a munkájáról, míg a másiktól árad a könnyedség és a játékos élvezet. Neki a hobbi a munkája! Egy igazi homo ludens a Deo ludens képére és hasonlatosságára teremte.

Nemrég divattá váltak a GPS-játékok. Meg kell találni egy elrejtett tárgyat a műholdak adta koordináták segítségével. A feltalálás sem más, mint a Teremtő által elrejtett megoldás föltárása. A megoldás lehet a fizikai törvényekbe vagy az állatvilág viselkedésébe, a madarak szállásába és a denevérek tájékozódásának módjába rejtve. Milyen nagy öröm ez az immár több évezredes felfedező játék! A legmodernebb technika évezredekkel ezelőtt is megvolt, csak fel kellett fedezni.

A Deo absconditusnak, a rejtőzködő Istennek a komoly teológiai fogalmát lehet ilyen játékosan is érteni. Nem bújcskázik a Teremtő! Megsemmisülnék a

színről színre látásában, az igaz, de amennyire megismerhető, azt izgalmassá, játékosná és élvezetessé is teszi! Ezért parancsára részt vesz a játékban a növényvilág, játszanak a madarak, az állatok.

„Amott gályák járnak s cethal, amelyet azért formáltál, hogy játszadozzék benne.” (Zsolt 104,26; Károli-ford.)

A természetben, a teremtett világon keresztül a Teremtő játszva tanítja az embert. Édesapámtól hallottam sokszor, akinek szenzációs rovar- és lepkegyűjteménye mellett komoly növényháza is volt Nagytarcsán, hogy a sokféle élőlény azért van, hogy tanítsa az embert. Tanítsa az alkalmazkodásra, tanítsa a hűségre, és segítsen megismerni, fölfedezni a rég elfelejtett Alkotót, Teremtőt. Gondoljunk Jézus példázataira!

Megy is a tanítás. Csodálatos felvételek víz alatt, víz fölött, ütőerekben üvegszálás optikával, sasszárnyra csatolt kamerák képével, és kár, hogy a legfontosabb gyakran kimarad ezekből a játszva tanító sorozatokból: a Teremtő Isten maga!

2. A játék bűnbeesése

Az emberrel a homo ludens is bűnbe esett. A Biblia éppen az aranyborjú kapcsán fogalmazza meg igen tömören, ami később az Újszövetségben is visszhangzik: „Felkelvén azért másnapon jó reggel, áldozának égőáldozattal és hálaáldozattal is; azután leüle a nép enni és inni; azután felkelének játszani.” (2Móz 32,6; rev. Károli-ford.; vö. 1Kor 10,7!)

Jób tanulságos története lényegében a Sátán által fölkínált sportfogadási játék, melybe a Jóisten belemegy, de meg szabja a játékszabályokat.

Jézus Krisztus piacon játszadozó gyermekekkel példálózik Mt 11,17-ben.

Pál apostol több alkalommal használ sportos, játékos képeket a hitélet szem-

léltetésére. A szabályszerű játék a feltétele a megkoszorúzásnak. A megsanyargatott test, a győzelemre készülő bajnok edzése. A nekidőlve futás egy anatómiai, mozgástani kép, mely szemléletesen jellemzi a hit futását is. A nekidőlt testnek játékos egyensúlyban kell lennie a futásra lépő lábakkal, mert különben orra bukik. Játékos képe ez a teljes odaszánásnak, a Krisztuskövetésnek. Tanulságos kép arról is, hogy nem fejeződik be a játék a célszalag átszakításával. Hozzá tartozik a bajnoksághoz a koszorúzás, a dobogó, a himnusz, így a földi élet után az örök élet is.

3. Játék a kereszttel: az eljátszott kegyelem

Lehet azon fantáziálni, miként játszadozott a megváltó Jézus Krisztus gyermekként. Amit azonban nagyon jól tudunk, hogy szenvedésében háromszor is említetik a játék. A gúnyjáték a főpap udvarában kezdődik. Folytatódik Heródesnél és Pilátus udvarában szembekötéssel, palásttal, nádszállal és töviskoronával. A kereszttel pedig kockavetéssel.

Ezek a gúnyos játékok figyelmeztetnek, hogy el lehet játszani a kegyelmet. El lehet játszani az örök életet.

4. Eszkatológia és játék

Röviden hadd emlékezzünk meg egy próféciáról, mely az édeni állapotokat vetíti elénk. Tudjuk, hogy a mennyországban nem fogunk unatkozni. Szól a csodálatos ének. Mindnyájan virtuóz zenészként játszhatunk kedves hangszereinken, és Ézs 11 szerint ebben a messiási békében együtt játszanak farkasok és bárányok, és ott már nem lesz veszély, ha a kisgyermek a vipera fészkenél játszadozik! Hiszem, hogy az emberrel a homo ludens üdvözülni, hiszen a játék Isten ajándéka, és megtisztítva örökké az emberé maradhat.

GYŐRI JÁNOS SÁMUEL

Rejtvény

Zofóniás *Hóseás*
Joel Habakuk
Jónás
Ámósz *Náhum*
Malakiás
Zakariás Abdiás
Haggeus *Mikeás*

MELYIK ÁLLÍTÁS MELYIK PRÓFÉTÁRA IGAZ A TIZENKÉT KISPRÓFÉTA KÖZÜL?

A) Hóseás	G) Náhum
B) Jóel	H) Habakuk
C) Ámósz	I) Zofóniás
D) Abdiás	J) Haggeus
E) Jónás	K) Zakariás
F) Mikeás	L) Malakiás

1. Nevének jelentése: Ki olyan, mint Jahve?
2. Sáskajárásként szemlélteti a várható nagy csapást, amelyet Izrael hűtlensége idéz elő.
3. Edóm (Ézsau leszármazottai) népének pusztulását jövendöli.
4. Üzenetének lényege: az Úr büntetésként küldte Asszíriát Izrael és Júda számára, de most elpusztul Asszíria, letelt az idő.
5. Az Úr parancsára parázna nőt kellett feleségül vennie.
6. Isten ítéletét, haragjának napját hirdette.
7. Megharagudott az Úrra, mert megmenekült a város, amelynek ítéletet kellett hirdetnie.
8. Illés eljövételéről prófétált.
9. Könyve a templomépités idejéből négy, pontosan datált próféciát tartalmaz.
10. Nevének jelentése egy közel-keleti fűszernövényre utal, más magyarázat szerint az „átölel” igéből származik.
11. Haggeus prófétával együtt arra biztatta a népet, hogy újjáépítse a lerombolt jeruzsálemi templomot Dáriusz idején.
12. „Pásztor vagyok én, és fűgét termesztek” – mondta magáról.

A megfejtéseket a szerkesztőség címére várjuk:
Evangelikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

Az előző számunkban megjelent rejtvény megfejtése:
Isten iránti engedelmesség.

Fotó: Vári Zsolt

Imádkozzunk!

„A kísértésekkel szemben egyedüli védelmünk az imádság.” (Ordass Lajos)

DICSÉRJÜK ISTENT,

- mert ő vidám, önfeledt örömmel teremtette az embert;
- mert benne és az emberekkel való egészséges kapcsolatban találjuk meg önmagunkat;
- mert minden gondunkat ráhagyhatjuk, és biztosak lehetünk abban, hogy neki gondja van ránk!

VALLJUK MEG:

- sem Istennel, sem a ránk bízottakkal nem töltünk elég minőségi időt;
- nem használjuk ki az ajándék éveket, amikor gyerekeink még igénylik, hogy játsszunk velük;
- saját kis „játékainkhoz”, játszmainkhoz vagy függőségeinkhez viszont nagyon ragaszkodunk!

KÖNYÖRÖGJÜNK

- tiszta látásért, hogy észrevegyük, mi az, ami igazán fontos;
- azokért, akik játékfüggőség vagy más megkötöttség rabjai;
- azért, hogy Isten ajándékaival megfelelő módon tudjunk élni!

ADJUNK HÁLÁT

- a humorért, ami sok feszült pillanaton, sok nehéz helyzetben át tud segíteni;
- azért, hogy olyan Istenünk van, aki nemcsak megengedi, hanem egyenesen megparancsolja, hogy tartsuk meg a munka után a pihenés, lazítás idejét is;
- a testet-lelket felüdítő játék örömeért, az Istennel és emberekkel való gyógyító közösség lehetőségéért!

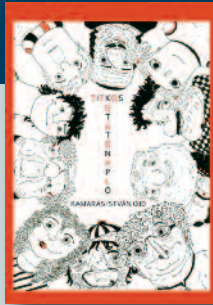
A. L.

Könyvajánló

Kamarás István OJD: Titkos kutatónapló

Luther Kiadó, 2015

A szociológus nagypapa vezetésével egy balatoni nyaralás közben szociológiai kutatómunkába kezd három unokája. Első kutatásuk során azt vizsgálták, hogy ki mit válaszol a nyaralók közül a „Tudja-e, hol lakik Ajahtan Kutarban király?” kérdésre. A lelkes munkavégzés során egymás után sorjáznak az egyre érdekesebb kutatási témák. A *Titkos kutatónaplóból* „szakszerűen” be lehet avatódni a szociológiai kutatás rejtelmeibe, néhány kutatás ráadásul nagyon is valóságos alappal rendelkezik.

Schmidt Egon: Angyalka segített

Luther Kiadó, 2011

Schmidt Egon Kossuth-díjas író bájos, óvodás- és kisiskolás korú gyerekeknek szóló mesekönyve egy angyalka hat napját veszi sorra az emberek között. Milyen kalandokba keveredett a halandók között? Ez maradjon titok – legalábbis a könyv elolvasásáig!

Miklya Luzsányi Mónika: Időutazás a királyok és próféták korába

Harmat Kiadó, 2017

A próféták és a királyok kora az egyik legizgalmasabb korszak Izrael népének történetében. Bolyongj velünk a honfoglalás utáni időktől egészen Jézus születéséig! Vegyél részt nagy csatákban és háborúkban, ismerkedj meg Izrael legnagyobb királyaival és prófétáival! Kipróbálhatod a parittyakészítést, megkóstolhatod az egyik legfinomabb zsidó ételt, vagy magad is készíthetsz pecsénymódot, könyvtekeresztet.

A könyvek megvásárolhatók a kiadók könyvesboltjaiban, illetve megrendelhetők a webáruházukban.

Játékoskönyv

Manréza Kiadó, 2000

Talán nem is létezett soha olyan kultúra, amelyből hiányoznának a tárgyi és társasjátékok. Mert a játék igen sokoldalúan utánozza az életet, és ezáltal lehetővé teszi, hogy minden kockázat nélkül kipróbáljunk különféle helyzeteket. A Szentjánosbogár közösségben a játék az egyik alapvető kommunikációs eszköz. Országos működésük alatt számos új játékot ismertek meg, gyűjtöttek és jegyezték fel. A könyvet Szilvácsku Zsolt, Tereza Worowska és Szabó Árpád állította össze.

Vásárlási információk:

Telefon: 06-30/743-5860

E-mail: iroda@szentjanosbogar.hu

„Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen.” (Jel 21,6)

„Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék!” (Jn 7,37)

KONFERENCIA

az Evangélikus Missziói Központ szervezésében
2018. július 1–4-ig
 a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban
 (Széchenyi u. 8–12.)

SZOLGÁLTATTEVŐK:

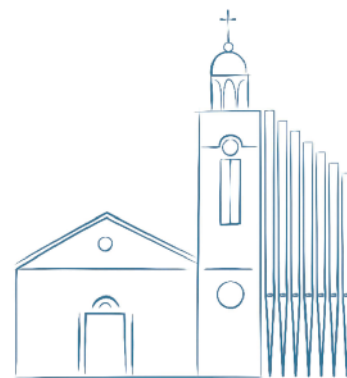
- Szemerei János püspök
- Gáncs Péter püspök
- Dobó Dániel lelkész
- Győri Péter Benjámín lelkész
- Láng Emese szenvedélybetegek közösségi gondozója
- Péter Attila lelkész
- Tóth Dorottya népzeneész (Temesvár)
- Prof. dr. Veres Sándor pszichológus, egyetemi tanár
- Vatai Gyula ny. ezredes, börtönparancsnok
- Lupták György lelkész
- Sánta Ágnes és Phillip misszionárius házaspár (India)
- Györkéné Csákány Marianna énekes (Kárpátalja)
- Szeverényi János lelkész
- Végh Jánosné Ildikó édesanya

Részvételi díj: 13 000 Ft,
 3–12 éveseknek 6000 Ft
 Jelentkezési határidő:
 2018. június 15.

Jelentkezni lehet postai úton, telefonon vagy e-mailben:
 Evangélikus Missziói Központ,
 1164 Budapest,
 Batthyány Ilona u. 38–40.
 Telefon: 06-1/400-3057
 E-mail: evmis@lutheran.hu

Evangélium a macskaköveken

Evangelikus gyülekezet a 13. kerületben

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI
EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Fotó: 777blog.hu

A 13. kerület három városrészből áll: Újlipótváros, Angyalföld, Vizafogó. Ebből az „Angyalföld” önállósult, és él leginkább a köztudatban és egyházközségünk hivatalos elnevezésében is. Ez a név egyszerre mutat a magasság és a mélység felé. Ilyen ez a kerület, és ilyen az itt található evangélikus gyülekezet is. *Angyalok*, azaz küldöttek, az Úr küldöttei vagyunk, de két lábbal a földön járunk, ahol naponta tapasztaljuk a szegénység, az esélytelenség, a testi-lelki hontalanság és a szenvedélybetegségek valóságát.

Az angyalföldi evangélikusok a „macskakő magvetői”, ahogyan nyolc éve megfogalmaztuk küldetésünket honlapunkon (angyalfold.lutheran.hu), utalva ezzel a kerület dalban is megénekelte, jellemző útburkolatára és Megváltó Urunk példázatára, missziói parancsára, amely mindig az adott helyzetben küld magvetésre. Mindebből következik az a látás, amelynek sajátosságai: **a dolgok néven nevezése, az erőtlenség erősítése, az esélytelenek mellé állás és az a fonák látásmód, amely egyedül Istent veszi komolyan.**

Gyülekezetünkben 2010-ben volt lelkészváltás, ami önmagában is változásokat

eredményez. De az átalakulás kényszerét az a helyzet is magában hordozta, hogy a régi, hagyományos válaszok – és kérdések! – a megváltozott, sőt folyamatosan változó körülmények között nem működtek. Meg kellett találnunk azokat a lehetőségeket, amelyek a régi üzenetet a ma embere számára is érthetővé és megragadhatóvá teszik. Ezt tette Luther Márton is a saját korában, akinek akkor lehetünk méltó szellemi örökösei, ha abban követjük, ahogyan az evangélium mondanivalójához hűségesen ragaszkodva kora színvonalára emelte az igehirdetés különböző módjait mint a misszió lehetőségeit.

A 20. század első felében – különösen a két világháború közötti időszakban – az egyház- és városvezetés egyaránt szorgalmazta, hogy Pest minél több részén alakuljon vagy önállósodjon gyülekezet, épüljön templom a meglévők mellett. A mai Angyalföld területén 1919-ben *id. Rimár Jenő* lelkész egy iskolai tornateremben kezdett el istentiszteleteket tartani, majd 1938-ra felépült – *Sándy Gyula* tervei szerint – a templom is.

Az ezredfordulóra a főváros minden szempontból megváltozott. A tömegközlekedés fejlődése következtében templo-

munktól negyedóra három evangélikus templom és gyülekezet is elérhetővé vált. A 13. kerületben élő evangélikusok jelentős része ezért nem feltétlenül a helyi gyülekezetben talál lelki otthonra.

Amikor nyolc éve beosztott lelkészként megérkeztünk Angyalföldre, először azzal kellett szembesülnünk, hogy a meglévő, egészen kicsi, de annál hűségesebb „szent maradékon” kívül nincs miből elkezdni a gyülekezet megújítását, ami kétségbeesítő kiindulópont volt. De ezeket a lehetetlen helyzeteket – ahogy egyik baptista lelkipásztor testvéremtől hallottuk – nevezhetjük „istenes problémáknak”, hiszen senki más nem tudja megoldani, egyedül Isten, akinek semmi sem lehetetlen (vö. Lk 18,27).

Az egyetemen tanult gyülekezetépítési koncepciók mind számolnak már meglévő gyülekezeti tagokkal, illetve mozgósítható munkatársakkal. **Nagyon kevés volt mindkettőből, így leginkább az imádság maradt mint gyülekezetépítési katalizátor.** Istenben bízunk, de a saját tehetetlenségünk, tapasztalatlanságunk elkeserített bennünket. A kezdetek kezdetén elhangzott az angyalföldi gyülekezet önállóságának megszüntetése is, összevonása más gyülekezetekkel.

Első lépésben a gyülekezet felelős elöljáróival, valamint a még aktív gyülekezeti tagokkal megfogalmaztuk gyülekezeti látásunkat. Milyen legyen a jövő evangélikus gyülekezete a 13. kerületben? Három rövid pontban így foglaltuk össze:

1. Nyitott, családiás
2. Krisztus-központú
3. Másokért élő, szolgáló

Mind a három pont más-más területet érint, de a misszió szempontjából mindegyik elengedhetetlen. Már az elején sokan kritizálták, hogy ezek túl tág és általános szempontok, nem elég konkrét, nem megfogható. Erre mi már akkor azt választottuk, amit később a tapasztalat is igazolt, hogy ezekből az általános célkitűzésekből bontakozhat ki a konkrét megvalósulási terv; és ezek egyben irányvonalak is, amelyek nemcsak azt határozzák meg, hogy

Foto: Erdészné Kárpáti Judit

Foto: ifj. Balogh Imre

hová akarunk eljutni, hanem azt is, hogy milyen úton. Mert az meggyőződésünk volt már kezdetben is, hogy a cél nem szentesíthet bármilyen eszközt.

Missziói koncepciónk egészen egyszerű volt: **az evangélium tiszta tanítása álljon a középpontban és szólaljon meg a gyülekezeti alkalmakon, és a hiteles életű, elkötelezett gyülekezeti tagok folytassák a missziót a környezetükben.** Hiszen a nyáj tudja szaporítani a nyáját, nem a pásztorok. Ez nagyon egyszerűen hangzik, de hitünk és tapasztalatunk szerint egyedül ezen a módon növekedhet és erősödhet hitében és létszámában a gyülekezet. Elsődleges feladatunk az volt, hogy elhárítsuk az akadályokat, amelyek a fenti cél megvalósulásának, a Szentlélek kiáradásának útjában álltak.

Megvizsgáltuk mindenekelőtt, hogy a gyülekezet igehirdetői hiszik-e és élnek-e az evangéliumot, vagy csak hirdetik. Azután akadályt jelentett az infrastruktúra is. A gyülekezet közösségi helyiségeit fel kellett újítani, hogy lehessen hol megtartani az alkalmakat.

A gyülekezet tagjainak meglátogatását kiemelt feladatnak tartottuk. Elkezdtük a nyilvántartásban szereplő címetek felkeresni előzetes telefonos egyeztetés után. A megkeresztelt gyermekek szüleivel szintén megpróbáltuk felvenni a kapcsolatot. Itt rengeteg falba ütköztünk, szinte semmilyen eredményt nem tudtunk felmutatni. Az elutasítás, gúnyolódás vagy a látványos közömbösség mindennapos tapasztalatunk volt. A gyülekezet létszáma

az istentiszteleteken tizenöt és harminc között mozgott.

Három éven keresztül csak egészen elenyésző eredményt tudtunk felmutatni, ami – nem tagadjuk – nagyon elkeserítő volt. A gyülekezet létszáma alig változott, nagy volt az „átmenő forgalom”, tudatos keresztyének nagyon kevesen voltak közöttük. Isten azonban két területen is adott növekedést: 2013-ban alakult meg fiatal felnőtt testvéreink kezdeményezésére a Magvetés bibliakör, amely azóta

is töretlenül megtartja alkalmat minden héten. Egyetemisták, fiatal házaspárok, frissen munkába állt fiatalok egymást hívogatták erre a kimondottan bibliatanulmányozó alkalomra.

A második alkalmunk a baba-mama kör, amely 2011 óta nagyon változó létszámmal, de folyamatosan működik. Az első meghirdetés óta tematikus, igei alkalmakat tartunk, tartjuk a kapcsolatot a már munkába visszaállt édesanyjakkal is az internet által biztosított felületeken. Nagyon fontos a folyamatos hívogatás a gyülekezet többi alkalmaira is, hiszen **célunk, hogy a családok meggyökerezzenek a vasárnapi gyülekezeti közösségben.** Ezért tartunk már harmadik éve két korcsoportban is

gyermek-bibliórát, hogy mindenki a korosztályának megfelelően hallhassa és fogadhassa be az igét vasárnaponként.

A „klasszikusan” templomba járókat és a rétegalkalmakat jobban kedvelőket próbáljuk egyaránt megszólítani tematikus istentiszteleteinkkel. A hó első vasárnapján úrvacsorás istentiszteletet tartunk, a másodikon családit, a harmadik fókuszában az orgonazene és az énekkar szolgálata áll, a negyedik, áldó istentiszteleten pedig személyes igei áldásban részesülhetnek a jelenlévők.

Ebben a tanévben két jelentős esemény is történt gyülekezetünkben. Az egyik az énekkarunk megalakulása. A kóruspróbák minden vasárnap reggel vannak, melyet követően az énekkar másokkal kiegészülve átalakul imaközösséggé közvetlenül az istentiszteletek előtt. A másik a budavári Peskó-orgona újjáépítése templomunkban, amelyben nagy missziós lehetőséget kaptunk Istentől. Az orgonahangversenyekre és zenés áhítatokra olyan emberek is eljöhettek majd templomunkba, és hallhatják az evangéliumot, akiket más módon nem tudnánk megszólítani. Hiszünk abban, hogy az Úr a neki odaszánt idő és hűség által adhat növekedést, erősödést az ő dicsőségére és az emberek üdvösségére.

**GRENDORF PÉTER
ÉS GRENDORF-BALOGH MELINDA**

A logók Papp Ágnes munkái

A halál árnyékában

Méhen kívüli terhesség és életmentő műtét

Elájultam. Férjem hangja olyan távolinak tűnt, miközben azt mondta: „Itt vagyok, szívem, már itt vagyok!” Valaki mosta az arcomat. Aztán kitoltak egy ajtón. Furcsa, az előbb még a folyosón voltunk, és háttal húztak ki kerekesszékből a vizsgálóból. Mintha azt mondta volna a nővér, nem tud velem megfordulni, mert szűk a hely. Milyen érdekes, hogy mégis szemből megyünk ki az ajtón! De nem gondolkodtam rajta tovább, nem sikerült megoldanom a talányt... Szaladtak velem a folyosón. Akkor már nem fáj. Azt hiszem, ilyen lehet meghalni... Amikor már az előtte érzett bénító fájdalom sem fáj tovább. Már nem gondolkodtam semmin. Nem kérdeztem semmit, még azt sem, hogy hol a férjem, csak engedtem, hogy a dolgok megtörténjenek. Már nem számított, mit tesznek, hova visznek. Már mindegy volt, már nem félttem. Csak voltam. De azt tudtam, hogy valami nagy baj van. Az őrzőn keresztül azonnal a műtőbe vittek.

Réggel 8-kor keltünk. Noel, a kisfiam jól aludt. Hagyott aludni. Felültem az ágyban, és elkapott a hányinger. A napok óta tartó hányingert végre feloldja a hányás, amely visszafordíthatatlanul tört ki belőlem. Átkozott terhességi hormon! Elhalt a terhességem a méhben, de még mindig

éreztem ezt a szerencsétlen hatást! Két hete még boldogan vártuk második babánkat. Láttuk az ultrahangon, csak szívhang nem volt még. Aztán kiderült, hogy nem fejlődik. **Kedden pedig megtudtuk, hogy összeesett, és elkezdett felszívódni a méhben.** Pár nap, és egy erős vérzés kíséretében távozik végérvényesen, örökre. Megfájdult a hasam. Tompa menstruációszerű érzés. Elkezdődött a vetélés – gondoltam. Visszafeküdtem, és vártam az elkerülhetlent. Egyre erősödtek a fájások. Aztán sugárzott minden irányba a fájdalom. De annak azért örültem, hogy ma vége lesz ennek a rémálomnak örökre, és jöhet egy új remény. Jöhet majd egy új élet. Közben elaludtam. Álomtalan alvás volt, amelyből a fájdalom ébresztett. Még mindig nem véreztem. Dani, a férjem feljött megnézni: „Lassan itt az ebéd ideje.” Megcsinálta. Nem voltam éhes. Akkor már tudtam: Valami baj van! Ez mégsem a vetélés lesz! Ez a fájdalom már túl sok! Már az egész hasüregem fáj.

Hívtunk mentőt. Vártunk. Sokat vártunk. Nem találták túl súlyosnak a helyzetet. Nem is szirénáztak. Közben hívott a nőgyógyászom telefonon. Megvan az új vérvételi eredmény. A HCG-szint még mindig emelkedik. Valószínűleg méhen kívüli terhességem van. Dani beszélt velem. Mondta,

hogy reggel óta nem vagyok jól, és már a mentőben ülünk. A doktornő hívta a kórházat, hogy tudják, érkezünk mentővel. Hosszasan álltunk a dugóban. Én eddig azt hittem, hogy ha a mentő beteg szállít, akkor mindig szíriénázva halad. Most már tudom, hogy nem.

Beértünk. „Tud ülni?” – kérdezték a mentősök. A mentőautó ágyáról átültettek a váróba a székre. Beadták a papírt a sürgősségi ambulanciára, és otthagytak. Várjunk. Majd jön valamikor egy orvos.

Jött egy nővér: „Menjen be a vizsgálóba, vetközzön le, majd jön az orvos.” De utálok ezt az egészet! Csoda, hogy sose akarok ide önszántamból jönni? A férjem nem jöhetett velem. **Egyedül voltam, teljesen kiszolgáltatva. Majd megérkezett az orvos.** Talán a rideg érzéketlenség az, amivel a legjobban le tudom írni az ambulancián megtapasztaltakat. Megkezdődött a vizsgálat. Közben beért a szülész-nőm, aki Noel születésénél ott volt velünk. A doktornőm hívta fel telefonon, hogy jöjjön be hozzám, mert ő anélkül, hogy mondtam volna neki bármit, pontosan tudta, mennyire félek, és mennyire szükségem van valakinek a támogatására ebben a helyzetben. Ő sajnos Debrecenben volt egy konferencián, így küldött maga helyett valakit, akiről tudta,

hogy a jelenléte megnyugtat. Elmondhatatlanul örültem Enikőnek, a szülésnőmnek. Végre nem voltam egyedül! Így biztonságban érezhettem magam ennek a vadidegen dokinak a kezei között.

Méhen kívüli terhesség. Belső vérzés. Műtét lesz. Ennyit felfogtam.

„Öltözzön fel, és jöjjön át a másik szobába.” Leszálltam a vizsgálóágyról. Leültem egy székre átöltözni, adtak hálóinget. Szédültem. Nem tudtam felöltözni, nem tudtam felállni. Egyedül hagytak. A szülésnőm is kiment. Ő nem tudom, mikor ment ki... Nem volt bent senki. „Kész van már?” – jött vissza a nővér. „Nem. Szédülök.” „Ülve szédül? Ennyire rosszul van?” Legszívesebben vissza-kérdeztem volna: „Miért, nem látszik?”

Hozott kerekesszéket. Üljek át. Háttal tolt ki a vizsgálóból, mert nem volt hely megfordulni.

Ezek után már csak arra emlékszem, hogy két ájulás között a férjem szólított, aztán pedig a nővér szaladt velem a folyosón, be az osztályra, be egy szobába. Átmásztam az ágyra, még be sem takaróztam, jött vissza, azonnal megyünk az őrzőbe. Visszámásztam a kerekesszékre, és szaladtunk újra. Be az őrzőbe, vénát szúrtak, vért vettek, és mentük tovább egyenesen a műtőbe. Egy hölgy hajolt fölém, bemutatkozott. „Én vagyok az altatóorvos. Van pár kérdés, amire válaszolnia kell!” Csak a megdöbbenésre emlékszem, hogy lám-lám, pedig orvos, és mégis képes így hozzáállni egy beteghez. Először éreztem, hogy partnernek és embernek kezel valaki ebben az iszonyatos helyzetben. Elaltattak.

„Ébredjen! Végeztünk.” Visszatoltak az őrzőbe. Otthagytak. Akkor jutott először eszembe, hogy hol lehet a férjem. A nővér megnyugtatott, ő már beszélt vele, mindjárt bejöhet hozzám. És majd jön az orvos is, és mindent elmond. Tovább tartott a műtét, mint gondolták.

Az orvos, aki jött, és beszélt a férjemmel, megint ugyanaz a doki volt, akivel az ambulancián találkoztunk. Ő műtött meg? Az ágyamtól pár méterre állt a férjemmel, ott beszélt vele, elmondott neki mindent. **Volt, amit már felfogtam a hallottakból,** de még nem tértem magamhoz teljesen az altatásból. „Ha két órával később érkeznek, meghal a felesége. A hasüreg tele volt alvadott vérrrel. Méhen kívüli terhesség volt. A jobb petevezetékét ki kellett vennünk.” Azt hiszem, akkor kezdtem felfogni, hogy valójában mi történt. Volt egy méhen be-

Megtapasztaltam Isten végtelen kegyemét és gyógyító erejét

lüli terhességem, mely magától elhalt, de ezzel párhuzamosan volt egy méhen kívüli terhességem is, melyet az ultrahanggal nem lehetett észrevenni, hiába keresték. Amikor emiatt perforált a petevezetékem, elkezdett belülről elönteni a vér, és végül ezért kerültem kórházba, és ezért volt szükség az életmentő műtétre. Istennek hála, az én életemet sikerült megmenteni, viszont két gyermek halt meg bennem. Ikrekkel kell elgyászolnom.

Másnap felkerültem az osztályra. Péntek volt. Vártam, hogy hazaengedjenek. Délután bejött hozzám a doki, aki műtött. Kezében volt az aznap reggeli véreredményem. Rosszabb volt, mint reméltük. Így ugrott a hazamenetel. Vér kell! Súlyos az állapotom! „Nézzé, ilyen vérképpel már nem szoktak élni. A fizikai állapota azonban sokkal jobb, mint amit a vérképe mutat. Délután kap vért. A hazaengedéssel kapcsolatban: hétfőn még csak beszélni fogunk arról, hogy a hét melyik napján mehet haza.” A doki látogatása után jöttek a nővérek, hirtelen mindenki körülöttem sürgősdött. Vérnyomásmérés, infúzió. „Bármilyen, nyomja meg a nővérhívót, és jön valaki.”

Végül összesen három napot töltöttem bent. A vártnál sokkal hamarabb regenerálódott a szervezetem. Vasárnap, a sza-

badnapján bejött az orvosom. Kíváncsi volt, hogy vagyok, és hogy alakult a vérképem, van-e szükség további kezelésre. Az eredmény őt is meglepte. Még aznap megírta a zárójelentést, és hazaengedett. A benttartózkodás ideje alatt végig megtapasztaltam Isten végtelen kegyemét és gyógyító erejét.

A teljes felépülésre az orvosok szerint még azért sokat kell várni. De a kiírt tíz vénás injekcióból, melyre az orvos szerint még szükség volt ahhoz, hogy a vérkép teljesen helyreálljon, végül elég volt ötöt megkapnom. A háziorvos felírt még pár doboz vérképző gyógyszert, melyet előre láthatóan még hónapokig szedni kellett volna. Egy hónap múlva, amikor a kontrollvérvétel eredménye megjött, felhívtam a háziorvosom, hogy nem szükséges tovább szedni a gyógyszert, mert teljesen meggyógyultam.

Isten csodatevő Isten ma is, aki nem hagyja el azokat, akik hozzá kiáltanak!

DOBÓNÉ SOMOGYI ESZTER

A teljes cikk az esztiteka.blog.hu oldalon olvasható.

Boldogok a rugalmasok, mert ők nem törnek el

Dr. Györi Gábor évtizedekig családorvosként dolgozott, jelenleg az IHS Global keresztyén missziós világszervezet egyik vezetője. Feleségével, *dr. Klem Gabriellával* együtt olyan párost alkotnak, akikkel öröm a találkozás, beszélgetés. Mosolyuk, szavaik mögött Istenel és egymással kötött erős, megharcolt szövetség sejlik fel.

Hogyan talákoztatok egymással?

Gábor: Elsőévesként talákoztatunk az orvosi egyetem gólyabálján. Részemről szerelem volt első látásra, de nem tudtam elképzelni, hogy ez a gyönyörű lány szóba áll velem. Aztán mégiscsak így történt, táncoltunk is, de utána nem történt semmi néhány hétig. Én fülig szerelmes voltam, viszont úgy tűnt, hogy Gabit nem érdeklek. Aztán később mégis úgy intéződött felülről, hogy egymásba szerettünk. Három évvel a megismerkedésünk után házasodtunk össze.

A te verziód hogy hangzik?

Gabi: Én nem keresztyén családból származom, nem voltam hívő. Gábor sem tetszett különösebben, de az az érdekes, hogy mindezek ellenére a szívem mélyén vonzott, és mintha egy hang azt mondta volna, ez a fiú lesz a férjem.

Gábor akkoriban egy ismert dixieland zenekarban zenélt. Elhívott egy koncertre, amelynek csak a végére mentem el. A koncert után elkezdtünk beszélgetni, és volt egy pillanat, amikor én is beleszerettem Gáborba. Hallgattam, ahogy Istenről beszélt, és megláttam benne valamit, amit kerestem.

Nem tartott vissza téged, hogy ő nem hívő lány volt?

Gábor: Édesanyám és nagymamám nagyon kiképeztek, hogy hogyan válasszak majd társat, de az élet sok esetben váratlan helyzeteket produkál. Tudtam, hogy őt valahogy nekem szánták. Ez nagyon egyértelmű volt, és perze az is, hogy hívő lányt szeretnék feleségül venni. Az időt azzal töltöttük a megismerkedésünktől a házasságkötésünkig, hogy Isten ezt kiformalja, és végül hívő lányt vettem feleségül.

Gabi: Minden alkalommal, amikor találkoztunk, Gábor hozta az evangélikus *Útmutatót* – melyet azóta is naponta olvasunk –, és mindig megkérdezte, hogy zavarna-e engem, ha együtt olvasnánk el az ígét. Még ha a telefonkönyvet olvasta volna nekem, az sem zavart volna. Egy idő után megtapasztaltam, hogy az ige munkálkodni kezd bennem. Sokáig nem éreztem szükségét, hogy imádkozzak. De jött egy olyan időszak az életemben, amikor a gonosz behúzott a csöbe, és úgy éreztem, el fogom veszíteni emiatt Gábort. Akkor az a mondat, hogy Jézus mindig mellettem van, valósággá vált számomra. Csak egy-két évvel később döbbsentem rá, hogy azon az estén elfordultam a bűneimtől, elfogadtam, hogy Jézus által bocsánatot kaptam, és egy új élet kezdődött.

Te hogyan emlékszel erre az estére?

Gábor: Csodálatos volt Isten jelenléte. Ez az egyik olyan esténk volt, amiért érdemes élni. Valami lezárult, és egy új, szent dolog indult el; ennek lehettem ott a tanúja. Ez harminc éve történt, és a harminc év eseményei bőségesen bizonyítják, hogy Gabinak ott tényleg új élete indult.

Mit jelent Isten a házasságotok számára?

Gábor: Számunkra nagyon fontos erőforrás a közös igeolvasás, imádkozás és ennek a napi rutinja. Ezen keresztül Isten jelen van a mindennapjainkban. Hogy enélkül hogyan lehet élni, azt nem tudom, néha ezzel együtt sem könnyű. Talán ez a legfontosabb: a napi kapcsolat Istennel. Így könnyebb megoldani az élettel járó gondokat. A beszélgetés is fontos, mert egymást meghallgatva jobban tudunk egymásért is imádkozni. Mindezt persze a gyermekeinkkel együtt is próbáljuk tenni.

Kilenc gyereketek van. Bár közülük többen kirepültek már otthonról, egy ilyen népes család irányítása mégis sok energiát felemészt. Hogyan lehet időt szakítani emellett Istenre?

Gábor: Odafigyelést és rugalmasságot igényel, hogy jól súlypontoszuk a dolgokat. Egy külföldi kollégám mondott egy boldogmondást, mely ugyan nincs benne a Bibliában, de igaz: „Boldogok a rugalmasok, mert ők nem törnek el.” Isten nem lehet elválasztani a hétköznapoktól, ő mindenben ott van. Nem léteznek külön fiókok az életünk külön-

böző területei számára. Ha jó passzban vagyunk, a gyereknevelés ugyanolyan istentisztelet lehet, mint amikor a templompadban ülünk. Vagy Gabi például vasalás közben tud jól imádkozni.

Különböző személyiségek élnek együtt egy ilyen nagycsaládban. Hogy lehet mindenkire megfelelően odafigyelni?

Gábor: Ha erre van recept, akkor küldje el valaki! Igyekszünk megfelelni, de valóban ez a legnagyobb kihívás, hogy mindenki személyre szóló figyelmet, szeretetet kapjon. Gabinak ez jól megy, ebben nagy ajándéka van Istentől. Keressük persze, hogy kinek mi a szereztnyelve, hogyan tudjuk megpendíteni azt a hűrt, mely által érti a szavunkat.

Még időben kaptuk azt a tanácsot, hogy ne egytől fölfelé számoljuk a gyerekek életkorát, hanem tizennyolctól visszafelé, ami arra sarkall, hogy tartsuk észben, hogy hány évünk van még arra, hogy hatást gyakoroljunk rájuk. Emellett pedig tudjuk, hogy minden egyes életkornak megvan a maga élménye és nehézsége. Ha ezt nem tudatosítottuk volna magunkban, akkor talán kevésbé tudtuk volna élvezni azt, amit éppen megéltünk.

Rengeteg odafigyelést kíván mindez közösen a házaspártól is. A kettőtök kapcsolata jól bírja ezt?

Gábor: Egy barátomtól származó bölcsesség: a szeretet igazából önfeláldozás. Egy férfi önfeláldozása például az, hogy amikor munka után fáradtan hazamegy, végighallgatja a feleségét. Én háziorvosként egész nap sok embert meghallgattam. Hazamenve meghallgatni az otthoni panaszokat is azt je-

lentette, hogy még nem ért véget a nap. A feleség részéről meg az az önfeláldozás, hogy ilyenkor nem mond el mindent, amit egyébként el szeretne mondani.

Édesanyád gyermekorvos. Az ő hivatása készítetted téged és egyik bátyádat is, hogy az orvosi pályára lépjete?

Gábor: Biztosan számított ez. Emlékszem, hogy már hét-nyolc éves koromban orvos szerettem volna lenni. Aztán kamaszkoromban jobban vonzott az, hogy autómérnök legyek. Végül a *Nyugaton a helyzet változatlan* című film hatására a felvételi előtt az orvosi hivatás mellett döntöttem, és nem bántam meg. Jelenleg egy nemzetközi missziós szervezet egyik vezetője vagyok.

Ez hogyan kapcsolódik a hivatásodhoz?

Gábor: Keresztyén egészségügyi dolgozóknak próbálunk abban segíteni, hogy vasárnapi keresztyénség helyett teljes életükben Krisztus tanújaként tudjanak élni. Mottóink: „Erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek.” (ApCsel 1,8 alapján). Erre dolgoztuk ki a *Sóoldal* nevet viselő tananyagot arról, hogy hogyan tudjuk ezt megélni a mindennapi életben betegeink és kollégáink javára. Ez tudományos, teológiai, illetve etikai és kommunikációs alapokon áll.

Testi problémákkal keressük fel az orvost, de ezeket olykor lelki problémákhoz lehet kapcsolni.

Gábor: Az orvosképzésben a testet, a lelket és a szellemet teljesen külön kezelik, pedig a rendelőbe test-lélek-szellem egységként lép be az ember.

Az orvosok kevesebb, mint húsz százaléka nyitott arra, hogy a lelki, szellemi tényező is szóba kerüljön, pedig a betegek hetven-nyolcvan százaléka ezt igényelné. Nem véletlenül futott fel ennyire a közelmúltban a természetgyógyászat, mert ott ez része az ellátásnak.

Bárki adhat a betegének lelki tanácsot is?

Gábor: Alapszabály, hogy nem adhatunk olyat, ami nekünk nincs. A saját spirituális egészségem fontos. Legyek Istennel olyan kapcsolatban, hogy tudjak adni. De nem szabad visszaélnünk a páciens sebezhetőségével. Nem azért jönnek a rendelőbe, hogy megtérjenek, de nem közelíthetünk hozzájuk más motívummal, csak a Krisztus szeretetével.

Gabi, te hogyan éled meg mozgalmos életeteket és a szolgálat lehetőségét Gábor és a gyerekek mellett?

Gabi: Néha úgy érzem magam, mint egy színdarabban, amikor az ember folyton átöltözik a következő szerephez. Van, amikor takarítónő vagyok vagy sofőr, tanárnő, és van, amikor a cowboy felesége. Van egy kis tanyánk lovakkal, és családirag az elhívást

kaptuk, hogy osszuk meg, amink van. Nagyon áldott lovastáborokat szervezünk gyerekeknek és fiataloknak. Nálunk más keresztyén társaságok, családok, baráti körök, gyülekezetek, missziók is táborozhatnak. A Hajnalcsillag tanya vagy Morning Star Ranch egy izgalmas, közös családi szolgálat és nagy kihívás.

Hogyan léptek be a lovak az életetekbe?

Gábor: Egy képzeletbeli lóval kezdődött még hatéves koromban. Nagyon megtetszett Mekksey hadnagy Muszta nevű lóva az *Egri csillagokból*. Attól kezdve évekig mindenhol Muszta hátán közlekedtem.

Egyébként harmincöt éves voltam már, amikor el tudtam kezdeni lovagolni Eszti lányommal együtt. Innen jött lépésről lépésre a kis tanya megvétele. Akkor öt gyermekünk volt, és azt vettük észre, hogy az ott töltött hetek alatt egészen máshogy értették meg az igét, a természetet, Isten szeretetét, mint az otthoni környezetben.

Soha nem voltunk egyedül a tanyán, mert elhívták a barátait, így szinte minitáborokat tartottunk. Ennek kapcsán döntöttük el, hogy tartunk egy ifitáborot.

2008 óta megrendezzük ezt, és mára kezd összeérni, hogy hogyan tudjuk használni terápiás programként akár lelki, akár testi panaszokkal küzdő fiatalok felé is.

A gyerekeitek hogyan fogadják a hasonló ötleteket?

Gabi: A döntéseket a gyerekekkel együtt hozzuk. Persze van egy látásunk, de semmit nem szeretnénk rájuk erőltetni. Az nem jó, ha olyasmit tesznek, ami nem a szívükből jön. Emellett igyekszünk úgy tenni mindent, hogy az ő számukra is vonzó legyen. Most már sokszor ők kezdeményeznek, találnak ki valami újat.

Helytelennek találom, ha valaki csak a saját gyerekeinek az ügyeivel van elfoglalva, de a másik végletet is, ha csak a szolgálattal foglalkozik. Fontos, hogy a gyerekek érezzék, hogy mi, szülők, szeretjük egymást, szeretjük az Urat, és ők nagyon-nagyon fontosak nekünk. Így nem válik nyüggé a szolgálat számukra sem. Ha még valami kalanddal is megédesítjük számukra, akkor „repülnek” szolgálni.

ERDÉSZNÉ KÁRPÁTI JUDIT

A teológus ezúttal egy olyan területről szól, amely talán mellékesnek tűnő, mégis mély lelki hatása lehet a keresztyén gondolkodásmódunkban. Önmagunk és társaink helyes megítélésében segít a leírtak átgondolása.

Személyiség és jellem

A személyiség nem azonos a jellemmel. Ha a kettőt összekeverjük, azonnal két kellemetlen következménnyel kell szembenéznünk. Az egyik következmény az, hogy a jellemhibáinkat a személyiségünk részének gondoljuk, ezért büntudat helyett szégyent érzünk. Azt hisszük, hogy mi magunk vagyunk a bűn, ahelyett, hogy a bűnre úgy tekintenénk, mint ami valódi énünket idegen testként pusztítja. A másik kellemetlen következmény éppen a fordítottja az elsőnek: a jellemhibáinkat a személyiségünk jellegzetességének gondoljuk, ezért felmentést adunk rájuk. Ilyenkor a büntudat helyett nem is szégyent érzünk, hanem büszkeséget. **Büszkék vagyunk a bűnünkre, mert azt önmagunk részeként akarjuk felvállalni.** Lényegét tekintve azonban ugyanaz a félreértés táplálja a szégyent és a büszkeséget: a személyiség és a jellem közti különbségtétel hiánya.

Hadd mondjam el röviden, mi a különbség a személyiség és a jellem között. A személyiség az a velünk született és fokozatosan kibontakozó lelki szövetegység, amelynek Isten teremtett bennünket. Környezeti hatások ezt segítik vagy gátolják, jobbra-balra pofozgatják, elfojtják vagy ösztönzik, de alapvetően nem tudják lecserélni másra, ahogy a testünket sem tudjuk kicserélni másfajta testre. A személyiségünk struktúrája mi vagyunk. Az egyik ember személyiségét tekintve inkább extrovertált, a másik introvertált, az egyik karizmatikus és temperamentumos, a másik megfontolt és alapos, az egyik a részletekre figyel, a másik intuitív, az egyik spontán és kreatív, a másik állhatatos és kiszámítható. A személyiség a sokféle karakterológiában összefoglalt ha-

sonlóságok ellenére alapvetően egyedi. **A személyiség egyedisége Istentől van: alapanyaga annak, amivé leszünk, és annak is, amit a bűn rombol.**

A jellem nem azonos a személyiséggel. A jellem nem egyedi, hanem általános, és mindenekelőtt a jóval és a rosszal, az érettel és az éretlennel, a bölcs és az ostoba fogalmával van kapcsolatban. A *jelleme* lehet valakinek krisztusi és lehet gonosz. A *személyisége* senkinek sem gonosz. Krisztusi személyiség nincsen, krisztusi jellem viszont van. Mindannyiunknak törekednünk kell arra, hogy levessük a bűnt és felöltözzük Krisztus jellemét, arra viszont senkinek nem szabad törekednie, hogy a személyiségét vesse le. A személyiségek sokfélesége Isten ajándéka, kiegészítjük egymást. A személyiségünk mind a bűneinkben, mind a szentségünkben megmutatkozik, de mindkettőtől különbözik. Don Giovanni bűne azért volt más, mint Fausté, mert más volt a személyisége, mégis mindketten bűnt követtek el. *Kálvin* megszentelődése egészen más formát vett fel, mint *Lutheré*; a bűneik mintázata is más volt. A jellembeli éretlenség és a bűn csúnyábbá, a krisztusi jellem szebbé teszi a személyiségünket. De egyikkel sem azonos.

Őrizzük meg a két fogalom lényegi különbségét, mert ha összekeverjük őket, szégyenként vagy büszkeségként fogjuk magunkhoz ölelni a jellemhibáinkat, hiszen a személyiségünk részének fogjuk azokat tartani, vagy éppen a megszentelődés terén fogunk olyan konformitást elvárni egymástól, amilyenre Jézus soha nem gondolt. Bár ezer szálon kötődnek egymáshoz, a jellem és a személyiség fogalma nem azonosak. A különbségtételben az egyetlen megbízható eszközünk Isten igéje. Isten igéje kétélű, éles kardként hatol el az elme és a lélek, az ízületek és a velők szétválásáig, hogy megítélje a szív gondolatait és szándékait (Zsid 4,12). Gyönyörködjünk egymás személyiségében, **ünnepeljük a sokféleséget, és közben törekedjünk a jellemünk megszentelődésére**, krisztusivá válására, a Lélek gyümölcseinek megtermésére, hogy Isten ajándéka mindannyiunkban teljes szépségében tudjon kibontakozni! Nem a személyiségünk különbsége ellenére, hanem éppen annak sokféleségében!

SZABADOS ÁDÁM
divinity.szabadosadam.hu

Tizenkét lépés! Meg mered-e lépni?

1935. június 10-én Ohio állam Akron városában Bill, az alkoholista tőzsdeügynök többszöri gyógykezelés után iszonyatos iváskényszert érez. Úgy érzi, hogy egy másik alkoholistával kell beszélgetnie. Megtalálja Bobot, az alkoholista orvost, és rájönnek, hogy a beszélgetésben van a gyógyulás lehetősége. Az ő történetükről szól a *Bob és Bill* című film. 1939-ben megjelenik Bill *Anonim alkoholisták* című könyve, amely egy tizenkét lépéses felépülési programot ajánl.

Jelen sorok írója legalább félszáz AA- (Anonim Alkoholisták-)gyűlésen

vett részt. Valahányszor szólásra jelentkezett, ki kellett mondania: „Attila vagyok, és alkoholista.” Közben rádöbbedt, hogy az AA önmeghatározása és tizenkét lépéses felépülési programja nemcsak az alkoholizmusról szól, hanem a bűnről, a betegségről, a nyomorúságról, amelytől minden ember szenved. Ezért tesszük közzé és ajánljuk jó szívvel az AA önmeghatározását, tizenkét lépéses programját.

Az AA önmeghatározása

„Az Anonim Alkoholisták olyan férfiak és nők közössége, akik megosztják egy-

mással tapasztalataikat, erejüket és reményüket azért, hogy megoldhassák közös problémájukat, és segíthessenek másoknak felépülni az alkoholizmusból. A tagság egyetlen feltétele az ivással való felhagyás vágya. Az AA-tagság nem jár illetékel vagy díjjal, mi önellátóak vagyunk saját hozzájárulásainkból. Az AA nem szövetkezik semmiféle szektával, felekezettel, politikai irányzattal, szervezettel vagy intézménnyel; nem kíván semmiféle vitába bocsátkozni. Nem támogat és nem ellenez semmilyen ügyet. **Elsődleges célunk józannak maradni, és segíteni más alkoholisták józanodását.**”

A tizenkét lépés

1. **Beismertük, hogy tehetetlenek vagyunk az alkohollal szemben – hogy életünk irányíthatatlanná vált.**
2. **Eljutottunk arra a hitre, hogy egy nálunk hatalmasabb Erő helyreállíthatja lelki egészségünket.**
3. **Elhatároztuk, hogy akaratunkat és életünket a saját felfogásunk szerinti Isten gondviselésére bízunk.**
4. **Félelem nélkül mélyreható erkölcsi leltárt készítettünk magunkról.**
5. **Beismertük Istennek, magunknak és egy embertársunknak hibáink valódi természetét.**
6. **Teljességgel készen álltunk arra, hogy Isten megszabadítson bennünket mindezekről a jellemhibáktól.**
7. **Alázatosan kértük őt hiányosságaink felszámolására.**
8. **Listát készítettünk mindazokról, akiknek valaha kárára voltunk, és hajlandóvá váltunk mindnyájuknak jóvátételt nyújtani.**
9. **Közvetlen jóvátételt nyújtottunk nekik, ahol lehetséges volt, kivéve, ha ez sérelmes lett volna rájuk vagy másokra nézve.**
10. **Folytattuk a személyes leltár készítését, és haladéktalanul beismertük, amikor hibáztunk.**
11. **Igyekezünk ima és meditáció útján elmélyíteni tudatos kapcsolatunkat a saját felfogásunk szerinti Istennel, csak azért imádkoztunk, hogy felismerjük velünk kapcsolatos akaratát, és hogy legyen erőnk a teljesítéséhez.**
12. **E lépések eredményeként spirituális ébredést éltünk át, megpróbáltuk ezt az üzenetet alkoholistákhoz eljuttatni, és ezeket az elveket életünk minden dolgában érvényre juttatni.**

A lelki béke imája: „Istenem, adj lelki békét annak elfogadására, a min változtatni nem tudok, bátorságot, hogy változtassak, amin tudok, és bölcsességet, hogy felismerjem a kettő közötti különbséget!”

Egy normálisan működő AA-csoport mindenkit befogad: férfit és nőt, idősét és fiatalt, felemelkedni kívánó hajléktalant és lecsúszott professzort. A feltétel csak az, hogy akarjunk felhagyni az ivással. A cél pedig, hogy segítsük egymást. Az AA tehát nem az erkölcsi értelemben vett szentek közössége, hanem gyógyulni-szabadulni akaró nyomorultak társasága. Önmaga tartja fenn magát, és így ková-

csolódik össze gyógyító közösséggé. A csoportalkalmakon körbejáró kalapba betett pénz csupán annak jele, hogy egymásnak és egymásért adunk valamit. Az AA-csoport keresztyén tagjai a felsőbb Erőn természetesen Istent értik, akinek Jézus Krisztus a neve, aki bűneinkből megszabadít. Ismerek néhány AA-csoportot, amelyekben a lelki béke imája helyett (vagy mellett) a Jézus Krisztus Urunktól tanult imádság, a Miatyánk hangzik el. Az AA tizenkét lépése megdöbbentő hasonlóságot mutat a Tízparancsolatra épülő gyónási tükörrel, amelyet az *Evangélikus énekeskönyv* 695–700. oldalán találunk.

A szarvasi központi misszió, a dömösi iszákosmentő misszió és a Magyar Kékkereszt Egyesület tagjai olyan emberek, akiket a szó legnemesebb értelmében „megfertőzött” Isten igéje. Ezért fogadják őket szívesen az AA-csoportokban, az AA-csoport tagjai pedig azért mennek szívesen a fent említett közösségekbe, hogy Isten igéjét hallgassák. **A cél közös, bár más a módszer. Nem robbantjuk, hanem építjük a hidat.**

Sokan azért nem jutnak egyről a kettőre, mert az első lépést sem merik megtenni. Egyszerűbb szenvedélybe, szórakozásba, megfeszített munkába fojtani a gondot, mint önmagunkkal szembenézni. A tizenkét lépés programja arról szól, hogy elismerjük, bevalljuk és megvalljuk tehetetlenségünket. Leltárt készítünk életünkről. Odaállunk azok elé, akiket megbántottunk, és bocsánatot kérünk. Csak így tudunk magunknak és másoknak is megbocsátani. Ennek legnagyobb hozadéka pedig az, hogy megtapasztaljuk Isten bűnbocsátó kegyelmét, és felébredünk lelkileg. Mindez nem egyszerű, mert nem egy tizenkét napos önépítő programról beszélünk, hanem egy mindennapos, élethossziglan tartó tizenkét lépéses programról. Nagyon nehéz, de megéri, mert élet és halál kérdéséről – az üdvösség kérdéséről – van szó.

Irodalmi ajánlás

Az interneten a következőket ajánlom: e-mail: info@anonimalkoholistak.hu; honlap: www.anonimalkoholistak.hu.

Érdemes nyomtatott irodalmat is kézbe venni: az Anonim Alkoholisták „kék könyvét”, amelyben minden lényeges információ elolvasható; a *Józan élet* című kiadványt, amely gyakorlati módszereket javasol; a *Napi elmélkedések* című meditációs kötetet, amelyet AA-tagok írtak AA-tagoknak; Jack Londonnak a *A sárga sátán* című kitűnő regényét vagy Gombola András vívó élsportoló *Nem hagyhatom kint Istent* (Luther Kiadó) című

Jézus jobban örül egy megszabadult megkötözöttnek, mint kilencvenkilenc magát szabadnak valló megkötözöttnek

önvallomását, amelyben elképesztő realitással írja le, hogyan vívta küzdelmét a szenvedéllyel.

Mindenki figyelmébe ajánlom Lucien Almé Duval (a Jézus Szíve Társasága rendjének tagja, dalszerző és kitűnő énekes) *Miért oly hosszú az éj?* című önvallomását. 1984-ben bekövetkezett halála előtt egy hónappal a riporter egy kérdést tett fel neki: „Miért határozza el magát valaki, hogy elbeszéli a sötétségben tett utazását?” Duval ezt válaszolta: „Tartozom ezzel mindazoknak, akik bizalommal voltak irántam, amikor Jézus Krisztusról énekeltem nekik, és akiknek joguk van megtudni, hogy mi lett belőlem.”

Jogunk lenne hallgatni, de számunkra kötelező Jézus Krisztusról beszélni, aki jó ügyvédként – történjen a szabadulás bárhol – jobban örül egy megszabadult megkötözöttnek, mint kilencvenkilenc magát szabadnak valló megkötözöttnek.

A. A.

„Tudományomat nem annyira szereztem, mint inkább magam is kaptam”

Karner Károly élete

Karner Károly Frigyes lelkész, teológiai tanár (Kőszeg, 1897 – Sopron, 1984) a Soproni Evangélikus Teológiai Akadémián végezte tanulmányait. Lelkészsé szentelése után Felsőlövön, Sopronban és Ágfalván volt segédlelkész. Lipcsében tanult teológiát és bölcsezetet, majd három évig Pécsett volt hitoktató. Közben teológia szakos tanári diplomát, ezek után a Pázmány Péter Tudományegyetemen teológiai doktori fokozatot szerzett.

Ötéves helyettes tanári szolgálat után véglegesítették, s így Sopronban, majd a teológia költözése után Budapesten összesen harmincnégy éven keresztül tanította a lelkészjelölteket az újszövetségi teológia tudományára. 1931. november 3-án kötött házasságot Dahner Ilonával, boldog házasságukat Isten négy leánnyal áldotta meg.

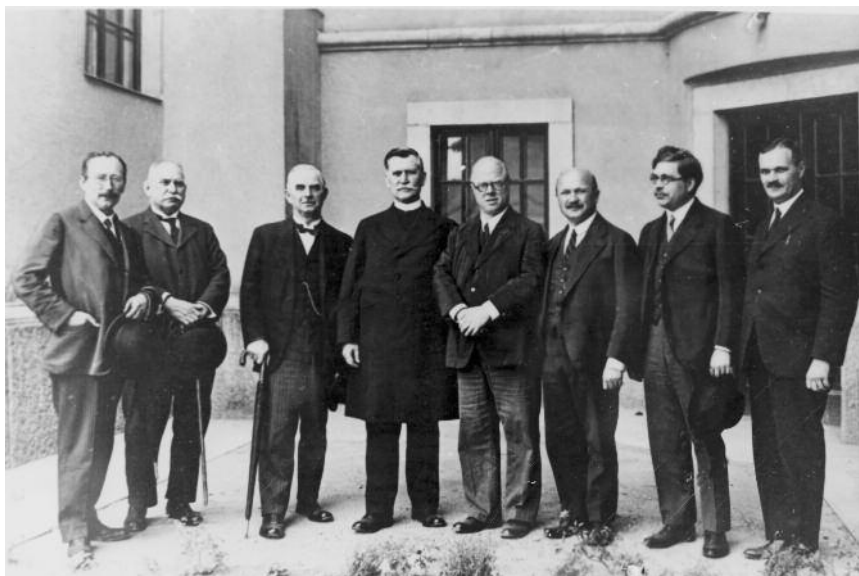
Munkásságának elején megfogalmazta hitvallását: „A teológiai kutatás eredményeinek lelkiismeretes gyümölcsozdtetése véd meg attól, hogy saját

egyéni nézeteinket vagy akár valamiféle pártállásunkat is beleolvassuk az Írásba” – írta Máté evangéliumáról készített kommentárjának előszavában. **Írasmagyarázati könyvei ma is nélkülözhetetlenek az igehirdetésre készülőeknek:** a *Testté lett ige* János evangéliumáról, az *Isten igazsága* Pálnak a rómabeliekhez írott leveléről, az *Apokalipszis* pedig a Jelenések könyvéről készült. Ez utóbbi, valamint hatalmas újszövetségi kortörténeti munkája (*Hellenizmus, Róma, zsidóság*) nem jelenhetett meg Budapesten, hanem az *Útitárs* kiadásában Bécsben, illetve Kölnben.

Felelős szerkesztőként *D. dr. Pröhle Károly* főszerkesztővel együtt 1934-ben indította el a *Keresztyén Igazság* című evangélikus egyházi, társadalmi és hitvédelmi folyóiratot, amely tizenegy éven keresztül nemcsak a lelkészeknek, de egyházunk értelmiségi rétegének is nélkülözhetetlen lelki-szellemi olvasmánya volt. A folyóiratban megjelent írásaiiban, valamint az *Evangélium és magyar-*

ság című, számos előadását tartalmazó könyvében a teológiai gondolkodás eredményeit a kor összefüggéseiben gondolta át és fejezte ki.

Születésének századik évfordulóján a *Keresztyén Igazság* folyóirat Új folyamában (1997. tavasz) néhány személyes hangvételő írással emlékezett rá. *Zoltán László* „a kollokviumokon igen szigorú mércét használó, mellébeszélést nem tűrő professzor” közvetlenségét és segítőkészségét emelte ki. *Sulyok Elemér*, a bencés hittudományi főiskola igazgatója Karner Károly számos művét ismergetve így összegezte mondandóját: „...századunk magyar bibliatudományának kimagasló, ha nem a legnagyobb művelője volt.” *Zsigmond Árpád* még teológus korában „rájött arra”, hogy Karner Károly nemcsak nagy felkészültségű tudós, hanem „pro-fessor”, **azaz vallás-*tevé*, aki teljes elméjét az Úr szolgálá-*tába* állította.** A külföldön szolgáló *Terray László* örömmel írt arról, hogy az itthon hallgatásra ítélt tudós írásait német és

**Az Evangélikus Hittudományi Kar tanárai Sopronban:
Dr. Kiss Jenő, dr. Kovács Sándor, dr. Pröhle Károly, Raffay Sándor püspök,
dr. Podmaniczky Pál, dr. Deák János, dr. Karner Károly, dr. Wiczián Dezső**

angol lexikonok és teológiai folyóiratok továbbra is megjelentették. A református *Vladár Gábor* – lelkes, később teológiai tanár – szerint a professor „rajta tartotta szemét korának szellemi-társadalmi mozgásain, és [...] biztos kézzel állította nemzeti létünk sorskérdéseit az evangélium kritikai mércéje alá”.

Az Evangélikus Evangélikáció munkásai és barátai 1957 tavaszán Fóton vették számba a konferenciák és gyülekezeti evangélikációk újraindításából fakadó feladatokat. Tanúja voltam, mekkora figyelem kísérte Karner professor megszólalását. Ő az előző időszakban tapasztaltak alapján a keresztség megbecsülésére hívta fel a jelenlévők figyelmét. Mondanivalójának lényege ez volt: az evangélium hirdetése és a keresztség nem választható el egymástól. **A megtérés vagy a hitre jutás a keresztségben kapott kegyelem megismerése és elfogadása.** Az evangélikáció tehát a keresztségben kapott kegyelem meghirdetése.

Egyházunk kritikus időszakaiban sem titkolta véleményét. *Ordass* püspök börtönbe kerülése után hivatalos tárgyaláson volt Budapesten. Hazaérkezésekor a soproni állomáson várakozó hallgatóknak a következőket mondta el: „az egyházvezetők szolgálai engedelmességgel teljesítik az állam elvárásait. Rabjai lettek egyházpolitikai döntésüknek, amelytől már képtelenek szabadulni. Pedig – s mondandóját a sportból vett képpel folytatta – meccs előtt kell eldönteni, akarunk-e futballozni! Ha már fel-

mentünk a pályára, akkor csinálnunk kell valamit a labdával, ha hozzánk rúgják!” Ezt az emléket *Dóka Zoltán* őrizte meg, s a másikat is, az 1958 tavaszán, *Ordass* püspök által összehívott Deák téri tanácskozáson elhangzottat. Akkor néhai professorunk így írta le egyházunk szorongatott helyzetét: „...úgy állunk most az állammal szemben, mint ahogy Krisztus Urunk állt Pilátus előtt: az igazság a brutális, igazságtalan hatalomnak kiszolgáltatva... Mégsem szabad elcsúszagdnunk!”

A Szentírásból való erős ragaszkodását, bátor kijelentéseit, Ordass püspökhöz való hűségét jól ismerte az Állami Egyházügyi Hivatal. *Grnák Károly*, az evangélikus osztály vezetője a lelkesképzést értékelő jelentésében szó szerint leírta a professor szavait, aki *Ordass* elítélése helyett a következőket mondta: „...*Ordass* most a hitvallástétel állapotába került, s ha az egész egyház nem is ért egyet vele, de tisztelni kell őt hősiességtől magatartásáért.” Ezért a visszarendeződés során 1958-ban *Wiczián Dezső* nyugdíjaztatása után *Sólyom Jenő* professor ellen indított eljárással párhuzamosan néhány nap alatt „egyházi közérdekből” nyugdíjazták. A családtagok emlékezetében élt egy levélváltás. Virág Jenő könyvtáros kérte vissza a Teológia könyvtárának könyveit. Karner professor válasza az volt: valamennyi könyvtári könyv bent van az akadémián, a professzori szobájában megtalálható. Hiszen „többet nem tettem meg a lábamat oda, arra sem volt alkalmam, hogy kedves tanítványaimtól elbúcsúzzam!”

E sorok írója azon az őszön kezdte meg a teológiai akadémián ötödik, utolsó tanévét. Mindnyájunk kirablásaként éltük meg azt, hogy néhány hónap alatt megfelelő-dött teológiánk tanári karának létszáma. Karner Károly kis nyugdíjjal költözött Sopronba, s ott élt haláláig. A soproni gyülekezet levéltárát rendezte, s néhány, külföldi folyóiratoknak szánt cikket kívül gyermekei és unokái számára készített *Időszerű hitvallás* című írásában foglalta össze irodalmi tevékenységét. A kis könyv előszavában olvashatjuk: „Értekeket nem tudok hátramaradottaimra hagyni. De úgy érzem, hogy joguk van maradandóbb örökségre, valamire abból, amit én is nem annyira szerettem, mint inkább magam is kaptam.” Egyházunk hitvallóinak öröksége azonban nemcsak a családtagoké, egyházunk minden tagjáé is. Ismernünk kell hát örökségünket!

ID. ZÁSZKALICZKY PÁL

Ajánlott irodalom

Böröcz Enikő: *Egyházfő viharban és árnyékban – Ordass Lajos evangélikus hitvalló püspöki szolgálata (1945–1958)*. 1. köt. Luther Kiadó, Budapest, 2012.

Dóka Zoltán: Lic. Dr. Karner Károly professor halálának 10. évfordulóján. *Keresztyén Igazság*, Új folyam 24. sz. 1994. tél. 19–21. o.

Karner Károly születésének 100. évfordulójára. *Keresztyén Igazság*, Új folyam 33. sz. 1997. tavasz. 5–13. o.

Zászkaliczky Pál (id.): Ötven éve történt – Dr. Wiczián Dezső, dr. Karner Károly és dr. Sólyom Jenő professorok eltávolítása az Evangélikus Teológiai Akadémiáról. *Keresztyén Igazság*, Új folyam 79. sz. 2008. ősz. 28–37. o.

Nem maradt el tőlem, és nem hagyott el engem

Bizonyágtétel Isten hűségéről

Budapesten születtem 1929. december 10-én. A nagycsepcsényi és muthnai Vladár család és a lengyel emigrációval Magyarországra került *Lovag Glazewski Ádám* leánya vagyok. Apám a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bankban igazgató volt, hét nyelven beszélt, édesanyám testnevelő tanár volt és kézimunkára okította a gyerekeket. Budapesten nevelkedtem, és boldog gyermekségem idején a Balaton partján lévő villánkban töltöttük a nyári szünidő nagyszerű napjait. Egy „bánatom” volt csak, hogy kicsi kortól tanulnom kellett németül és angolul. Fräulein töltötte velem és hűgocskámmal a napot, mert Édesanyám tanított az iskolában. Mesélt, éneket

tanított, sétálás közben vezetett be minket a német szavak világába.

Csodálatosak voltak és emlékeztettek a hittanóráink. Szüleim nagyünnepi keresztyének voltak. Édesapám katolikus volt, és igen szenvedett a kemény ítélettől, hogy nem áldozhatott, mert evangélikus leányt vett feleségül, evangélikus templomban volt esküvőjük, és gyermekei is evangélikusok lettek. **A tizenegyedik születésnapomra Bibliát kértem tőle, és az első laptól az utolsóig végigolvastam.** Sokszor kínlódtam a nehéz nevekkel és szakaszokkal, de megfogadtam, hogy kiolvasom, és ezt be is tartottam.

Nagyszerű éveim voltak a Deák Téri Evangélikus Leánygimnáziumban, ko-

moly tudást adott, lelki tartást és hazaszeretetet. Az utolsó érettségiző osztály voltunk az államosítás előtt, 1948-ban. Kitüntetésnek éreztem, hogy a tanárok és diáktársaim rám bízták a búcsúztatást ballagásunkkor. „Egyházi iskolánkban mindig találkoztunk Isten igéjével, és annak ígéretére állva nézünk a jövőbe: hová vezet az éltünk? »...nem bántja őket délibáb és a nap, mert aki rajtok könyörült, vezeti őket...« (Ézs 49,10; Károli-ford.) Jézus Krisztusban nem lesz délibáb az életünk, vezetni fog minket” – osztottam meg hitemet tanáraimmal és diáktársaimmal.

Érettségim után megindult a kántorképző Budapesten. Elvégzésével is készültem az orgona mellett töltött

gyülekezeti szolgálatra, melyhez ké-
sőbb gyönyörű feladatot kaptam az
énekkar vezetésében.

A második világháború vége felé,
a sűrű bombázások veszélyes idősza-
kában voltam konfirmandus a budavári
Bécsi kapu téri templomban. *Sréter Feri*
bácsi oktatása a szeretet és hit je-
gyében nagy hatással volt rám. Kíván-
tam elérni azt, amire hívott és biztatott,
de tizennégy éves serdülő leányként ta-
lálkoztam a világi élet kísértéseivel is.
Táncanfolyamra jártam, és az egyik
órán igen felkapott leány lettem. Este
végiggondoltam az életemet, és úgy
éreztem, nem ezt kerese. Biztos célt
szeretnék magam előtt látni, az Isten
biztos kezébe akarom tenni életem, rá
akarom bízni, ki legyen az életem
egyetlen társa.

1944. április 4-én volt a konfirmáci-
ónk. Az ígém egész életem nagyszerű
vezérfonala lett és maradt a mai napig:
„...maga az Úr, a te Istened megy veled,
nem hagy el téged, és nem marad el
tőled.” (5Móz 31,6) Nyáron eljutottam
egy konferenciára Gyenesdiásra, ott
Jézus megtalált, és én a világ legboldo-
gabb embereként utaztam haza. Ezt
elmondtam otthon az enyéimnek. Szó-
katlan üzenet volt ez szüleimnek, test-
véremnek, rokonaimnak, de **örömmel
kezdtek ők is figyelni, mit üzen Isten,
hogyan szeret és vezet minket, és el-
kezdtek olvasni a Bibliát.**

Szóltak a szirénák, mikor az ellensé-
ges repülők jöttek a főváros fölé, és
ilyenkor mindenki szaladt az óvóhelyre.
Odakészítettük a ruhát, cipőt, ha éjjel
kellett rohanni, de emlékszem, hogy
a Bibliámat is mindig vittem magam-
mal. 1944 karácsonya után leköltöztött
az egész ház a pincébe. A ház lakói
időnként összeültek, és kértek engem,
olvassak a Bibliából, és imádkozzunk.

A pincéből kikerülve is igen nehéz
helyzetekkel kellett megbirkózni. Ebben
a nagy szorításban Istennél, Jézusban
találtunk erőt. **A lelki ébredés áldott
időszaka volt ez.** Jártunk evangelizá-
ciókra, ifjúsági órára, és számomra igen
kedves leányórára. Emlékemben őrzöm
nagyon szeretett vezetőnőmet, *Frenyóné Márta*
nénit. Sokat köszönhetek
nekí, és mikor Albertiben elkezdtem
leányórákat vezetni, úgy éreztem, hogy
ezzel tartozom a fiataloknak, mert én is
annyit kaptam Márta nénitől.

Soha nem kíváncsi voltam a teológiára,
diakonissza sem akartam lenni. Csend-
ben azt kértem Jézustól, hogy legyenek
gyermekeim, és talán jó lenne, ha lel-
kész felesége lehetnék. Most egyszerű

leírom, hogy úgy is lett, de az úton az
Úr, az én Istenem jött velem, nem ma-
radt el tőlem, sem el nem hagyott
engem, amint megígérte.

Pál apostol egyszer úgy szólt: „...a fiú-
ságnak Lelkét kaptátok, aki által kiált-
juk: Abbá, Atyám!” (Róm 8,15; Károli-
ford.) Számomra Isten legkedve-
sebb neve: Atyám. Az édesapám sze-
mélye, szeretete segít Atyámnak látni a mindenség Urát,
úgy fogad engem, mint apa a leányát.
„...markaimba metszettek fel
téged” (Ézs 49,16; Károli-ford.) – biztat
mindig, és átélhettem hosszú életem
során, hogy segít, hordoz végtelen sze-
retete érdemtelenül, ingyen kegyelem-
ből, csak azért, mert gyermekévé
fogadott Jézus Krisztusban. Ismeri ter-
mészetemet, gyengeségeimet, küzdel-
meimet, és így vigyáz reám.

Lelkész felesége lettem, és megkap-
tuk gazdag áldását földi életünk sok
fontos helyzetében. Kaptunk hűséget,
szerelmet, gyermekeket, nagy családot,
földi jókat, minden szükségünkben bő-
séget. Jó dolog, ha az ember megta-
lálja Istentől kijelölt helyét és feladatát
ebben a világban.

Miért is akartam lelkész felesége
lenni? Mert azt gondoltam, hogy én is
szolgatársra lehetek a lelki munkában.
A *lelkész* szó a magyar nyelvben na-
gyon kifejező. Egy angol baráttal való
beszélgetésben jöttem rá gazdag jelen-
tésére.

**Tanított Istenem, hogy mindenki-
ben az embert, a lelket lássam.** Nem
számít sem származás, sem műveltség

Isten előtt. Lakásom legyen nyitva min-
denki előtt, senki sem jöhet rosszkor,
mindenki számára kész legyek. Tanított
az Isten, és szerettem volna tanulni
tőle. Nem volt nehéz meglátni, hogy
a falusi parasztemberek mennyi min-

denben különbek
nálam. Értének
ahhoz, amihez
én, falusivá lett
asszony nem
értek. Micsoda
szeretettel jöttek

tanítani a kis magok ismeretére, hogyan
kell elvetni, ápolni, gondozni a kony-
hára való terméseket, nevelni csirkét,
tömní kacsát, és megbirkózni a disznó-
ölés fáradalmaival. Felejthetetlen tava-
szi, nyári napok sorakoznak elélem, mikor
a parókia nagy kertjében velük együtt
„termelhettem”.

Ahogy sorban érkeztek a gyerekek,
átéltük a falusi emberek gondoskodó
szeretetét, amint hozták a kész ebéde-
ket, hogy a kismamának ne legyen
gondja a főzésre. Eszembe jut két
kedves ígém, melyet még fiatal lány-
ként kaptam: „Megnyitja az Úr előtted
gazdag kincsesházát...” (5Móz 28,12),
kincsesházát az ige mindennapi üzene-
tében és földi pályánk sok ajándékában.
És máshol: „**Örvendezz mindannak
a jónak, amit Istened, az Úr ad
neked...**” (5Móz 26,11) Ezért mondom
az Efézusi levél szavával: „Áldott az
Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja,
aki megáldott minket mennyei világá-
nak minden lelki áldásával Krisztusban.”
(Ef 1,3)

**ROSZÍK MIHÁLYNÉ
GLAZEWSKI MELITTA**

Kitekintés

Homsz, Szíria. Újra felszentelték a terroristák által kaszárnyának használt melkita keresztyén katedrális. Német és francia katolikusok járultak hozzá anyagiakkal a felújításhoz. Új oltár került az összetört helyébe, pótolták az eltűnt ikonokat. A gyülekezet Assisi Szent Ferenc vezérigéjére hallgatott, aki azt mondta: „egyházamat újra felépítem”.

Zürich, Svájc. Dr. Guy Bodenmann pszichológus óv a kisgyerekek túl korai intézményi rendszerbe küldésétől. Kutatások mutatták ki, hogy a svájci gyermekek 45%-a már most kapcsolatzavarban szenved. Szerinte az újszülött első két évében nincs jobb nevelője szüleinél.

München, Németország. A döntő többségében római katolikus Bajorország feltehetően újra evangélikus miniszterelnököt választ majd. Markus Söder jelenlegi pénzügyminiszter tagja a bajor evangélikus egyház zsinatának.

Buenos Aires, Argentína. Az ország szénátusa hivatalos ünneppé nyilvánította október 31-ét, bár az ország lakosságának csak 11%-a protestáns. A főváros polgármestere is részt vett a reformáció ötszázadik évfordulója alkalmából megrendezett „Marcha para Jesús” felvonuláson huszonötezer további polgárral együtt.

Berlin, Németország. Az ország tizenkilenc tartományi protestáns egyháza közül csak öt, többségében uniált vagy reformált egyház tart az állammal, amely törvénybe iktatta a „házasság mindenkinek” jelszóval, hogy az azonos

neműek kapcsolata a házassággal egyenlő. Ennek máig ellenáll a bajor és a württembergi evangélikus egyház. Utóbbinak most lezajlott zsinati ülésén 97 zsinati atya közül csak 36 szeretne volna követni az állami vonalat.

Phjongjang, Észak-Korea. Az évek óta tartó nukleáris fenyegetés ura, Kim Dzsongun egykor svájci diák volt. Senki sem tudja pontosan, hogy hány megfélemlített keresztyén él országában, azt viszont igen, hogy hat kényszermunkatáborban százhatvanezer embert kényszerít rabmunkára, köztük igen sok keresztyént.

Minszk, Fehéroroszország. A Nemzeti Könyvtár épülete előtt áll Francysk Skaryna bibliafordító szobra. Az ország vallási közösségeinek azonban távolról sem engednek meg ilyen nagy nyilvánosságot, hanem árgus szemekkel figyelik őket a kormány: 3524-et tartanak számon hivatalosan, közülük 1033 protestáns, 1681 ortodox és 496 római katolikus.

Varsó, Lengyelország. Százötvenezer hívő követte a *Solo Dios Basta*, azaz „Isten elégséges” mozgalom felhívását, és az ország határai mentén négyezer csomóponton imádkozott Lengyelország és a világ megváltásáért. „Mindenki irányában szeretetre elköteleztetek vagyunk” – Stanisław Gądecki érsek szerint ez motíválta a nagyszabású megmozdulást.

Vatikánváros. A pápa felszólította a ferenceseket, hogy alapítsanak példáját vegyék komolyabban: segítsenek a szegényeken, ne gyűjtsenek vagyont, s foglalkozzanak a kirekesztettekkel és megvetettekkel, még ha a világ ki is neveti őket ezért. „Öleljétek meg a mai leprásokat” – biztatott a pápa.

Bielefeld, Németország. Martin Tamcke teológiai professzor hosszabb látogatást tett a libanoni menekülttáborokban élő keresztyéneknél. Tapasztalata szerint az odamenekült fiatalok nagy többsége nem akar visszatérni hazájába, ahonnan a terroristák elűzték őket. Tartanak ugyanis a nyílt vagy burkolt iszlamista üldözéstől. Ez csak megerősíti a szomorú helyzetet: Német- és Svédországban ma több menekült keresztyén él, mint egykori, közlekeleti hazájukban.

Lipcse, Németország. A kommunista uralom alatt 1968-ban felrobbantott Szent Péter-templom helyére új egyetemi templom épült. Istentiszteleti célokra csak egy részét használják majd, és mellette egyetemi aulának és zenei központnak ad helyet. Míg a kommunista uralom alól felszabadult Kelet-Németországban új templom épült, a „szabad” nyugatnémet Münster egyetemi városban – amelynek egyetemén az ország legnagyobb római katolikus teológiai fakultása van! – „profanizálták” a dominikánus templomot. A város főpolgármestere büszkén hirdette meg, hogy ezen a helyen eszentül (végre?) az emberiség meg nem fejtett kérdéseit fogják boncolgatni.

Hongkong, Kína. A jövő évben sokkal szigorúbban akarja ellenőrizni a vallási közösségeket a kommunista kormány. A nemrég megjelent *Előírások vallási ügyekhez* című irat nem sok jóval kecsegtet. A helyi püspök szerint ezzel is bizonyítani akarja a rendszer, hogy semmi más istenséget nem tűr meg maga mellett.

Vatikánváros. A pápai kultúrtaács kéri Ferenc pápától a múlt században élt és kis híján az egyházból kizárt *Pierre Teilhard de Chardin* rehabilitálását. A francia jezsuita paleontológus és filozófus kutatásait indexre tették, és nem publikálhatott, mert tanításaiban eretnekségeket fedeztek fel az akkori hitvédők.

Berlin, Németország. A statisztikai hivatal szerint naponként legalább egy menekültet részére fenntartott létesítmény ellen követnek el merényletet Németországban. 2014 óta 76 esetben dúltak föl zsidó temetőket, az elkövetőket szélsőjobboldaliaknak tartják. De nyugtalanító jelei vannak a zsidóellenességnek az új menekültek között is.

Moszkva, Oroszország. Megköszönte az államelnök az ortodox és katolikus keresztyéneknek a szíriai keresztyének megsegítését. Közös ortodox és katolikus bizottság feladata, hogy feltérképezze a keresztyén létesítményeket ért károkat, és megszervezze azok kijavítását. *Putyin* elnök szerint ebbe a zsinatgógák is bele kell hogy tartozzanak.

Hága, Hollandia. A múlt század hetvenes éveitől kezdve egyre bővült azoknak köre, akik önként szeretnék megválni életüktől. Az egyre gátlástalanabb folyamatot bírálta most *Willem Eijk* kardinális, aki szerint egyre kevésbé lehet ellenőrizni a kialakult gyakorlatot. Nagy port kavart fel egy beteg esete, akit akarata ellenére, de hozzátartozói segítségével ölt meg egy orvosnő, mert az volt a véleménye, hogy betege túlságosan szenved.

Bonn, Németország. A Németországi Egyesült Evangélikus-Lutheránus Egyház (VELKD) zsinatán aggodalmát fejezte ki a namíbiai evangélikus püspök, *Ernst Gamxamub* a németországi egyházakból kilépők nagy száma miatt. Felszólította az egykori „anyaegyházakat”, hogy sürgősen kutassák ennek mélyebb okait. Majd így biztatta a zsinati atyákat: „Tovább is prédikáljunk, hívogassunk és imádkozzunk, és higgyünk az Isten felé való 180 fokos fordulatban.”

Tel Aviv, Izrael. Furcsa és kínos helyzetre derült fény, miután egy fekete-listán 6787 izraeli állampolgár nevét közölték, akiknek nincs rendben az állampolgárságuk. Izraelben ugyanis az anyakönyvezés a vallási közösségek, jelesül a rabbinátusok kezében van. Csak a náluk kötött házasságokat ismeri el a kormány. Mivel a nevezettek Ciprus szigetén vagy az USA-ban kötöttek házasságot, az izraeli jog szerint nem házások és nem izraeliek. Közülük többet már meg is fosztottak állampolgárságától, miután házasságkötésüket érvénytelenítették az izraeli hatóságok.

Moszkva, Oroszország. Az *életért* címen aláírásgyűjtés indult a túl szabad magzatelhajtási törvény ellen. Az országban 900 ezerre becsülik az évenkénti abortuszok számát. Az aláírás kezdeményezői neves színészek, értelmiségiek, sportolók. A vallási közösségek is fellázdak az abortuszok állami finanszírozása ellen.

Oxford, USA. Gyülekezeti tombolán soroltak ki főnyereményként két gépfegyvert. Egyre több gyülekezet vezetősége biztosítja híveit, hogy fegyverrel jöjjenek az istentiszteletre. A baptista imaházi vérengzés óta az egyházaknak is haladniuk kell a korrál, írta egy befolyásos fegyverkereskedő a reklámjában.

Barcelona, Katalónia. Több mint négyszáz római katolikus pap támogatja a népszavazást, hogy népe szabadon mondhasa ki akarátát. A tartomány lakosságának fele római katolikus, de ők is fele-fele arányban elszakadspártiak vagy -ellenesek.

Varsó, Lengyelország. Meglepő egységben kívánja a kormány és a „Szolidaritás” Független Önkormányzó Szakszervezet, hogy korlátozzák a boltok vasárnapi nyitvatartását. A parlament alsóháza nagy többséggel hozott határozatot, hogy márciustól kezdve már csak havonként kétszer, 2019-től egyszer és 2020-tól egyszer se legyenek nyitva üzletek vasárnaponként az országban.

Magdeburg, Németország. A Közép-Német Evangélikus Egyház nyilvánosan kért bocsánatot a kommunista uralom alatt üldözést szenvedőktől. Bevallja, hogy mindig is imádkozott ugyan értük, de az egyház a jogtalanság ellen nem emelte föl határozottan hangját. Azt is, hogy sok lelkes és más egyházi alkalmazott dolgozott együtt a Stasival (titkosszolgálat), és cserbenhagyta a rábízottakat. Az egyház egyre inkább tenni akar „az emlékezés gyógyulásáért és a kiengesztelődésért”.

München, Németország. A helyi egyetemen oktató hematológus, *Fuat Oduncu* arám orvostársaságot alapított, amelynek egyik célja, hogy Jézus nyelvét, az arámot az orvostudományban is meghonosítsa. Nemcsak arám orvosi szótár megírása a cél, hanem az, hogy az Irakban és Szíriában élő körülbelül félmillió asszír – vagy ahogy ők nevezik magukat: szurjoje – keresztyének legyen segítségére. Ezek a keresztyének büszkék arra, hogy nemcsak hisznek Krisztusban, hanem az ő anyanyelvét is beszélik.

Összeállította: Gémes István

Neuroteológia – Isten az agyban?

Az egyháztörténelem során a keresztyén hitet és teológiát már sok oldalról érte kihívás, de rendszerint a hit tárgya (egy-egy tantételek) vagy a hit forrása (a Biblia megbízhatósága) kérdőjeleződött meg. A 19. század óta azonban az olyan új tudományágak, mint a szociológia és a pszichológia nem pusztán a hit tárgyát, hanem a hit élményét, illetve a hit transzcendens gyökereit kérdőjelezték meg.

A vallásnak van társadalmi és lélektani megnyilvánulása, de ami ellen a teológia joggal tiltakozhat, az a szemlélet, amely a vallási értelemben vett transzcendenciát a kutatásból elvi alapon kizárja, illetve létezését csak szociológiai vagy pszichológiai jelenségként fogadja el, azt állítva, hogy a transzcendens nem más és nem több, mint lelki és társadalmi történések, folyamatok vallásos értelmezése.

A szociológia és a pszichológia ma már túl van a kezdeti, vallásbarátnak nem mondható megnyilvánulásokon. Elismerik a vallásosságnak azt a potenciálját, hogy pozitívan hasson a lelki egészségre és a társadalom egészére. A teológia számára is

hasznos tudomány lett a vallásszociológia és a valláspszichológia.

Az orvostudomány technikai fejlődése a 20. század végére már az agy sejtjeibe is kezd belemélyedni. A 20. század végére pedig megszületett az úgynevezett „neuroteológia”. Ez az új határtudomány a vallásosság, a hívőség, a megtérés, a spiritualitás, a misztikum és a paranormalitás gyökerét neurológiai történésekre és folyamatokra vezeti vissza, konkrétan a jobb halánték-lebeny epileptikus kisléséseire. **Olyan határtudomány, amely az agyműködés és a szubjektív élmények közötti kapcsolatot kutatja.** Megjegyzésre méltók azonban Susan Greenfield óvatosságra intő szavai: „Bármilyen forradalmiak, érdekesek és látványosak is ezek az új módszerek, abból, hogy az agy egy területe bizonyos fokú aktivitást mutat valamely feladat elvégzése során, még nem vonhatunk le messzemenő következtetéseket arra nézve, hogy mi történik, s mindez hogyan megy végbe. Csak annyit tudunk, hogy egy adott agyterület aktív, de ami mögötte van, az nem fejthető meg pusztán a képalkotó technikák segítségével.”

A neuroteológia azonban a vallási élményt átélők agyi aktivitását nem csupán leírja, hanem értékeli is, ezért inkább sajátos vallásszemléleti irányzatnak tekinthető, de éppen a természettudományos módszertan sajátosságai miatt semmit sem bizonyíthat vagy cáfolhat vallási kérdésekben. Minden emberi élménynek, gondolatnak, erkölcsi ítéletnek, viselkedésnek megfeleltethetők bizonyos agyi aktivitások. „A vallásos észlelések egyéntől független realitását nem erősíti meg, és nem is cáfolja az, ha kimutatjuk a vallásos élmények agyi folya-

matait” – írják Jeffrey Saver és John Rabin agykutatók.

Az alapvető módszertani hiba: meg lehet figyelni, hogy X, Y és Z agyában ugyanaz a neurológiai folyamat zajlik le, amikor például mindhárman megijednek valamitől, de pusztán ebből nem lehet arra következtetni, hogy ijedségük tárgya valóban létezik-e. Az élmény érzelmi töltete és idegrendszeri hatása teljesen azonos lehet, attól függetlenül, hogy éppen átélt élmény vagy csak emlék, és hogy a veszély valóságos-e vagy csak képzelt. A vallási élmény sem mondhat semmit tárgyának létezéséről vagy nem létezéséről. A különféle vallási hagyományok által használt kifejezések és az általuk leírt jelenségek az esetleges fogalmi vagy élménybeli hasonlóságok ellenére is különböző világnézeti rendszerbe ágyazódnak, ezért a különféle vallásos emberek számára a jelentőségük is teljesen más. **Ennek a vallástudományban közismert ténynek a neuroteológusok rendszerint nem tulajdonítanak jelentőséget.**

A neuroteológia az egyéni élmények közül azokkal foglalkozik, amelyek a nem vallásos emberek számára különösek vagy látványosak, az átlagos vallásos emberek hétköznapi élményei ugyanakkor érdeklődési körén kívül maradtak. A neuroteológia megállapíthatja, hogy vallási szertartások vagy mesterséges elektromágneses ingerek direkt módon ki tudnak váltani vallási élményeket, vagy bizonyos idegpályákat rendszeres szertartások vagy mesterséges ingerlés révén be lehet jártni, miáltal a vallási élmény indirekt módon is kiváltódhat. Ez azonban nem bizonyítja, hogy az ilyen élmény mögött sosem volt és nem is lehet egy agyon kívüli valóság, vagy hogy az

ilyesmibe vetett hitnek az ismétlődő szer-
tartások a kiváltó és fenntartó okai. Akár-
csak egy házastársi kapcsolat esetében: ha
a házastárs iránti érzéseket ki is lehetne vál-
tani mesterséges ingerekkel, és ha ezek az
érzések a mindennapok
rutinjában meg is tud-
nak kopni, vagy éppen
a rítusok tudják frissen
tartani, attól még a fele-
ség az esküvő óta igenis
létezik.

A materialista neuro-
teológia állítása, misze-
rint maga az „esküvő” (a megtérés) is
csupán epileptikus agyi kislülések eredmé-
nye, ezért a „feleség” (Isten) csupán az agy-
ban létezik. A feleség példájánál maradva:
onnan lehet tudni, hogy X-nek van-e fele-
sege, hogy a hölgyet más is látta már, így
az a „hölgy”, akít még soha senki nem látott,
valószínűleg csak X fejében létezik, de
akkor X beteg. **Isten sem látható, mégis
mentálisan egészséges teisták százmilliói
számára létezik**, mert ő pont az, akinek
a létéről nem körülnézéssel lehet tudomást
szerezni, hanem sok más módon. Ez pon-
tosan az a téma, melyben a természet-
tudományos megközelítés szükségszerűen
csődöt mond.

A neuroteológia a vizsgálati alanyok él-
ményeit értelmezni kívánja, de a vallásos és
a nem vallásos értelmezési lehetőségek
közül egyértelműen a nem vallásosat ré-
szesíti előnyben, ami azonban nem jelent
nagyobb tárgyilagosságot.

Amikor tibeti szerzetesek, illetve ferences
és karmelita apácák meditatív élményeit
vizsgálták, a sok hasonlóság mellett jelen-
tős különbséget is felfedeztek. Míg a budd-

histák egyszerűen kikapcsolták az agynak
azt a részét, amely az érzékelésért fele-
lős, ez a rész a keresztyének esetében aktív
maradt. Az ok a neuroteológusok számára
is világos volt: a keresztyének meditációja

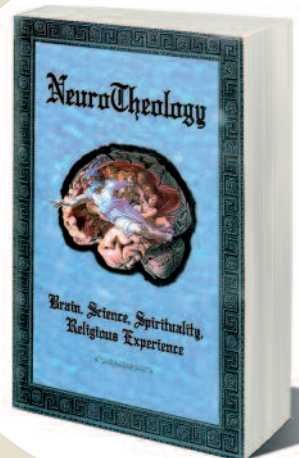
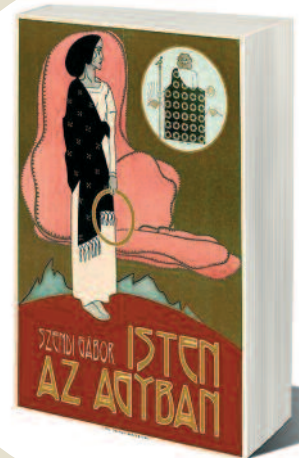
nem az értelenséget
célozza, hanem az én
alávetését az isteni „Te”-
nek. Az igen hasonló
neurologiai jelenség-
ként megfigyelhető val-
lási élmények mögött
óriási világnézeti eltéré-
sek állhatnak. A neuro-

teológia nem cáfolhatja vagy bizonyíthatja
a teista értelemben vett Isten létezését,
csak bizonyos élmények agyra kifejtett
hatását.

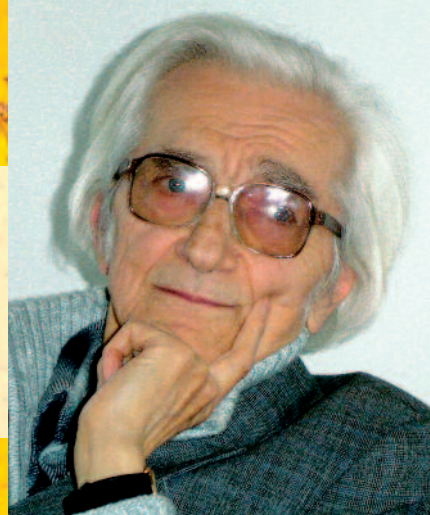
Ha azért lehetséges annyi mindent egy
kalap alá venni, mert mind mögött ugyanaz
a neurologiai tünet áll, akkor a neuroteoló-
gus teljesen rá van utalva a vizsgálati alany
beszámolójára, hiszen a megfigyelt agyi
aktivitás önmagában még nem árul
el semmit arról, hogy konkrétan mi történt,
illetve mit élt át az illető. **Jézussal találko-
zott vagy egy ufóval?** A jövőbe tekintett,
testetlennek érezte magát, vagy érvessztést
élt át? Kérdés tehát, hogy maga a neurote-
ológus egyáltalán mit mondhat azon
kívül, hogy az agyban ilyenkor történik
valami?

A neuroteológia nem adhatja meg
a végső választ a vallás mibenlétéről vagy
Isten létéről. Ezt elvben a neuroteológusok
is tudják, de a gyakorlatban mégis rendsze-
resen átlépi kompetenciájuk határait.

DR. SZALAI ANDRÁS
apologia.hu

A hit, amely látóvá vakít

Simai Mihály

Simai Mihály költészetében, gondolkodásában szereti a tartalmas szójátékokat annak érdekében, hogy mély igazságokat fogalmazzon meg. Két éve szellemesen reagált arra a megfigyelésre, hogy már hosszú ideje felbukkannak a verseiben a vallásos, helyesebben szakrális elemek. Így fogalmazott: „Ahogy a korról az ember fizikuma gyengül, úgy kell erősödnie a metafizikumának.” Mintha csak egy modern Pál apostol szólalt volna meg, akinek Krisztust követő őse a korinthusiaknak tárta fel azt az igazságot, mely szerint a külső emberünk (fizikumunk) a körülmények hatására romolhat, de sokkal fontosabb, hogy a „belső emberünk” újuljon meg napról napra az „Ő Lelke által” (2 Kor 4,16; Ef 3,16).

Élete lelkiekben nagyon gazdag, ennek a teljes bemutatására e pár soron belül nincs lehetőségünk. Ám fontos megemlítenünk, hogy Simai Mihály szegedi költő élete legfontosabb élményeinek tartja a „transzcendenssel való találkozásokat”, és úgy éli meg emberségünket is, hogy isteni természetünk (teremtettségünk) csoda, és fel kell fedezni, hogy „ezt az esendő testet a lélek emeli túl minden stáción”.

Epistola

Söpröm, söpröm a faleveleket,
– mint egykor ők, a drága öregek.
Medgyesen, Gyulán, Alsóvároson...
s akárcsak ők, én is úgy érzem: dolgozom...

Pedig lehet, hogy csak áltatom magam,
hogy a lételemnek még értelme van,
s valamit mégis használok talán
– Isten levelező tagozatán.

Három település neve fordul elő a versben, aminek oka van. Simai Mihály pedagógus, újságíró, költő 1935. augusztus 14-én született Medgyesegyházán, s a keresztség szentségében az ottani evangélikus templomban részesült. Kisgyermek, amikor a család Gyulára költözik, ahol előbb a konfirmációra, majd az érettségire kerül sor. Szegeden tanári diplomát sze-

rez, és itt él ma is, ahol pedig – vallja – „gyüttmönt ember vagyok, mert nem itt születtem, de bennem van a város”, amit egyik versében így fogalmaz meg:

„Szeged száz régi szögletét,
a Dóm imádság-ihletét,
fűvészkert fészek-melegét,
boszorkánysziget zöld hevét...”

– nagyon szeretem, teszi hozzá már prózában.

Túl a földrajzi adottságokon (ez is metafizika) nagyon fontos igazságra tanít a versei szépségével, hogy az ember nagy élménye a csoda felfedezése. Az, hogy megszületünk, csoda, s átéljük a növekedés csodáját, az érzés és a gondolkodás kibontakozásának csodáját. Az életet úgy kell megélni, hogy minden csoda.

A költő azt vallja, hogy modern korunk végzetes tragédiája, hogy elfelejtette a csodát, és „eszelsz fanatizmussal” csak két beteg (vagy beteggé tevő) dologra koncentrálna: a pénzre és a hatalomra. Az ezek megszállottjai el is veszítik a létezés igazi csodáját, ha szegények, ha gazdagok, csak panaszuk, siralmuk, értelmét veszített életük marad.

Olasz Sándor, neves szegedi irodalomtörténész, a magyar irodalom egykor legjobb ismerője mondta Simai Mihályról, hogy „ontológiai, metafizikai líra” az, amit művel. Persze igazi szakértő nélkül is, verseit olvasva, felismerjük a költő csodálatos bizonyágtételét létünk igazi forrásáról, támaszáról, Istentől.

S még a hit hatalmas erejéről írt rövid, de tömör verse csendüljön meg a lelkünkben együtt a többi „istenes” versével. Ezzel csak azt érzékeltetem, hogy érdemes (lenne) olvasni Simai Mihály verseit, mert tanítanak, gyönyörködtetnek, csodálkozásra készítetnek, és nyomában járva még jobban felfedezzük a lét csodáját, ráadásul az isteni lét csodáját. Hit által, íme:

Messiás

A végtelenből várni valakit,
ki végest végtelenné alakít,
– ezt nem tudja megtenni, csak a Hit...
ha látóvá vakít!

RIBÁR JÁNOS

Luther igehirdetéseiből

„Ha egy gonosztevőt elítéltek volna, mert megfojtott egy herceget vagy egy királyfit, te ártatlanságod tudatában biztonságban éreznéd magad, amikor a történekről énekelsz, sőt eljátszod az eseményt, talán éppen a tettes szerepében. De képzeld el, milyen szorult helyzetbe kerülnél, ha játék közben valaki rád rontana, legyúrna, és bizonyítaná, hogy itt nem színjátékról van szó, hanem a valóságban is te követted el a szörnyű gaztettet. Helyzetedet csak súlyosbitaná, ha időközben lelkiismereted is elpártolna tőled. Ugyanilyen félelemmel kellene fontolóra vened a Krisztus szenvedését is, valahányszor a passiót hallgatod. Mert a benne szereplő gonosztevők... mégis a te bűnöd szolgálai voltak, és valójában te vagy az, aki az ő bűneik által Isten Fiát megfojtottad és keresztre feszítetted.” (1519)

„Ez a történet [Lk 23,39–43] a lator személyében példaképet állít elénk... A lator kínok között vergődik, tehát el kellene keserednie. Ám ő mégis igehirdetővé válik,... száját megnyitva vallást tesz Krisztusról a főpapok és írástudók előtt. Ők csak szitkozódnak, és semmibe veszik Krisztus fenségét, míg a latornak olyan merész a szíve, hogy semmibe veszi a Krisztust ért gyalázatot. Ez maga a hit!... Neki bátorsága van ahhoz, hogy mindenkit üdvösségre szoruló lényként kárhóztasson, és egyedül Krisztust ismerje el büntelenné... A lator szemei bizonyára megvilágosodtak... Látja, hogy Jézus király, akinek országa van, amelyben helyet kaphat az ember... Bárcsak felismernénk ezt!” (1529)

„Több mint harminc eretnekkal akadt már dolgom, akik mindnyájan ki akartak oktatni. Ám én ellenálltam nekik a következő ige segítségével: »Őt [Krisztust] hallgassátok!« (Mt 17,5) Éppen ez által az ige által tartott meg idáig Isten kegyelme engem. Ha nem így történt volna, akkor már harmincszor tértem volna át különféle hitre. Az eretnekek a vitát és a téveszméket keresik, miközben nekünk újra és újra ki kellene térnünk hitünkől, és igazat adva nekik meg kellene hátrálnunk. Én viszont azt felelem nekik: »Nem fogjuk ezt tenni, Isten segítsen minket!« És mégis inkább elszenvedem tőlük az összes szitkot, minthogy akár egy jöttányit engedjek Isten szavából, aki ezt mondta: »Őt hallgassátok!«” (1546)

Válogatta: Göllner Pál

„Hogy mindnyájan egyek legyenek”

János 17,21

Krisztus egyháza, e széthullt edény,
élő vizét tört cserepekben őrzi,
s vannak, akik még tovább tördelik.
Amikor elment, így imádkozott
pedig: „mindnyájan egyek legyenek,
amint Te bennem s én Benned, Atyám!”

Mi meg hitünkől falat emelünk,
pedig híd kell a szakadékon át
felekezettől felekezetig,
néptől népig, lélektől lélekig.
Hisz egy nevünk van: emberek vagyunk,
egyképpen szánt a bűn ekéje rajtunk,
egyképp gyötör meg minden fájdalom,
s ha a Föld bármely pontján dül a harc,
keresztyénségünk csódjé benne van.

Tanuljuk hát a főpapi imát,
s minden imánkknak refrénje legyen:
a kegyelemben és a szeretetben,
az Atyában és a Fiúban egyek
legyenek végre, kik Őt követik!

Mert a bűnnek nincs felekezete,
s a kegyelemből sincs kiközösítve
sem nép, sem ember, sem felekezet.
Isten előtt nem fontosak a formák,
csak a szív fontos: „Szeresd az Urat
teljes szívedből...!” És a bizonyíték:
felebarátod, mint magad szeresd!

FÜLE LAJOS

A megújuló rádiómisszió

Rádiómisszió – a Hídnak és elődjének, a Misszió Magazin-nak az olvasói eddig is többféle formában találkozhattak a kifejezéssel. Rádiómissziós konferenciák, rádiómissziós kapcsolatok, rádiómissziós interjúk... Jobban a köztudatban volt mindez a többi missziói szolgálattal együtt.

Mára a világ kitért, szabadon áramlik benne az információk hatalmas mennyisége számos újfajta csatornán keresztül. Nem kis kihívás követni ezek változásait, melyeket – életkor és személyiségtípus szerint – ki-ki izgalommal vagy sóhajtozva vesz tudomásul. Mi örülünk, hogy az eltelt évek során növekedett az az eszköztár, amely munkánk gyümölcseinek a továbbadását lehetővé teszi. Több honlapon megjelennek hangzó és írott anyagaink, hasznosnak bizonyul a Facebook és egyéb, internet adta kapcsolattartási módok a mindennapi munkánk során.

A *Misszió Magazin Híddá* alakult, de továbbra is Krisztus-központúan igyekszik ellátni missziói küldetését. A korábban kazettán kiadott hitépítő hanganyagaink immár CD-n és az interneten érhetőek el. A rádióhallgatás lehetőségei, szokásai is átalakultak. Hol található a helye ma a rádiózásnak és akár a mi *Lélekhangoló* műsorunknak? **Azokon a területeken, amelyek minden korban előtérben vannak:**

- az emberek Isten felé való szomjának oltásában, Krisztus hirdetésében;
- a még nem hívő emberek közvetlen hangvételi megszólításában;

- az értékes ember–ember, ember–Isten kapcsolatok építésében;
- keresztyén testvérek, szolgálatok megismertetésében;
- és nem utolsósorban: Isten dicsőségének emelésében.

Így szolgálhatja hallgatóit a hallás különleges és egyedi lehetőségeit előtérbe helyezve a Magyar Evangélikus Rádiómisszió, melyben ez elmúlt húsz évben legalább húsz technikai, médiás, lelkesítő, lelkipályozói vagy adminisztratív elhivatottságú munkatárs fordult meg.

Hétről hétre ajánljuk a nálunk elhangzó, Istenről tanúskodó szavak, rámutató élettörténetek Krisztust hordozó híreit. Rádióműsorunkkal hozzáadunk egy szint egyházi és világi rádiók programfolyamához; hogy akár munka, akár utazás közben, akár más tevékenység mellett beszökjön, beszűrődjön és a szívekbe hatoljon akár csak egy szó is, amelyen keresztül Isten maga hajol közel. És felemel, Krisztushoz terel, majd új életet indít el az őt befogadó-

ban. Kiváltság ebben Isten keze alatt munkálkodni.

ERDÉSNÉ KÁRPÁTI JUDIT

A Lélekhangoló témáiból:

- Megtérések, életváltozások
- Családi kérdések a hit fényében
- Keresztyénként világi szakmában
- Krízisek és szabadulások történetei
- Evangélikus és felekezeti közti szolgálatok, missziók megismertetése

Szót kapott műsorainkban többek között: ács, óvónő, orvos, tanár, jogász, zenész, misszionárius, divattervező, énekes, sérült emberek terápiás vezetője, lelkesítő, informatikus, mérnök, grafikus, börtönigazgató, színművész, volt elítélt, pszichológus, autószerelő, főnövér, méhészt, biológus, életvédő, üzletember, egyetemista, író, gyógypedagógus.

**EVANGÉLIKUS MISSZIÓI KÖZPONT –
MAGYAR EVANGÉLIKUS RÁDIÓMISSZIÓ**

„A hit hallásból van...”

Székely asztali áldás

1. Ki asz-talt te - ri - tesz az é - gi ma - dár - nak,
2. Gond-vi - se - lő A - tyánk, asz - ta - lod - tól kel - ve

Te - rits asz - talt, te - rits sze - gény - nek s ár - vá - nak,
Szív - böl há - lát a - dunk, ke - zünk ősz - sze - té - ve.

Nyújtsd ki, A - tyánk, nyújtsd ki jó - sá - gos ke - ze - det!
Áldd meg ezt a há - zat s en - nek a gaz - dá - ját!

Adj a kol - dus - nak is táp - lá - ló ke - nye - ret!
For - ditsd víz - sza né - ki a ven - dég - lá - tá - sát!

É - tel - ben, i - tal - ban le - gyen bő - ven ré - szünk.
Szánd meg a sze - gényt, a szen - ve - dőt s az ár - vát,

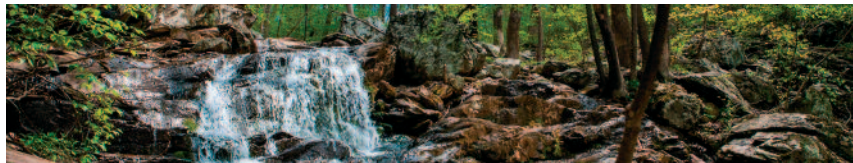
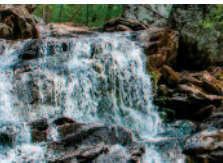
Gond - vi - se - lő A - tyánk, kö - nyö - rög - ve ké - rünk!
S a ben - ned bí - zók - nak vi - seld min - dig gond - ját!

A - - - men.

Dallam: Berkesi Sándor

Élő forrás

2018 éneke

Én a - dok Majd a szom - ja - zók - nak az é - let for - rá -
sá -ból in - gyen! El - tik - ka - dok, Szom - jas va - gyok!
eny - hü - lést hol lel - he - tek én? É - gő hi - ány hajt most Hoz -
zád! I - gé - re - ted ne - kem re - mény!

Dallam és szöveg: Bence Imre

Beszélő képek

„Bizony, az Úr
ajándéka a gyermek,
az anyaméh
gyümölcse jutalom.”

(Zsolt 127,3)

Jutalom, melyet nem érdemel ki az ember, egyszerűen adatik. Nem azért, mert jár, nem azért, mert méltó rá, leginkább azért, hogy e kicsiny életen keresztül ránk ragyogjon Krisztus szeretete. A legnemesebb küldetés és a legcsodálatosabb hivatás gyermekeket nevelni, tanítani, megmutatva számukra annak az Istennek a szeretetét, kegyelmét, aki életre hívta őket. Mérhetetlen hála van a szívünkben, hogy három drága kincssel ajándékozott meg bennünket az Úr Isten. Adja bölcsességét, hogy hitben, szeretetben, sok boldog pillanatot megélve nevelhessük őket.

HORVÁTH-CSITÁRI BOGLÁRKA FLÓRA

Fotó: Náray Viktória

Fotó: Szeverényi

„Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét!” (Jn 1,29; mai ige)

Luther mit mond erről? „Most már tudjuk, hol vannak a bűneink. A törvény a mi lelkiismeretünkre nehezíti, de Isten leveszi rólunk, és a Bárány vállaira helyezi azokat. Ha a bűnök rajtam feküdnének, veszve volnék. Mert erős hatalom a bűn. De szól az Isten: tudom, hogy bűnöd elbírhatatlanul nehéz; azért hát lásd: leveszem rólad, és az én Bárányomra helyezem. Te pedig hidd ezt, mert ha így teszel, szabad vagy a bűntől. Különbön is a bűnnek csak két helye van: vagy a te nyakadon ül, vagy Krisztuson, az Isten Bárányán. Ha a te hátadon lo-vagol, akkor el vagy veszve, de ha Krisztuson van, szabad vagy, s üdvözülsz. Nos: válassz! Törvény és jog szerint a bűnnek rajtad kellene maradni, de Isten kegyelméből a Bárányra vetette. Különbön ha Isten törvénykezni akarna ve-lünk, végünk volna. Világos beszéd ez, és hatalmas ige!”

A legnagyobb

Fotó: Szeverényi

Úton ismét... A mester elől halad.
Mögötte a tizenkettő elmarad.

Vitatkoznak: Bizonyíték ki se fogy...
Dönteni kell: ki köztük a legnagyobb!

- Én gyógyítottam a legtöbb beteget!
- Az én imám nyitja tágra az eget!
- Prédikálok, s megtérnek a bűnösök!
- Hatalommal űzöm ki az ördögöt!

Sok nyomós érv itt keményen összecsap,
S a Mester egy kis gyermeket ölbekap,

Felemeli a magasba, s mosolyog:
– Láthatjátok már, ki itt a legnagyobb!

Siklós József

Fotó: Györi Gábor Dávid

A börtönrács mindkét oldalán ugyanarra a Szabadítóra van szükség. Erről beszélt a korábbi börtönparancsnok és az egykori fogvatartott a Szehele Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium diákjai előtt 2018. január 3-án.

Boros Lajos példája intő lehetett a tizenéves diákok számára. A kísértés és a bűn először soha nem mutatja meg igazi arcát. Amikor pedig felismerhetővé válik igazi természete, sokszor már késő. A többszörösen elítélt bűnöző számára is a Jézus Krisztussal való személyes találkozás hozta el a változást és ezzel együtt az új élet reménységét.

Vatai Gyula börtönörként, majd karrierje csúcán ezre-desi rangban szolgáló börtönparancsnokként hasonlóan átélte a megváltásra szorultságot. Embernek és embersé-gesnek maradni minden helyzetben és mindenkivel lehetetlen csupán emberi akarásból. Sokan káini cinizmussal kérdeznak vissza: „Őrizője vagyok a testvéremnek?” Isten azonban ma is komolyan veszi és számon is kéri rajtunk ránk bízott embertársainkat!

Köszönjük az eszméltető és reménységet adó bizony-ságtételeket, amelyek egy sokszor távolinak tűnő világot ismertettek meg velünk, s közben tükröt állítottak elénk.

GYÖRI GÁBOR DÁVID

Bengalúruai misszió

November elején érkezünk Indiába, Bengalúruba. Azóta már eltelt két hónap, és Isten lépésről lépésre vezet minket. Biztonságos helyen lakunk, egy lakótelepen albérletben. Ezt a területet örök védik, így én is bármikor ki tudok menni a kisfiunkkal sétálni. Azonban más-hova elmenni egyedül – főleg európai nőként – elég veszélyes.

Az elmúlt idő alatt itt, a lakótelepen több anyukával és gyerekekkel is összeházasodtunk, és lassan szeretnénk majd őket elhívni a gyülekezetbe. Ehhez bölcsességre van szükség, mert nem lehet csak úgy hirtelen az evangéliumról beszélni.

Közben elindultak az istentiszteleti alkalmaink vasárnaponként, egyelőre a mi otthonunkban, de keressük az erre megfelelő külső helyszínt.

Karácsonykor a misszióink két helyen szervezett karácsonyi evangélizációt. Az egyik Orissza államban volt, ahol szegény gyerekeknek új ruhákat ajándékoztunk, és az alkalom végén ételt kaptak, a másik pedig Karnátaka államban. Ez utóbbi helyen 26 gyermeknek adtunk új ruhát, a résztvevőknek pedig ebédet. Erre az alkalomra sok nem hívő is eljött, és hisszük, hogy Isten elvégzi bennük is a munkáját.

További információ: www.missionfortheLost.org

E-mail: misszioazelveszettekert@gmail.com

SÁNTA ÁGNES

Az Evangélikus Missziói Központ fontosabb szolgálatai 2017 második felében

Igehirdetés, előadás, evangélizáció

Révfülöp, Miskolc-Diósgyőr, Sárszentlőrinc, Piliscsaba, Siklós, Debrecen, Szarvas – Közéshalom, Szarvas – Ótemplom, Szerencs, Balatonszemes, Budakeszi, Oroszlány, Nyáregyháza, Tahitótfalu, Dabas-Gyón, Galgaguta, budapesti szlovák gyülekezet, Budapest-Deák tér, Dunaújváros, Érd, budapesti Roma Galéria, Óbuda, Svábhegy, Ercsi, Kistarcsa, Kiskőrös, Pécel, Csepel, Oroszlány, Pesthidegkút, budapesti MEE Országos Iroda, Eger, Budapest – Gyorskocsi utcai börtön

Erdély (Románia): Válaszút, ifjúsági találkozó

Felvidék (Szlovákia): Pazdics, Dunaszerdahely, Szepsi, Torna

Németország: München

„A vidám szív a legjobb orvosság, a bánatos lélek pedig a csontokat is kiszárítja.”
(Péld 17,22)

Derű

A HOSSZÚ ÉLET TITKA

Egy műsorba meghívtak egy házaspárt. A néni és a bácsi is százéves volt. A műsorvezető – a bácsihoz fordulva – nem hagyta ki az ilyenkor szokásos kérdést:

– Bácsi, maga szerint mi a hosszú élet titka?

Mire ő:

– Tudja, amikor a feleségemmel összeházasodtunk, már vagy hetvenöt éve, megegyeztünk, hogy ha elkezdünk veszekedni, nem folytatjuk tovább, hanem az egyikünk kimegy a házból. Hosszú életemet annak tulajdonítom, hogy rengeteget voltam friss levegőn!

HARMONIKUS ÉLET

– Gyerekek, ki tudna mondani egy példát a harmonikus házasesetre? – kérdezi a tanár.

Móricka jelentkezik:

– Az én nagyszüleim harmonikusan élnek. A nagypapa horkol, a nagymama meg süket.

BOCSÁNAT

– Rabbi, lehet bocsánatot kérni telefonon is?

– Hát persze, miért ne lehetne? – válaszolja a rabbi. Kohn fel is hívja Grünt.

– Halló, Kovács lakás?

– Nem! – feleli Grünt.

– Akkor bocsánat!

Ajánló a 2018. év missziói programjaiból

- **Március 20.** Piliscsaba – országos missziói konzultáció
- **Május 12.** Aszód – az Északi Evangélikus Egyházkerület missziói napja
- **Május 21.** Pestszentimre, Sportkastély – a Déli Evangélikus Egyházkerület missziói napja
- **Május 26.** Győr – a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület csendesnapja
- **Június 25–29.** Révfülöp – Ökumenikus lelkesítő konferencia
- **Július 1–4.** Piliscsaba – nyári konferencia (Evangélikus Missziói Központ)
- **Július 25–29.** Bük – Szélerősa találkozók
- **Augusztus 22–26.** Balatonszemes – BalatonNET evangéliumi találkozók
- **Október 6.** Budapest-Deák tér – országos evangélizáció
- **Október 14.** Miskolc – Ökumenikus missziói nap

A játékról kétszer

	SZILVÁSI LAJOS GONDOLATA	SPANYOL NÉPI TÁNC	EMELKEDŐ VÍZSZINTŰ (FOLYÓ)	TASZIT	KETTŐNK KÖZÜL NEM TE	VAS MEGYEI KÖZSEG	KISFALUDY... KÖLTŐNŐ (1836–1911)	KERTI SZERSZÁM	KEDVELT KÁRTYAJÁTEK	...ERZSÉBET; KÖLTŐNŐ VOLT	NÉVELŐ	MORZEHANG	PSZEUDONIM	SYLVESTER STALLONE BECENEVE	ZENÉSZ, HUMORISTA (ANDRÁS)	KÉSZÍTETTE: MELEG DAVID
ALBERT EINSTEIN GONDOLATA	A															E
PER FONTOS SZEREP-LŐJE											KONZISZ-TENCIA					
SZOMJ-OLTÓ					JELENTÉS, IDEGEN SZÓVAL							JUHÁSZ TERELI				
ÜSTI... LABEM: CSEH VÁROS				TETŐFEDŐ ANYAG					AZ EGYIK APOSTOL					ROMÁN AUTÓJEL		
PERBEN ÁLL!		ELNYŰTT						OPHEL-MODELL								BŐR
GOMBA-SZELETI!		SZÍVESSÉG JELZŐJE LEHET						...HIÉNA; RAGADOZÓ						BÖRTÖN-LAKÓ		BEKEZDÉS, LATIN SZÓVAL
REPARÁL			A BESZÉD EGYSÉGE				SZABÁS-MINTA									
PORTÉKÁN ELLENÉR-TÉKET FEL-TUNTET			SILÁNY MINŐSÉGŰ				ORMÁNYOS MEDVE									
GORSIUM MAI NEVE						CSEH SÖR-MÁRKA								...BEACH-VÁROS		
A LEGATO ELLEN-TÉTE A ZENÉBEN						ANGOL CSAPATI								TENGER, OLASZUL		
					ARANY JÁ-NOS HŐSE											
				'BOLDOG' NŐI NÉV												
				CIN-KERET!						ARAD ME-GYEI FALU						
										ÜRES TEREM!						
									LOMB-TALAN					TÁPLÁLÓ ITAL		
									AZ ELEKT-RON JELE					A SUGÁR JELE		
															PÁRA!	

A megfejtéseket a szerkesztőség címére várjuk: Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

Az előző szám keresztrejtvényének megfejtése a következő ige: Példabeszédek 22,6.

Könyvajánló

Krisztusért járva követségben
Széll Bulcsú evangélikus lelkész igehirdetési
Kispesti Evangélikus Egyházközség, 2017

Szeretettel ajánlom azoknak, akik már hallották élőben elhangozni némelyik igehirdetést, de azoknak is, akik soha nem hallották őt. A kötetben az egyházi év minden vasárnapjára és ünnepére találunk igemagyarázatot. A könyv a Szentlélek eszköze lehet abban, hogy Bulcsú bácsi szolgálata ezen keresztül folytatódjon.
Herkely János

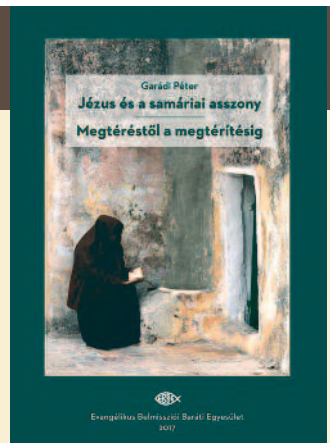
Megrendelhető Deák László lelkészától: 06-20/366-5790
Ára: 1500 Ft

Megjelent az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület legújabb kiadványa:

Garádi Péter:
Jézus és a samáriai asszony
Megtéréstől a megtérítésig
Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület, 2017

Ajánljuk ezt a könyvet felekezettől függetlenül bibliakör-vezetőknek, biblia- és imakörök tagjainak, házi csoportoknak, lelkészeknek és nem lelkészeknek. Mindenkinek, aki tudja – és annak is, aki nem –, hogy Jézus találkozni akar vele. Továbbá azoknak, akik már találkoztak a Feltámadással, és elfogadják, hogy a Szentlélek újra emlékeztesse őket erre.

Megrendelhető az Evangélikus Missziói Központtól:
Telefon: 06-1/400-3057; e-mail: evmis@lutheran.hu
Ára: 900 Ft

Dsida Jenő Tavaszi ujjongás

Fotók: Szeverényi

Tarka virágnak
Illata kábít, –
Édes a méz mit
Kelyhe kínál;
Lebben a lepke,
Röppen a méh –
Sok kicsi vándor
Kedvese ajkán
Csókra talál.

Nincs ma halál,
Él ma a földön
Mit csak az Isten
Élni teremtett; –
Harsog a himnusz,
Hangos a táj! –
Semmi se fáj,
Minden örömré,
Tűzlobogásra
Szítja a lelket...

Újra születünk
Zöld lobogóval
Lepkefogóval
Táncra megint!
Csókot a földnek,
Csókot a fának,
Csókot a rügynek,
Mert a hatalmas
Égi Jövendő
Hírnöke mind!

Hallga, mi szépen
Csendül a nóta,
Csörtet a csermely,
Csattan a csók!
Messze az erdő
Lombjai közt a
Nyár keze int! –
Hirdeti minden,
Hirdetem én is,
Itt a tavasz!

A 2018-as év igéje

*„Én adok majd a szomjazónak az élet
vizének forrásából ingyen.” (Jel 21,6c)*

Jordán